

บทบาทของบิดา และอัครมโนทัศน์ ที่มีอิทธิพลต่อบทบาททางเพศ ตามการรับรู้ของนักเรียนชาย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร

ปริญญาานิพนธ์

ของ

อมร กุลด้วง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

พฤษภาคม 2551

บทบาทของบิดา และอัครมโนทัศน์ ที่มีอิทธิพลต่อบทบาททางเพศ ตามการรับรู้ของนักเรียนชาย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร

ปริญญาานิพนธ์

ของ

อมร กุลด้วง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

พฤษภาคม 2551

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทบาทของบิดา และอัครมโนทัศน์ ที่มีอิทธิพลต่อบทบาททางเพศ ตามการรับรู้ของนักเรียนชาย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

อมร กุลด้วง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

พฤษภาคม 2551

อมร กุลด้วง (2551). บทบาทของบิดา และอัครมโนทัศน์ ที่มีอิทธิพลต่อบทบาททางเพศ ตามการรับรู้
ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์).

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม :
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อังคินันท์ อินทรกำแหง, รองศาสตราจารย์อัฉรฉา สุขารมณ.

ความมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษา 1) ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยด้าน
ลักษณะชีวสังคมของนักเรียนชาย ได้แก่ ลำดับการเกิดของบุตร อายุของบิดา ระดับการศึกษาของบิดา
ลักษณะทางจิต ได้แก่ อัครมโนทัศน์ของนักเรียนชาย และปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางสังคม ได้แก่
บทบาทของบิดาต่อบทบาททางเพศ อิทธิพลจากครู อิทธิพลจากเพื่อน และอิทธิพลจากสื่อต่อบทบาท
ทางเพศของนักเรียนชาย 2) ปัจจัยสำคัญที่สามารถร่วมกันทำนายบทบาททางเพศของนักเรียนชาย
กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชาย ที่มีอายุ 14-15 ปี ซึ่งอาศัยอยู่กับบิดา หรืออาศัยอยู่กับทั้งบิดาและ
มารดา และศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โดยได้มาจากการ
สุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) จำนวน 336 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม
ข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ ที่มีตัวแปรตามคือ บทบาททางเพศของนักเรียนชาย มีค่า
ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.915 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ใช้สถิติพื้นฐาน สถิติสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละชั้น โดยใช้โปรแกรม
สำเร็จรูป SPSS for windows version 11.5 (Statistical Package for the Social Science for
Windows) ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาททางเพศของนักเรียนชาย มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
กับลำดับที่การเกิดของบุตร อายุของบิดา และระดับการศึกษาของบิดา แต่นักเรียนชายในโรงเรียนชาย
ล้วนนั้น พบว่า บทบาททางเพศของนักเรียนชายมีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
กับอายุของบิดา และนักเรียนชายในโรงเรียนสหศึกษานั้น พบว่า บทบาททางเพศของนักเรียนชายใน
โรงเรียนสหศึกษามีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับลำดับที่การเกิดของบุตร
อายุของบิดา และระดับการศึกษาของบิดา

2. บทบาททางเพศของนักเรียนชายมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01
กับอัครมโนทัศน์ทั้งในด้านการเรียน และด้านความสัมพันธ์ ทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มโรงเรียนชายล้วน
และโรงเรียนสหศึกษา

3. บทบาทของบิดา อิทธิพลจากครู อิทธิพลจากเพื่อน อิทธิพลจากสื่อ มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 กับบทบาททางเพศของนักเรียนชาย โดยพบในกลุ่มรวม และกลุ่มโรงเรียนสหศึกษา

4. ตัวแปร อัจฉริยะด้านการเรียน ด้านความสัมพันธ์ และด้านอารมณ์ บทบาทของบิดาต่อบทบาททางเพศชาย อิทธิพลจากสื่อ และอิทธิพลจากครู สามารถร่วมกันทำนายบทบาททางเพศของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ในกลุ่มรวมได้ร้อยละ 37.5

THE FATHER'S ROLE IN SEX ROLE AND SELF CONCEPT WITH EFFECT TO
MATHAYOM SUKSA III MALE STUDENT'S UNDER THE OFFICE OF THE BASIC
EDUCATION COMMISSION, BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
AMON KULDOANG

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Science Degree in Applied Behavioral Science Research
at Srinakharinwirot University

May 2008

Amon Kuldoang. (2008). *The Father's Role in Sex Role and Self concept with Effect to Muthayom Suksa 3 Male Student's Under The Office of the Basic Education Commission, Bangkok*. Master thesis, M.S. (Applied Behavioral Science Research). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assist. Prof. Dr. Ungsinun Intarakamhang , Assoc. Prof. Ashara Sucaromana.

The objectives of the study were to investigate the relationship among male students' sex role, bio social variable, psychological factors and social factors, and to predict male students' sex role from bio social variable, psychology factors and social factors.

The sample was randomly selected by Multi-stage sampling and comprised 336 male students (14-15 years) who lived with their parents from schools of Office of the Basic Education Commission in Bangkok. Independent variables in the study were consisted of 1) four types of social factors : fathers' roles, teachers' influence, friends' influence, and mass medias' influence, 2) male student's self concept, 3) three types of bio social variable : birth order, fathers' age, fathers' education. A dependent variable was male students' sex role. The data was collected by using questionnaires. The SPSS for windows version 11.5 (Statistical Package for the Social Science for Windows) was used for analyzing the data by Basic Statistic data, Pearson's Product Moment Correlation Analysis and Stepwise Multiple Regression Analysis. Research results were summarized as follows :

1. Biosocial variable of male students' in birth order, fathers' age, and father's education were not correlated with male students' sex role. Male students' sex role negatively correlated with fathers' age in male schools. Male students' sex role of co-education school were not correlated with bio social variable in birth order, fathers' age, fathers' education.

2. Male student's self concept in study vision and relationship vision were positively correlated with male students' sex role at the .01 level of significance. If male students had high vision, they would be high with male sex role.

3. Fathers' role, teachers' influence, friends' influence, and mass medias' influence were positively correlated with male students' sex role at the .01 level of significance.

4. Self concept in studying, relationship, emotion, fathers' role in male role mass mediass' influence, and teachers' influence could predict 37.5% of variance in male students' sex role of the .05 level of significance.

ประกาศคุณูปการ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีนั้นผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อังคินันท์ อินทรกำแหง และรองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณ์ ที่คอยแนะนำ สนับสนุน ให้กำลังใจต่อผู้วิจัยให้ต่อสู้อุปสรรคต่างๆ ทั้งในเรื่องการเรียน และการทำงาน และขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ธเนศ วงศ์ยานนาวา, ว่าที่ร้อยตรี ดร.มนัส บุญประกอบ, รองศาสตราจารย์ ดร.ดุขฎิ โยเหลา, อาจารย์ ดร.สุภาพร ธนะชานันท์, คุณแก่นนคร กุลด้วง, คุณสุภักดี กุลด้วง, คุณกมลพรรณ จันทร์พยอม, คุณมลทยา ธรรมมากุล คุณวรรณภา เสมสวัสต์ และคุณเสรี วิภาดา และคุณสาโรส หว่างน่วม ผู้ที่คอยให้การสนับสนุน ช่วยเหลือในการทำปริญญาโท

งานวิจัยฉบับนี้จะเสร็จสิ้นมิได้เลย หากขาดข้อมูลความรู้ในการประมวลเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์สถาบันวิจัยพฤกษศาสตร์ คณาจารย์ประจำภาควิชา สถิติมหาวิทยาลัยรามคำแหง และคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิประสาทวิชาให้ เพื่อให้นักศึกษา ปริญญาโทภาคพิเศษรุ่นที่ 4 ทุกคนที่เป็นกำลังใจ ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียน ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายแนะแนวของโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกโรงเรียนที่คอยให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล

หากงานวิจัยฉบับนี้จะยังประโยชน์ให้ผู้อื่นได้ศึกษาต่อไปผู้วิจัยจึงขอมอบผลบุญนี้แต่คุณพ่อ เปลี่ยน กุลด้วง และคุณแม่ไข่มุข กุลด้วง ซึ่งเป็นบิดาและมารดาที่คอยเป็นกำลังใจเสมอมา ดังนั้นงานวิจัย ฉบับนี้จึงสำเร็จลงได้ด้วยดีผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้การสนับสนุนในทุกด้านมา ณ ที่นี้

อมร กุลด้วง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหาวิจัย.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
นิยามปฏิบัติการ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
สมมติฐานการวิจัย.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
บทบาททางเพศของนักเรียนชาย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
อัตมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับเอกลักษณ์ของนักเรียนชาย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	27
สภาพแวดล้อมทางสังคม ที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางเพศของนักเรียนชาย.....	32
บทบาทของบิดาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	32
อิทธิพลจากครูและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
อิทธิพลจากเพื่อนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
อิทธิพลจากสื่อมวลชนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	45
ลักษณะชีวสังคมของนักเรียนชายที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางเพศ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	54

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	3
วิธีดำเนินการวิจัย	57
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	57
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	66
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
4	4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน.....	69
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการทดสอบสมมติฐาน.....	72
5	5
สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	78
สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีการศึกษาค้นคว้า.....	78
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	80
อภิปรายผล.....	80
ข้อเสนอแนะ.....	88
บรรณานุกรม	90
ภาคผนวก	97
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	98
ภาคผนวก ข รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง.....	100
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย.....	102
ประวัติย่อผู้วิจัย	113

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงคุณภาพของเครื่องมือวัดในแต่ละตัวแปร.....	66
2	ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	69
3	คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร จำแนกตามประเภทโรงเรียน และกลุ่มรวม.....	70
4	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างลำดับการเกิดของบุตร อายุของบิดา และการศึกษาของบิดา กับบทบาททางเพศของนักเรียนชาย เมื่อจำแนกตาม ประเภทโรงเรียน และกลุ่มรวม.....	72
5	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของนักเรียนชาย กับบทบาททาง เพศของนักเรียนชาย เมื่อจำแนกตามประเภทโรงเรียน และในกลุ่มรวม.....	73
6	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของนักเรียนชาย กับบทบาททาง เพศของนักเรียนชาย เมื่อจำแนกตามประเภทโรงเรียน และในกลุ่มรวม.....	74
7	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยด้านลักษณะทางชีวสังคม ทัศนคติ และสภาพแวดล้อมทางสังคมของนักเรียนชาย กับบทบาททางเพศ ของนักเรียนชายในกลุ่มรวม.....	75
8	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) ค่าสถิติ t ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) และสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) บทบาททางเพศของ นักเรียนชายในกลุ่มรวม และจำแนกตามประเภทโรงเรียนในกลุ่มรวม.....	76
9	ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ของแบบวัดบทบาททางเพศ ของนักเรียนชาย.....	104
10	ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ของแบบวัดทัศนคติของ นักเรียนชาย.....	107
11	ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ของแบบวัดบทบาทบิดาต่อ บทบาททางเพศ.....	109
12	ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ของแบบวัดอิทธิพลจากครู.....	110
13	ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ของแบบวัดอิทธิพลจากเพื่อน.....	111
14	ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ของแบบวัดอิทธิพลจากสื่อ.....	112

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	9
2 ส่วนประกอบของอัตมโนทัศน์.....	28

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหาวิจัย

การเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมในยุคปัจจุบันเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวิทยาการใหม่ๆ ทำให้บุคคล สังคม มีการรับรู้ เกิดการเรียนรู้ และพัฒนาบทบาทตนเองให้เข้ากับสภาวะการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้เพื่อความอยู่รอดของสังคม ซึ่งในแต่ละสังคมจะพัฒนาต่อไปได้นั้นจำเป็นต้องอาศัยการพัฒนาทรัพยากรบุคคลเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการพัฒนาเยาวชนคนรุ่นใหม่ให้มีพัฒนาการที่สมบูรณ์ เป็นไปตามแต่ละขั้นพัฒนาการของชีวิต ซึ่งฮาวิกเฮิร์ส (สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2545 : 90 ; อ้างอิงจาก Havighurst. 1972) ได้กล่าวไว้ว่าพัฒนาการ เป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนต้องกระทำในแต่ละช่วงวัยของชีวิต ผลของพัฒนาการแต่ละวัย มีความสำคัญมาก เพราะจะเป็นรากฐานของการเรียนรู้ของเด็กในพัฒนาการขั้นต่อไป ซึ่งช่วงพัฒนาการของชีวิตมนุษย์ ขั้นที่สำคัญจัดอยู่ในช่วงของการพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตนในช่วงวัยรุ่น

เด็กวัยรุ่นนั้นเป็นวัยที่มีความสับสนในเอกลักษณ์ของตนเอง โดยเฉพาะช่วงที่มีอายุ 14-16 ปี หรือช่วงวัยรุ่นตอนกลาง (Carroll; & Wolpe.1996 : 144; อ้างอิงจาก Johnson; & Alford.1987) ซึ่งจัดอยู่ในช่วงพัฒนาเอกลักษณ์ของตนเอง ตามทฤษฎีพัฒนาการของอีริคสัน ที่กล่าวว่า เป็นช่วงที่มีความขัดแย้งเป็นลักษณะวิกฤติยิ่งกว่าช่วงวัยอื่น เพราะเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างความเป็นเด็ก และความเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งหากไม่สามารถแก้ไขภาวะวิกฤติได้เด็กวัยรุ่นผู้นั้นจะกลายเป็นเด็กวัยรุ่นที่มีความสับสนเอกลักษณ์และกลายเป็นผู้ใหญ่ที่มีบุคลิกภาพไม่มั่นคง (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2539 : 51-53 ; อ้างอิงจาก Erikson.1968) การพัฒนาเอกลักษณ์จึงเป็นสิ่งที่สำคัญมากต่อพัฒนาการของเด็กวัยรุ่น เพราะหากเด็กวัยรุ่นมีพัฒนาการทางเอกลักษณ์สมบูรณ์ดีแล้วนั้นก็จะเป็นพื้นฐานไปสู่พัฒนาการที่ดีในลำดับขั้นต่อไป ทั้งนี้การพัฒนาเอกลักษณ์ของเด็กวัยรุ่นที่สำคัญมากอย่างหนึ่งคือ การพัฒนาบทบาททางเพศ เพราะหากเด็กวัยรุ่นที่ประสบปัญหาบทบาททางเพศนั้นมักจะถูกล้อเลียน ถูกหัวเราะเยาะ ไม่ได้รับการยอมรับ หรือได้รับการต่อต้านจากเพื่อนซึ่งไม่ยอมรับ หรือบางทีก็ถูกกลั่นแกล้ง ทำให้รู้สึกอาย ทำให้มีปมด้อย (วันเพ็ญ บุญประกอบ. 2532 : 140)นอกจากนี้เด็กวัยรุ่นที่ประสบปัญหาดังกล่าวยังส่งผลเสียต่อสุขภาพจิต เช่น มีความกดดันทางจิตใจสูง มีอารมณ์รุนแรง แปรปรวน ได้ง่าย เกิดความรู้สึกกระแวงไม่ไว้วางใจคน มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม และถ้าเด็กมีพฤติกรรมผิดเพศในรูปแบบใดก็ตามเด็กจะรู้สึกเป็นทุกข์ บุคคลในกลุ่มนี้จึงขาดความสุข สังคมไม่ยอมรับพฤติกรรมเหล่านี้จึงถูกล้อเลียนจากกลุ่มเพื่อนอยู่บ่อยๆ จนรู้สึกว่าตนเองผิดปกติ จะเป็นผู้ชายจริงผู้หญิงแท้ไม่ได้ มักถูกสังคมปฏิเสธ ขาดความมีบทบาททางเพศ จนกลายเป็นบุคคลที่มีปมด้อย

เกิดความระแวง และเกิดความรู้สึกอึดอัดว่าเหว ถ้าหากมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศ และไม่ได้รับการแก้ไข บุคคลนั้นอาจมีพฤติกรรมไปถึงขั้นรักร่วมเพศผิดธรรมชาติได้หากมีบุคคลในกลุ่มรักร่วมเพศ ชักจูงไป ซึ่งบุคคลในกลุ่มรักร่วมเพศจะมีปัญหาทางจิตที่รุนแรงกว่าเพราะจะมองว่าชีวิตไม่มีคุณค่า จะปฏิเสธตนเอง มักจะลงท้ายด้วยการทำร้ายตนเองและสังคม ด้วยการฆ่าตัวเอง และฆ่าผู้อื่น เพราะรู้สึกที่ตนเองถูกปฏิเสธมาตลอดชีวิต ทำให้รู้สึกเป็นส่วนเกินของสังคม (ณภัทร ทวีทรัพย์ อำนวยโชค. 2545: 49 ; อ้างอิงจาก ชุมศักดิ์ พศุตพงษ์. 2529: 17-18) ซึ่งงานวิจัยของ ธาณี มิ่งวงศ์ (2532: 57) พบผลเช่นเดียวกันว่าวัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศจะมีสุขภาพจิตที่แสดงออกถึงความรู้สึกผิดปกติของร่างกาย มากกว่าวัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมเหมาะสมกับเพศ

การพัฒนาบทบาททางเพศที่ตินั้นนอกจากจะขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ของเด็กเอง กล่าวคือเด็กจะมีการสะสมความรู้ จากการเรียนรู้เกี่ยวกับเพศสภาพตนเอง คัดเลือกสิ่งที่ได้เรียนรู้จากความเหมาะสม สิ่งที่ชอบ ความเชื่อ พฤติกรรม และคุณลักษณะของบุคคล จากสื่อกีฬาทางเพศเดิม แล้วพัฒนามาเป็นอัตมโนทัศน์ในเรื่องดังกล่าว เกิดการเรียนรู้ในรายละเอียดของอัตมโนทัศน์ (Self-concept) เพื่อให้สอดคล้องกับตนเอง วัฒนธรรม กลายเป็นปรากฏการณ์ที่เรียกว่า การมีลักษณะตรงตามเพศ (Sex typing) (Bem.1981: 355) ดังจะเห็นได้จากผลงานวิจัยของ โสภภาพรรณ เวียงเพิ่ม (2541) ที่พบว่า อัตมโนทัศน์เป็นตัวแปรทางจิตที่สามารถทำนายบทบาททางเพศได้มากที่สุด นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ สมอลเลย์ และคณะ (Eric.ed.gov. 2007: online; citing Smalley; et al. 1992) พบว่า อัตมโนทัศน์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะทางเพศชาย (Masculine) และยังมีปัจจัยอื่นๆ คือ สภาพแวดล้อมทั้งในครอบครัว และสภาพแวดล้อมนอกครอบครัว โดยเฉพาะเด็กวัยรุ่นเพศชาย ซึ่งสภาพแวดล้อมภายในครอบครัวของเด็กวัยรุ่นนั้นบทบาทของบิดาจัดเป็นตัวแปรสำคัญที่เกี่ยวข้องและมีอิทธิพลต่อบทบาททางเพศของเด็ก ดังจะเห็นได้จากงานของ เคิร์กเพทริค (วิลลัดลักษณะ ชูชาติ. 2534 :117 ; อ้างอิงจาก Kirkpatrick.1979: 237-244) ได้ศึกษาลักษณะบทบาททางเพศ (Sex-role classification) ของวัยรุ่นที่มีทั้งบิดามารดาและเป็นวัยรุ่นชายและหญิงอายุระหว่าง 13-19 ปี พบว่าวัยรุ่นชายส่วนใหญ่มีลักษณะความเป็นชายสูง และรับรู้ว่าเป็นบิดาของตนมีลักษณะความเป็นชายสูง และจากงานวิจัยของ พิจิตรา ชัยสิงห์ประสาท (2537: 79) ยังพบว่า ทักษะคติของบิดาต่อบทบาททางเพศมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเอกลักษณ์ทางเพศของเด็กนักเรียนชาย แสดงว่าทัศนคติบทบาททางเพศชายของบิดาสามารถทำให้เด็กเพศชายมีการเรียนรู้บทบาททางเพศที่ถูกต้อง ส่วนสภาพแวดล้อมนอกครอบครัวนั้นเด็กวัยรุ่นชายยังมีการรับรู้บทบาทเพศชายผ่านการถ่ายทอดจากสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและสื่อต่างๆ ดังงานวิจัยของ กรแก้ว คงเดชา (2544 : 149) ที่ได้ศึกษา การรับรู้บทบาทหญิงชายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนชายในโรงเรียนชายล้วนมีค่าเฉลี่ยของการรับรู้บทบาทชายสูงกว่านักเรียนชายในโรงเรียน

สหศึกษา และการรับรู้บทบาทของเพศชายของนักเรียนชายในโรงเรียนชายล้วนมีความแตกต่างจากนักเรียนในโรงเรียนสหศึกษา และจากงานวิจัยของมนตรี ต้นประยูร (2531 : 19) ที่ได้ศึกษาเยาวชนชายที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศ พบว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับเพศ โดยเฉพาะนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นวัยที่นักเรียนเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นตอนต้นและเป็นช่วงที่เด็กเกิดความสับสนในบทบาททางเพศมากที่สุด คือ ช่วงอายุ 15 – 19 ปี

ส่วนอิทธิพลจากครูที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางเพศของนักเรียนนั้น รุ่งกานดา พงศ์ธรรกุลพานิช (2530: 75 - 76) ได้ศึกษาพบว่า นักเรียนร้อยละ 70.7 มีความคิดเห็นว่า ครู อาจารย์ ควรเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำหาแนวทางช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรม แต่ขณะเดียวกันก็ไม่ควรส่งเสริมพฤติกรรม การแสดงออกของนักเรียนชาย ที่เลียนแบบพฤติกรรมของนักเรียนหญิง และอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนซึ่งมีส่วนช่วยส่งเสริมพฤติกรรมทางเพศของเด็กนั้นพบว่า ร้อยละ 42.3 มีความคิดเห็นว่า เพื่อนควรเข้าใจ และให้ความช่วยเหลือตามควร ควรแนะนำให้เพื่อนที่มีพฤติกรรมแบบรักร่วมเพศชายได้ปรับพฤติกรรมให้เป็นที่ไปในแบบอย่างของผู้ชาย และไม่ควรรู้สึกอายหรือเห็นเป็นเรื่องขบขัน นอกจากนี้ยังจัดด้านสื่อที่มีอิทธิพลต่อเอกลักษณ์ของเด็กวัยรุ่นมีผู้ศึกษาไว้ดังเช่น ชชาติวุฒิ วงวล (2542 : 112) ได้ศึกษาพบว่าการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษาของวัยรุ่นนั้น มีหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์และสื่อบุคคล เป็นสื่อหลักในการให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษา วรรณภา ลิพิทักษ์วัฒนา (2541 : 149) ศึกษาพบว่า ในด้านการรับรู้บทบาทหญิงชายจากสื่อมวลชน นักเรียนส่วนใหญ่มีคะแนนการรับรู้บทบาทหญิงชายจากสื่อมวลชนอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 68.4 และพบว่านักเรียนมีการรับรู้บทบาทหญิงชายจากสื่อมวลชน บทบาทของผู้ชายส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าครอบครัว การนำเสนอภาพลักษณ์ของผู้ชายส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าครอบครัว

จากงานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเด็กวัยรุ่นจะมีการรับรู้บทบาทความเป็นเพศชายจาก อัดมโนทัศน์ บทบาทของบิดา และสภาพแวดล้อมทางโรงเรียนที่มาจาก อิทธิพลจากครู อิทธิพลจากเพื่อน และอิทธิพลจากสื่อมวลชนที่ให้การส่งเสริมลักษณะความเพศชายของเด็กวัยรุ่น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “บทบาทของบิดา สภาพแวดล้อมทางสังคม และอัดมโนทัศน์ที่มีอิทธิพลต่อบทบาททางเพศ ตามการรับรู้ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร” ซึ่งกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นนักเรียนวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 14-15 ปี ซึ่งเป็นช่วงของพัฒนาบทบาททางเพศ จากการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยคาดหวังว่าจะได้แนวทางเพื่อให้ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้าใจถึงพัฒนาการตามบทบาททางเพศของนักเรียนชาย และเพื่อได้องค์ความรู้นำไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมหรือแก้ไขปัญหาแก่เด็กนักเรียนชายให้มีพัฒนาการตามบทบาททางเพศชายได้เหมาะสม

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านลักษณะชีวิตสังคมของนักเรียนชายได้แก่ ลำดับการเกิดของบุตร อายุของบิดา ระดับการศึกษาของบิดา ลักษณะทางจิต ได้แก่ อัจฉริยะ และสภาพแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ บทบาทบิดาต่อบทบาททางเพศ อิทธิพลจากครู อิทธิพลจากเพื่อน และอิทธิพลจากสื่อมวลชนกับบทบาททางเพศของนักเรียนชาย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่สามารถทำนายบทบาททางเพศของนักเรียนชายในโรงเรียนที่แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบว่า บทบาทของบิดาต่อบทบาททางเพศมีความเกี่ยวข้องกับบทบาททางเพศของนักเรียนชายมากน้อยเพียงใด ซึ่งจะช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงเรียน สถาบันครอบครัว สามารถวางแผนทางการส่งเสริม และพัฒนาบทบาททางเพศได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
2. ทำให้ทราบถึงความสำคัญของปัจจัยด้านอัจฉริยะของนักเรียนชาย อิทธิพลจากครู อิทธิพลจากเพื่อน และอิทธิพลจากสื่อ ที่มีต่อบทบาททางเพศของนักเรียนชาย
3. ได้ทราบตัวแปรที่ใช้ทำนายบทบาททางเพศของนักเรียนชาย ทำให้ได้องค์ความรู้นำไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมหรือแก้ไขปัญหาแก่เด็กนักเรียนชายให้มีพัฒนาการทางบทบาททางเพศชายได้เหมาะสม

ขอบเขตของการศึกษา

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ นักเรียนชาย ที่อาศัยอยู่กับบิดาเพียงลำพัง และอาศัยอยู่กับทั้งบิดามารดา และกำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ในโรงเรียนชายล้วนและโรงเรียนสหศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 27,035 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ นักเรียนชายอายุ 14 - 15 ปีที่อาศัยอยู่กับบิดาเพียงลำพัง และอาศัยอยู่กับทั้งบิดามารดาและกำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 336 คน โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1. สภาพแวดล้อมทางสังคม ได้แก่
 - บทบาทของบิดาต่อบทบาททางเพศ
 - อิทธิพลจากครู
 - อิทธิพลจากเพื่อน
 - อิทธิพลจากสื่อมวลชน
2. อັตมโนทัศน์ของนักเรียนชาย
3. ลักษณะชีวสังคม ได้แก่
 - ลำดับการเกิดของบุตร
 - อายุของบิดา
 - ระดับการศึกษาของบิดา

ตัวแปรตาม คือ บทบาททางเพศของนักเรียนชาย

นิยามปฏิบัติการ

บทบาททางเพศ หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่แสดงความเป็นชายและเป็นหญิง ซึ่งได้เรียนรู้จากสังคม และปฏิบัติให้สอดคล้องกับเพศของตนเอง และปฏิบัติตามความคาดหวังของสังคม และวัฒนธรรม ซึ่งเบม (Bem) ได้แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะคือ บทบาททางเพศแบบมีความเป็นเพศชายสูงลักษณะเดียว (Masculine) บทบาททางเพศแบบมีลักษณะความเป็นหญิงสูงลักษณะเดียว (Feminine) บทบาททางเพศแบบมีความเป็นหญิงและความเป็นชายสูงทั้งคู่ (Androgyny) บทบาททางเพศแบบมีความเป็นหญิงและความเป็นชายต่ำทั้งคู่ (Undifferentiated) สำหรับงานวิจัยครั้งนี้

บทบาททางเพศของนักเรียนชาย หมายถึง การแสดงออกถึงความเป็นเพศชาย ตามเพศของตน ทั้งทางด้านสรีระทางชีวภาพ จิตใจ และมีความเหมาะสมในสังคมไทย โดยที่ลักษณะของความเป็นชายสูง ซึ่งแนวคิดของเบม (Bem) ได้กำหนดลักษณะของความเป็นชายไว้ 20 ลักษณะ ดังนี้ มีความมั่นใจในตนเอง การปกป้องความเชื่อของตนเอง การพึ่งตนเอง ไม่ขึ้นต่อใคร มีความเป็นนักกีฬา ถืออภิสัทธา หรือทรนงตน มีบุคลิกภาพเข้มแข็ง มีลักษณะเป็นหัวหน้า ช่างพินิจพิเคราะห์ ความสามารถด้านการเป็นผู้นำ ชอบเสี่ยง สามารถตัดสินใจได้ง่าย ความพึงพอใจในตนเอง แสดงความมีอำนาจเหนือ มีความเป็นผู้ชาย การยืนยันความตั้งใจ มีพฤติกรรมที่ต่อสู้ ภูธราน แสดงความเป็นผู้นำ มีแบบอย่างเฉพาะตัว ชอบการแข่งขัน ทะเยอทะยาน

และมีลักษณะความเป็นเพศหญิงต่ำ ซึ่งแนวคิดของเบม (Bem) ได้กำหนดลักษณะความเป็นหญิงไว้ 20 ลักษณะ ดังนี้ การให้ผ่อนปรน หรืออ่อนข้อให้ผู้อื่น ความร่าเริงแจ่มใส มีชีวิตชีวา ความซื่อสัตย์ มีเสน่ห์ เป็นที่รักของบุคคลอื่นช่างประจบเอาใจ ความจงรักภักดี ความเป็นผู้หญิง การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น อ่อนไหวตามกระแสนิยม การเข้าใจผู้อื่นความเมตตากรุณา ชอบปลอบใจผู้อื่นพูดจาสุภาพ อ่อนหวาน อบอุน นุ่มนวล ไร้เดียงสา ถูกหลอกง่าย ฟังพาดูอื่น พูดจาไพเราะอ่อนหวาน รักเด็ก และอ่อนโยน และแบบสอบถามบทบาททางเพศนี้ได้แปลแบบสอบถามของเบม(Bem) ซึ่งเป็นแบบมาตรฐานประเมินค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย ซึ่งเบม (Bem) สร้างไว้ จำนวน 60 ข้อ ซึ่งนักเรียนที่ได้คะแนน จากแบบสอบถามลักษณะความเป็นเพศชายสูง และลักษณะเพศหญิงต่ำ แสดงว่าเป็นนักเรียนที่มีบทบาททางเพศชายสูง

อัตมโนทัศน์ของนักเรียนชาย หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนชายเกี่ยวกับตนเอง รวมทั้งความรู้สึกนึกคิด ทัศนคติ การยอมรับเกี่ยวกับตนเอง ทางร่างกาย และจิตใจ ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน คือ อัตมโนทัศน์ด้านการเรียน ด้านความสัมพันธ์ และด้านอารมณ์ และแบบสอบถามอัตมโนทัศน์ของนักเรียนชายนี้ได้ปรับใช้จากแบบสอบถามของจันทรกานต์ ล้อประเสริฐพร (2544) ซึ่งเป็นแบบมาตรฐานประเมินค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย จำนวน 27 ข้อ ซึ่งนักเรียนที่ได้คะแนนสูงในด้านใดด้านหนึ่งจากแบบสอบถามนี้แสดงว่ามี อัตมโนทัศน์ด้านนั้นสูง

บทบาทของบิดาต่อบทบาททางเพศ หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนชายเกี่ยวกับบทบาทการเป็นตัวแบบของบิดาต่อบทบาททางเพศในด้านบุคลิกภาพ ท่าทาง และการแสดงออกทางสังคมที่บ่งบอกถึงความเป็นชายให้แก่บุตร ทำให้บุตรเกิดความรู้สึกศรัทธา และแบบสอบถามบทบาทบิดาต่อบทบาททางเพศนี้ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองตามนิยาม เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของความเป็นชาย ซึ่งเป็นแบบมาตรฐานประเมินค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย จำนวน 25 ข้อ ซึ่งนักเรียนที่ได้คะแนนสูงจากแบบสอบถามนี้แสดงว่ามีการรับรู้บทบาทของบิดาต่อบทบาททางเพศสูง

สภาพแวดล้อมทางสังคม หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนชายถึงอิทธิพลจากครู อิทธิพลจากเพื่อน อิทธิพลจากสื่อมวลชน และแบบสอบถามด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมนี้เป็นแบบสอบถามที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางเพศ โดยพัฒนามาจากแนวคิดสภาพแวดล้อมทางสังคม และการเกิดบทบาททางเพศของเบม และพัฒนาแบบสอบถามมาจาก วรณภา ลีพิทักษ์วัฒนา (2541) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .62 เป็นแบบมาตรฐานประเมินค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย จำนวน 45 ข้อ ซึ่งนักเรียนที่ได้คะแนนสูงในด้านใดด้านหนึ่ง แสดงว่ามีการรับรู้สภาพแวดล้อมทางสังคมในด้านนั้นสูง โดยวัดจากองค์ประกอบ 3 ด้านนั้นมีรายด้านดังนี้

1. อิทธิพลจากครู หมายถึง การที่เด็กนักเรียนวัยรุ่นชายได้รับการอบรม สั่งสอนและส่งเสริมทั้งในด้านการเรียน กิจกรรมการฝึกอบรมต่างๆ การให้คำปรึกษา การถ่ายทอดความคิดทัศนคติ เกี่ยวกับบทบาททางเพศชายจากการปฏิบัติ สั่งสอน และสนับสนุนจากครู ให้มีบทบาททางเพศชายที่ถูกต้อง

2. อิทธิพลจากเพื่อน หมายถึง การที่เด็กนักเรียนชาย ได้เรียนรู้ค่านิยมในกลุ่มเพื่อนชาย ได้รับการส่งเสริม ได้รับกำลังใจ คำปรึกษา และได้รับความความช่วยเหลือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ

3. อิทธิพลจากสื่อมวลชน หมายถึง การที่เด็กนักเรียนชายมีการรับรู้ และเรียนรู้ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทเพศชายจากสื่อต่างๆ ทั้งโทรทัศน์ สื่อคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต หนังสือและนิตยสาร ที่ได้นำเสนอเกี่ยวกับบทบาทของเพศชาย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ลักษณะชีวสังคม หมายถึง ข้อมูลพื้นฐานของเด็กนักเรียนชาย มัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร

1. ลำดับการเกิดของบุตร คือ ลำดับของจำนวนพี่น้องทั้งหมดเดียวกันกับนักเรียน
2. อายุของบิดา คือ อายุปัจจุบันของบิดาที่นับเป็นจำนวนเต็ม มีหน่วยเป็นปี
3. ระดับการศึกษาของบิดา คือ การศึกษาขั้นสูงสุดที่บิดาได้รับการศึกษา แบ่งเป็น 5 กลุ่ม คือ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา/ปวช.ปวส./อนุปริญญา ปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง “บทบาทของบิดา และอัตมโนทัศน์ที่มีอิทธิพลต่อบทบาททางเพศตามการรับรู้ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร” ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดในการวิจัย ตามแนวคิดของ Bem ที่ได้กล่าวไว้ว่าเด็กมีความคิด ในการการจัดสรรสิ่งต่างๆ ประสานเข้ากับระบบโครงสร้างทางปัญญา และจัดการเชื่อมโยง จัดสรรหรือการประสานกันของเพศสภาพ นั้นในบริบทของพวกเขา โดยเด็กพยายามที่จะปฏิบัติตามแนวทางที่เป็นลักษณะทางเพศของตน ที่มีการจัดการความคิดของพวกเขาเกี่ยวกับเพศสภาพ การเกิด ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเพศสภาพอย่างต่อเนื่อง เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางปัญญาก็เกิดเป็นอัตมโนทัศน์ และเมื่อได้มีปฏิสัมพันธ์กับสังคม และวัฒนธรรม ผู้ปกครอง จากความสัมพันธ์กับครู กลุ่มเพื่อน โทรทัศน์ ภาพยนตร์ สื่อโฆษณาต่างๆ ก็เกิดเป็น สกีมาทงเพศ ขึ้น (Bem. 1981 : 355 – 356; Carroll; & Wolpe. 1996: 181-182 ; citing Bem. 1974) ซึ่งจากทฤษฎีของสกีมาทงของเบมนั้น ได้นำมาสร้างเป็นตัวแปรโดยมีพื้นฐานจาก 2 ทฤษฎี ดังนี้

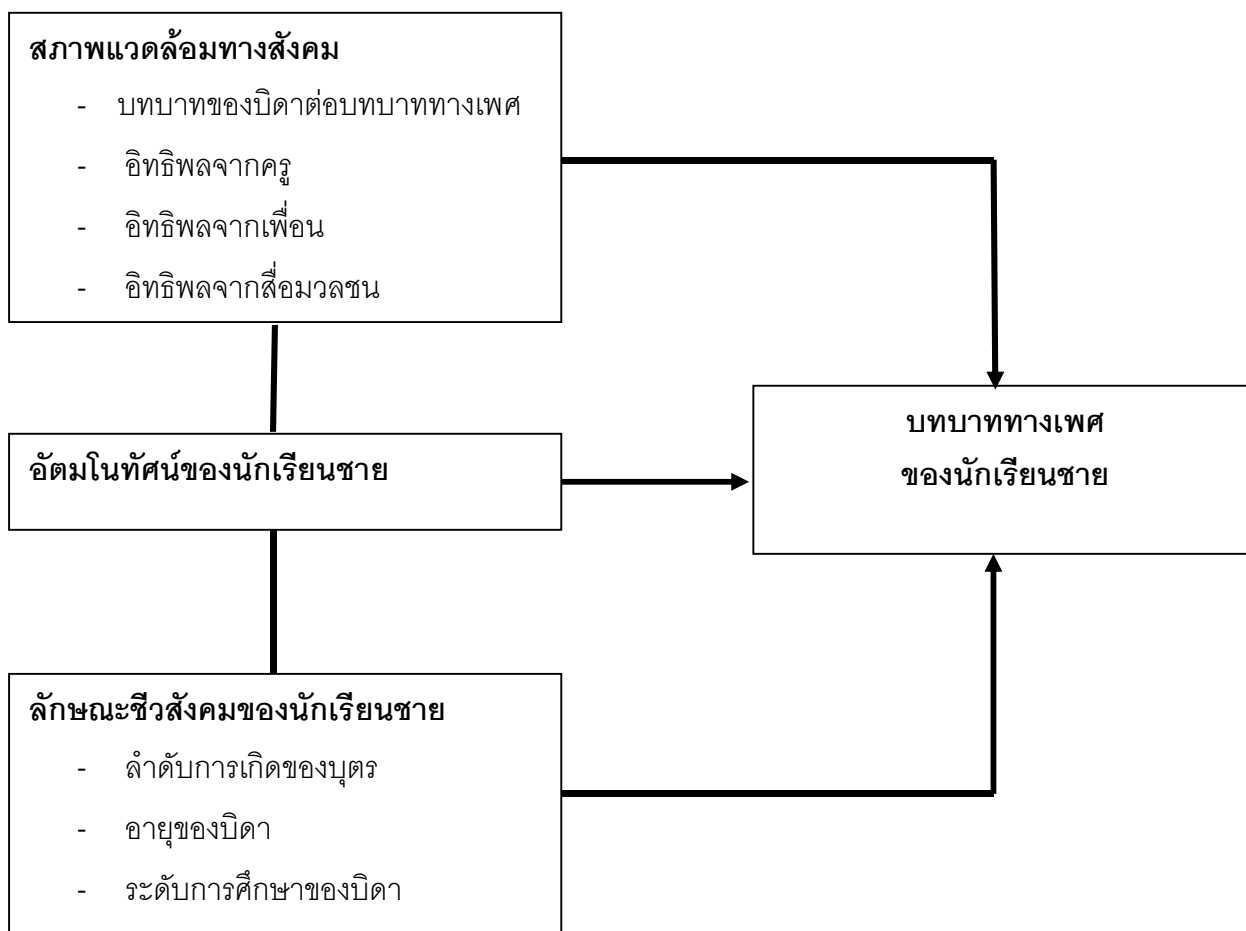
1. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ของแบนดูรา คือ แหล่งที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้พฤติกรรม ก็คือ แหล่งที่มีตัวแบบ (Model) ได้แก่ ครอบครัว กลุ่มเพื่อน การเล่นเกม การอ่าน และภาพยนตร์ รวมถึงโทรทัศน์ ซึ่งเป็นสังคมที่เป็นตัวแทน (Representation of society) ซึ่งมีอิทธิพลต่อเด็กวัยรุ่นเป็นอย่างมาก (ชลดศักดิ์ ลักษณะวงษ์ศรี. 2534 : 18 ; อ้างอิงจาก Bandura. 1986 : 92-98) โดยสังคมจะทำหน้าที่ขัดเกลาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้บทบาททางเพศชาย มีทั้งจากการสังเกต การเลียนแบบ และการเสริมแรง (วรรณภา ลีพิทักษ์วัฒนา. 2541 : 45) โดยการขัดเกลาทางสังคมนั้นมีทั้งทางตรงและทางอ้อม กล่าวคือ อิทธิพลจากครู นั้นจัดว่าเป็นกระบวนการขัดเกลาทางตรง ส่วนอิทธิพลจากเพื่อนและสื่ออื่น จัดเป็นกระบวนการขัดเกลาทางอ้อม โดยอาศัยการสังเกตเลียนแบบของเด็ก ในการพัฒนาบทบาททางเพศชาย ดังนั้นจึงได้ใช้แนวคิดนี้เป็นกรอบสำหรับตัวแปรสภาพแวดล้อมทางสังคม ซึ่งประกอบด้วย บทบาทของบิดา อิทธิพลจากครู อิทธิพลจากเพื่อน และอิทธิพลจากสื่อมวลชน

2. ทฤษฎีการรู้คิด Bem (Bem. 1981 : 355 – 356 ; Carroll; & Wolpe. 1996 : 181-182; อ้างอิงจาก Bem. 1974) ที่ได้กล่าวไว้ว่า เด็กมีความคิด ในการการจัดสรรสิ่งต่างๆ ประสานเข้ากับระบบโครงสร้างทางปัญญา และจัดการเชื่อมโยง จัดสรรหรือการประสานกันของเพศสภาพ นั้นในบริบทของพวกเขา โดยเด็กพยายามที่จะปฏิบัติตามแนวทางที่เป็นลักษณะทางเพศของตน ที่มีการจัดการความคิดของพวกเขาเกี่ยวกับเพศสภาพ การเกิด ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเพศสภาพอย่างต่อเนื่อง เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางปัญญาก็เกิดเป็นอัตมโนทัศน์ ดังนั้นจึงใช้แนวคิดนี้เป็นกรอบสำหรับตัวแปร อัตมโนทัศน์

โดยผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยไว้ดังภาพประกอบ 1 (หน้า 9) ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการศึกษาวิจัย

1. ตัวแปรในกลุ่มปัจจัยด้านลักษณะชีวสังคมของนักเรียนชายมีความสัมพันธ์กับบทบาททางเพศของนักเรียนชายทั้งในกลุ่มจำแนกประเภทโรงเรียน และกลุ่มรวม
2. ตัวแปรอัตมโนทัศน์ของนักเรียนชายมีความสัมพันธ์กับบทบาททางเพศของนักเรียนชายกลุ่มจำแนกประเภทโรงเรียน และกลุ่มรวม
3. ตัวแปรในกลุ่มปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมของนักเรียนชายมีความสัมพันธ์กับบทบาททางเพศของนักเรียนชายกลุ่มจำแนกประเภทโรงเรียน และกลุ่มรวม
4. ปัจจัยด้านลักษณะทางชีวสังคม อัตมโนทัศน์ของนักเรียนชาย และสภาพแวดล้อมทางสังคมของนักเรียนชายสามารถร่วมกันทำนายบทบาททางเพศของนักเรียนชายในกลุ่มจำแนกประเภท และกลุ่มรวม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. บทบาททางเพศของนักเรียนชาย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. อัตมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับเอกลักษณ์ของนักเรียนชาย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. สภาพแวดล้อมทางสังคม ที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางเพศของเด็กนักเรียนชาย
 - 3.1 บทบาทบิดาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.2 อิทธิพลจากครูและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.3 อิทธิพลจากเพื่อนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.4 อิทธิพลจากสื่อมวลชนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. ลักษณะชีวสังคมของนักเรียนชายที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางเพศ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. บทบาททางเพศของเด็กนักเรียนชาย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วัยรุ่น (Adolescence) หมายถึง ช่วงวัยที่เด็กมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายไปในทางที่แสดงให้เห็นชัดว่าเป็นชายหนุ่มและหญิงสาว วัยนี้จะเป็นวัยที่สมองเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ มีพัฒนาการทางธรรมชาติและสังคม วัยนี้จะสิ้นสุดลงก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นบรรลุวุฒิภาวะ มีความสามารถเพียงพอที่จะดำรงชีวิตอย่างอิสระ ไม่ต้องอยู่ภายใต้การคุ้มครองดูแลของบิดามารดา สามารถรับผิดชอบต่อชีวิตของตนเองและมีพฤติกรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม (ชาติวุฒิชัย วัจนวล. 2542 : 20; อ้างอิงจาก Hurlock. 1967 : 2) ซึ่งพัฒนาการของเด็กวัยรุ่นนั้นมีอายุ 13-19 ปี ตามช่วงพัฒนาการเอกลักษณ์ของ อีริกสัน (Erikson. 1968) โดยวัยรุ่นนั้นเป็นช่วงที่มีความขัดแย้งและมีลักษณะวิกฤติ มากกว่าช่วงอื่นๆ เพราะเป็นช่วงที่ต้องปรับตัวไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ เด็กวัยรุ่นที่ไม่รู้จักสมรรถภาพและคุณลักษณะของตนเอง ไม่สามารถประสานเอกลักษณ์ของตนให้เข้ากับสังคมได้ จะกลายเป็นวัยรุ่นที่หลงลืมตน สับสน เหนงหงอย ว้าเหว่ หรือ อาจหลงผิดและติดยาเสพติดได้ ทำให้ขาดความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมในที่สุด (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2539 : 51-52) และสภาพร่างกายของเด็กวัยรุ่นในช่วงนี้นั้น จะมีพัฒนาการการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและด้านเพศ เช่น เสียงเปลี่ยน สัดส่วนร่างกายเปลี่ยนแปลง มีลักษณะเป็นหญิงและชายชัดเจนขึ้น เป็นวัยที่มีระดับความสามารถในการคิดสิ่งใหม่ๆ และมีไหวพริบทางปัญญาในการรับรู้คุณค่าการณ์ด้านศีลธรรมและจริยธรรม ระบบความคิดของวัยรุ่นก่อให้เกิดอคติต่างๆ ขึ้น เป็นผลมาจากความสามารถพื้นฐานในการรับรู้ เหตุผลทางจริยธรรม

ลักษณะพัฒนาการของวัยรุ่นนั้นมีความสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ รอบตัว (กมลพรรณ จันทร์พยอม. 2550: 12; อ้างอิงจาก Harris; & Butterworth. 2002 : 306) ซึ่งจะเห็นได้ว่าพัฒนาการทางเพศของวัยรุ่นนั้นเกิดขึ้นพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ การพัฒนาเอกลักษณ์ของเด็กวัยรุ่นจึงเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะการพัฒนาบทบาททางเพศของเด็กวัยรุ่น บทบาททางเพศนั้นเป็นเรื่องที่มีความสำคัญกับชีวิตมนุษย์และเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตนที่สังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้เพราะตามธรรมชาติของมนุษย์นั้นได้ถูกกำหนดไว้ตามลักษณะความเป็นเพศชาย และลักษณะความเป็นเพศหญิง ดังนั้น บทบาททางเพศจึงมีความสำคัญมากต่อเด็กวัยรุ่น เพราะการที่วัยรุ่นมีบทบาททางเพศที่ดีตรงตามเพศของตนเอง ก็จะส่งผลดีต่อวัยรุ่นเองในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมด้วยเช่นกัน ซึ่งในการนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางเพศของเด็กไว้ตามลำดับดังนี้

1.1 สภาพปัญหาของเด็กรักเรียนชายที่มีบทบาททางเพศไม่สมบูรณ์

เด็กที่มีปัญหาบทบาททางเพศมักจะถูกล้อเลียน ถูกหัวเราะเยาะเป็นที่รังเกียจ หรือได้รับการต่อต้านจากเพื่อนซึ่งไม่ยอมคบหาด้วย หรือบางทีก็ถูกลั่นแกล้ง ทำให้รู้สึกอาย มีปมด้อย (วันเพ็ญ บุญประกอบ. 2532 : 140) นอกจากนี้ยังมีผลเสียต่อสุขภาพจิต เช่น ความอิจฉาริษยา แก่งแย่งหาคู่กัน มีความกดดันทางจิตใจสูง มีอารมณ์รุนแรงแปรปรวนได้ง่าย เกิดความรู้สึกระแวง ไม่ไว้วางใจคน มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม เมื่อเด็กมีพฤติกรรมผิดเพศขึ้นมาไม่ว่ารูปแบบใด จะเกิดทุกข์ เพราะผู้ชายจริงผู้หญิงแท้ก็ยังคงมีความทุกข์ บุคคลในกลุ่มนี้จึงไม่มีความสุข สังคมไม่ยอมรับพฤติกรรมเหล่านี้จึงถูกล้อเลียนจากกลุ่มเพื่อนอยู่บ่อยๆ รู้สึกว่าตนเองผิดปกติ จะเป็นผู้ชายจริงผู้หญิงแท้ไม่ได้ มักถูกสังคมปฏิเสธ จนกลายเป็นบุคคลที่มีปมด้อย เกิดความระแวง และเกิดความรู้สึกว่าเหว่ ถ้าหากมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศ และไม่ได้รับการแก้ไข บุคคลนั้นอาจมีพฤติกรรมไปถึงขั้นรักร่วมเพศได้หากมีบุคคลในกลุ่มรักร่วมเพศชักจูงไป ซึ่งบุคคลในกลุ่มรักร่วมเพศจะมีปัญหาทางจิตที่รุนแรงกว่าเพราะจะมองว่าชีวิตไม่มีคุณค่า จะปฏิเสธตนเอง และมักจะลงท้ายด้วยการทำลายตนเอง และสังคม คือ การฆ่าตัวเอง และฆ่าผู้อื่น เพราะรู้สึกว่าตนเองถูกปฏิเสธมาตลอดชีวิต ทำให้รู้สึกเป็นส่วนเกินของสังคม (ณภัทร ทรัพย์อำนาจโชค. 2545: 49; อ้างอิงจาก ชุมศักดิ์ พุศาทพงษ์. 2529: 17-18) นอกจากนี้ยังพบว่าจากประสบการณ์ทางคลินิกของ พิจิตรา ชัยสิงห์ประสาธ (2537: 1) ที่กล่าวไว้ว่า วัยรุ่นชายที่มาปรึกษาเพราะไม่ยอมเป็นผู้หญิงเนื่องจากรู้สึกอาย เกิดความคับข้องใจ อยากจะเปลี่ยนตนเองให้เหมือนผู้ชายทั่วไป เพราะรู้สึกไม่เป็นสุขจนบางครั้งคิดฆ่าตัวตาย นอกจากนี้ ธาวิณี มิ่งวงศ์ (2532: 57) ยังพบว่าวัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศจะมีสุขภาพจิตที่แสดงออกถึงความรู้สึกผิดปกติของร่างกาย การย่ำคิดย่ำทำ ความซึมเศร้า ความวิตกกังวล ความโกรธ ความก้าวร้าว การทำลาย ความกลัวโดยปราศจากเหตุผล มีความหวาดระแวง มากกว่าวัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมเหมาะสมกับเพศ

1.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางเพศ

ในด้านของทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางเพศนั้น ได้อธิบายด้วยทฤษฎีสเกิมาทางเพศ ดังนี้

ทฤษฎีสเกิมาทางเพศ (Gender Schema Theory)

สเกิมา (Schema) คือ โครงสร้างทางปัญญา ที่จัดการและชี้นำการรับรู้ของบุคคล กับการอยู่ร่วมกันกับคนอื่นในสังคมและนำไปสู่การรับรู้ซึ่งมีลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล โครงสร้างการทำงานของสเกิมานั้นเหมือนกับการผสมกลมกลืนของโครงสร้างของการคาดหวัง และการเตรียมพร้อมต่อการมาของข่าวสารของการจัดการปัญหาที่ตรงประเด็น ดังนั้นกระบวนการของสเกิมาเป็นการคัดเลือกในลักษณะการคัดเลือกที่มีคุณภาพสูงที่จะทำให้สามารถกำหนดโครงสร้างและความหมายนำไปสู่การจัดการกระบวนการของสิ่งกระตุ้นที่เข้ามา ทฤษฎีสเกิมานั้นสามารถวิเคราะห์การรับรู้ต่อกระบวนการที่สร้างสรรค์ในกรณีใดก็ตามที่การรับรู้คือผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างข่าวสารที่เข้ามากับกระบวนการของระบบการรับรู้ที่มีอยู่ก่อนแล้ว (Bem. 1981 : 155-156; อ้างอิงจาก Neisser. 1976; Taylor; & Crocker. 1981) ความพร้อมนั้นเป็นลักษณะเฉพาะส่วนหนึ่งของสเกิมาซึ่งค่อนข้างจะคล้ายการรู้คิดของสเกิมา (Bem. 1981 : 355; อ้างอิงจาก Nisbett; & Ross. 1980 ; Tversky; & Kahneman. 1973, 1974)

ระบบกระบวนการของสเกิมาสามารถอธิบายในเชิงตัวเลขให้เห็นชัดเจนขึ้น โดยมีวิธีการหลายอย่าง เช่น ลักษณะเฉพาะโดยทั่วไปนั้นเมื่อมีความพร้อมเกิดขึ้น กระบวนการนี้จะมีผลต่อกระบวนการด้านข่าวสาร ซึ่ง คือลักษณะเฉพาะทางสเกิมา จะแปลงข้อมูลเป็นรหัสของข่าวสารอย่างคงที่ และรวดเร็วแม่นยำ จากนั้นระบบสเกิมาก็จะดำเนินการจัดการข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับมิติของสเกิมา โดยการตัดสินใจเลือกจากความแตกต่างของมิติที่เชื่อมโยง ตามสัญชาตญาณ ตามการวินิจฉัย โดยทั่วไปการคัดเลือกข้อมูลนั้นจะตัดสินใจจากความเข้าใจและการกระทำที่พึงพอใจ โดยพวกเขาสามารถจัดการข่าวสารให้แบ่งออกเป็นประเภท และแบ่งให้มีความแตกต่างกันอย่างละเอียด (Bem. 1981: 355; อ้างอิงจาก Nisbett; & Ross. 1980 ; Taylor; & Crocker. 1981)

ประเด็นสำคัญของทฤษฎีสเกิมาทางเพศนำเสนอ คือปรากฏการณ์ของรูปแบบทางเพศ (Sex typing) จากกระบวนการลักษณะพื้นฐานทางเพศสภาพ จากความพร้อมในการจัดกระบวนการของข่าวสารที่เป็นพื้นฐาน กับลักษณะทางเพศที่สัมพันธ์กับการอยู่ร่วมกันในสังคมนำมาประกอบเป็นการจัดระบบเพศของสเกิมา ทฤษฎีนี้มีนำเสนอรูปแบบทางเพศ ที่มาจากอัตมโนทัศน์ (Self-concept) ที่เป็นจริง แล้วจำลองมาเป็นสเกิมาทางเพศ โดยเด็กจะเรียนรู้เนื้อหาของสเกิมาจากสังคม โดยเขาเรียนรู้ว่า คุณสมบัติอะไร มีส่วนเชื่อมโยงกับสรีระทางเพศของพวกเขา ซึ่งแต่ละสรีระทางเพศ ขึ้นอยู่กับ

ลักษณะทางเพศ ซึ่งได้แก่ เพศชายเป็นเพศที่เข้มแข็งและเพศหญิงเป็นเพศที่อ่อนแอซึ่งจัดได้ว่าเป็นความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดเจนของเพศทั้งสอง

ในขณะที่เด็กยังคงเรียนรู้ในการประเมินจากความเพียงพอในฐานะของบุคคล ต่อสกีมาทางเพศ ว่าเหมาะสมกับ สิ่งที่ชอบ ความเชื่อ พฤติกรรม และคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ที่มีต่อต้นแบบจากสกีมาทางเพศเดิม กลายเป็นมาตรฐานของสกีมาทางเพศขึ้น (Bem. 1981: 355 – 356; อ้างอิงจาก Kagan.1964 ; Kohlberg.1966) และความนับถือตน (Self-esteem) ก็จะเป็นตัวกระตุ้นที่สนับสนุนให้แต่ละบุคคลปรับพฤติกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมของความเป็นชาย และความเป็นหญิง รูปแบบทางเพศ และก็จะมีการเสริมสร้างแนวความคิดของตนเอง จากการสังเกต พฤติกรรมของเขาหรือเธอ (Bem. 1981 : 355 – 356; อ้างอิงจาก Bem.1972) ดังนั้นวัฒนธรรมจึงเป็นตัวกำหนดความสำเร็จด้วยตนเอง (Self-fulfilling) และบรรลุถึงปรากฏการณ์ที่เรียกว่า การมีลักษณะตรงตามเพศ (Sex typing)

ทฤษฎีสกีมาทางเพศ มีพื้นฐานจาก 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม คือ แบบดูว่าทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ที่มีการอธิบายการเกิดพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งได้รวมเอาสาเหตุทางด้านจิตวิทยาและสภาพแวดล้อมมาเกี่ยวเนื่องกัน โดยได้อธิบายว่าการพัฒนาบทบาททางเพศของมนุษย์นั้นอาศัยการเรียนรู้จากการสังเกต (Observational learning) โดยตัวแบบ (Model) ที่ใกล้ชิด คือ พ่อและแม่ทั้ง 2 เพศ แล้วเด็กก็จะเลือกเรียนรู้ (Sex-typed learning) ให้เหมาะสมกับตนเองและแสดงออก (Sex-typed performance) แต่ก่อนที่จะเรียนรู้และแสดงออก จะต้องมีการมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือ ลักษณะของตัวแบบ เด็กจะเลือกตัวแบบที่เป็นเพศเดียวกับตน และเป็นที่พึงพอใจของตน โดยเด็กจะเก็บข้อมูลจากประสบการณ์ตรงที่ตนพบเห็นเอง หรือทางอ้อมจากทีวี หรือภาพยนตร์ และการคาดการณ์ถึงผลที่ตนจะได้รับเมื่อแสดงพฤติกรรมตามความคิดคำนึงของเด็กเอง (Self evaluation) และเมื่อแสดงพฤติกรรมนั้นแล้ว เกิดผลตามที่ตนเองคาดหวังและพึงพอใจ เด็กก็จะยึดพฤติกรรมนั้นเป็นพฤติกรรมของตนเอง ดังนั้น ทฤษฎีนี้จึงให้ความสำคัญกับแหล่งที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้พฤติกรรม ก็คือ แหล่งที่มีตัวแบบ (Model) ได้แก่ ครอบครัว กลุ่มเพื่อน การเล่นเกม การอ่าน และภาพยนตร์ รวมถึงโทรทัศน์ ซึ่งเป็นสังคมที่เป็นตัวแทน (Representation of society) ซึ่งมีอิทธิพลต่อเด็กวัยรุ่นเป็นอย่างมาก (ชลดศักดิ์ ลักษณะวงศ์ศรี. 2534 : 18; อ้างอิงจาก Bandura. 1986 : 92-98) กับทฤษฎีพัฒนาการการรู้คิด (Cognitive Development Theory) ที่มีพื้นฐานมาจากโคลล์เบิร์ก (วรวรรณ เพชรพันธ์. 2543:14; อ้างอิงจาก Kohlberg.1966) ได้เสนอทฤษฎีนี้ขึ้นโดยได้รับอิทธิพลจากทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญาของเพียเจต์ (Piaget) ทฤษฎีนี้เสนอว่าพัฒนาการทางปัญญาของเด็กจะเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก การค้นหาสภาพแวดล้อมจะนำไปสู่การค้นพบใหม่ ซึ่งเป็นพื้นฐานของพัฒนาการทำให้เด็กเกิดความเข้าใจในเรื่องต่างๆ ได้ดีขึ้น

และองค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อพัฒนาการทางปัญญา คือ การที่เด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทำให้เกิดความสามารถใหม่ ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับตัวต่อไป ดังนั้น ความเข้าใจของเด็กเกี่ยวกับตนเองและบทบาทหญิงชายจะเปลี่ยนแปลงไปเมื่อเด็กมีวุฒิภาวะสูงขึ้นและปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมมากขึ้นในการเรียนรู้พฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพศของตน เด็กจะผ่านกระบวนการ 3 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 เด็กก่อนวัยเรียนจะพบว่าเพศนั้นแบ่งออกเป็น 2 เพศ คือ เพศหญิงและเพศชาย เด็กเรียนรู้ที่จะเรียกตนเองในลักษณะของเด็กหญิงหรือเด็กชาย ในระยะก่อนวัยเรียนนี้ในทัศนคติเกี่ยวกับเพศของเด็กจะมีลักษณะเป็นรูปธรรม (Concrete) มาก เด็กต้องอาศัยสิ่งต่างๆ เป็นตัวชี้แนะว่าเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย เช่น ลักษณะการแต่งตัว ผมสั้นหรือผมยาว ตัวอย่างเช่น เด็กเล็กจะเข้าใจว่าผู้หญิงนั้นจะต้องมีผมยาวและไม่หิ้วกระเป๋า ในขณะที่เดียวกันเด็กเล็กก็จะบอกว่า ผู้ชายสามารถเปลี่ยนเป็นผู้หญิงได้หากผู้ชายคนนั้นผมยาวและผูกผมด้วยริบบิ้น ดังนั้น ถึงแม้ว่าเด็กอายุ 3 ขวบส่วนใหญ่จะสามารถบอกเพศของตนได้อย่างถูกต้องก็ตาม แต่เด็กก็ยังไม่สามารถบอกเพศของผู้ใหญ่หรือเพศของตุ๊กตาได้อย่างถูกต้อง ดังนั้น เด็กเล็กมักจะไม่ทราบว่าเพศนั้นเปลี่ยนแปลงไม่ได้ถึงแม้ว่าลักษณะภายนอกที่เห็นของตนจะเปลี่ยนไป เช่น การเปลี่ยนทรงผม เสื้อผ้า ฯลฯ

ในระยะต่อมาคือ วัยเรียน เด็กมีวุฒิภาวะทางปัญญาเพิ่มขึ้น มีความคงที่ของเอกลักษณ์ทางเพศ (Gender identity) โดยเด็กอายุ 6-7 ขวบ จะมีการรับรู้ที่ตนเองนั้นเป็นเพศหญิง เพศชายอย่างแท้จริง เด็กจะทราบว่าถึงแม้คนจะมีเสื้อผ้าหรือทรงผมเปลี่ยนไป แต่คนนั้นก็ยังคงเป็นเพศชายหรือเพศหญิงเหมือนเดิม เด็กเริ่มที่จะจำแนกวัตถุและพฤติกรรมต่างๆ ให้เหมาะสมสำหรับเพศหญิงและเพศชายได้ ซึ่งการเรียนรู้ไม่เกี่ยวกับการฝึกฝนของสังคมในเรื่องบทบาทหญิงชายหรือจากการถอดแบบจากพ่อแม่ในเรื่องบทบาทหญิงชาย จากการศึกษาของโคลล์เบิร์ก (Kohlberg, 1966; อ้างอิงจาก วรธนา เพชรพันธ์. 2543 : 14) เกี่ยวกับความคงที่ของเอกลักษณ์บทบาทหญิงชายโดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอายุระหว่าง 4-8 ปี โดยถามเด็กว่าเด็กหญิงจะเปลี่ยนเป็นเด็กชายหรือไม่หากเด็กหญิงคนนั้นชอบใส่เสื้อผ้าของเด็กชาย ผลการศึกษาพบว่าเด็กอายุ 4 ขวบส่วนใหญ่คิดว่าเด็กหญิงในรูปภาพจะสามารถเปลี่ยนเป็นเด็กชายได้ แต่เด็กวัย 7 ขวบส่วนใหญ่แน่ใจว่าเด็กหญิงจะไม่สามารถเปลี่ยนเป็นเด็กชายถึงแม้ว่าเด็กหญิงคนนั้นจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือเสื้อผ้าภายนอกก็ตาม ซึ่งการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าเมื่อเด็กโตขึ้นจะมีการรับรู้ และมีความคิดความเข้าใจเกี่ยวกับเพศหรือลักษณะของความเป็นหญิงหรือลักษณะความเป็นชายมากขึ้น เด็กจะเข้าใจความคงที่ของเพศถึงแม้ว่าลักษณะที่มองเห็นจากภายนอกมีการเปลี่ยนไป ซึ่งโคลล์เบิร์ก (Kohlberg) กล่าวว่าการศึกษาที่เด็กสามารถจัดประเภทได้นี้จะเป็นพื้นฐานของการมีบทบาทที่มีลักษณะเฉพาะแต่ละเพศ

ขั้นที่ 2 เมื่อเด็กมีความคิดคงที่ของมโนทัศน์เกี่ยวกับเพศของตนแล้ว เด็กจะสามารถสร้างความชอบและค่านิยมของเพศตนได้ เด็กเริ่มที่จะเลียนแบบบุคคลที่มีเพศเดียวกันกับเด็ก เด็กเรียนรู้ในการให้คุณค่าแก่พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับเพศของตนมากกว่าพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับเพศตรงข้าม ลักษณะเช่นนี้เราเรียกว่า เอกลักษณะบทบาทหญิงชาย

ขั้นที่ 3 เด็กจะมีการพัฒนาความผูกผันทางอารมณ์ที่มีต่อพ่อแม่เพศเดียวกันกับเด็กอย่างมาก (Deep Emotion Attachment) ซึ่งจะทำให้ง่ายต่อการเรียนรู้เกี่ยวกับทัศนคติและพฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพศ เด็กจะมีการพัฒนาความชอบสำหรับสิ่งหนึ่งมากกว่าอีกสิ่งหนึ่ง ในขณะที่เดียวกันเด็กก็จะมีการตระหนักถึงบทบาทที่เหมาะสมกับเพศของตนด้วย

ทั้งนี้เพื่ออธิบายลักษณะทางเพศสภาพของเบม (Bem.1974) โดย เบม ได้กล่าวไว้ว่า เด็กมีความคิด ในการการจัดสรรสิ่งต่างๆ ประสานเข้ากับระบบโครงสร้างทางปัญญา พัฒนาการ การประสานกันเป็นอัตมโนทัศน์เกี่ยวกับตนเอง การจัดสรรหรือการประสานกันของเพศสภาพ (Gender) ที่มีการจัดการความคิดของพวกเขาเกี่ยวกับเพศสภาพ การเกิด ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเพศสภาพอย่างต่อเนื่องโดยนำเสนอ สิ่งที่พวกเขาเป็น จากผู้ปกครองของเขาเอง จากความสัมพันธ์กับครู กลุ่มเพื่อน ไทรทัศน์ ภาพยนตร์ สื่อโฆษณา เป็นต้น ฯลฯ จะทำให้สิ่งนั้นมีความน่าสนใจมาก โดยมีข่าวสารที่ชัดเจนเกี่ยวกับกายวิภาคทางเพศชายและหญิง ทั้งรูปแบบในการทำงาน และกิจกรรมต่าง ๆ โดยเชื่อมโยงเพศสภาพกับคุณลักษณะส่วนบุคคล เช่น ความอ่อนไหว ความนุ่มนวลเป็นลักษณะของเพศหญิง และความแข็งแกร่งเป็นลักษณะของเพศชาย (Carroll; & Wolpe. 1996 : 181-182; อ้างอิงจาก Bem. 1974) เพราะเมื่อเราพบผู้ชายครั้งแรกเราจะรู้ได้โดยที่เขาคือเพศชาย การค้นพบเพศชาย ทำให้เรามีความคิดเกี่ยวกับเพศชาย บางตัวอย่างทำให้เรามีความเชื่อว่าผู้ชายเป็นเพศที่มีความสนุกสนานที่ชอบบรรณานุกรมผู้หญิง เมื่อเรากลับไปพัฒนาแนวคิดการประสานกันทางเพศสภาพให้พัฒนาขึ้น และเราก็คิดว่าสิ่งนั้นมีความเกี่ยวข้องกันทางเพศสภาพ อาทิเช่น มนุษย์ได้ใส่วัฒนธรรมเปรียบเทียบนกอินทรียคือสัญลักษณ์ของเพศชาย และเปรียบเทียบนกอิงเกลคือสัญลักษณ์ของเพศหญิง สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า เราได้ใส่วัฒนธรรมที่เน้นย้ำให้เกิดความแตกต่างทางเพศโดยประสานเข้ากับความคิดในทางธรรมชาติเกี่ยวกับลักษณะร่างกายของมนุษย์ (Carroll; & Wolpe.1996 : 181-182) ทั้งนี้เพราะเพศชายจะมีลักษณะที่เข้มแข็ง และเพศหญิงจะมีลักษณะที่นุ่มนวล อ่อนไหว ความสำคัญของทฤษฎีสกีมาทงเพศ อยู่ที่กระบวนการของทฤษฎี ไม่ใช่ความหมาย เพราะว่ารูปร่างแบบทางเพศของแต่ละบุคคลได้รับการยอมรับว่าเป็นกระบวนการทางข้อมูลในรูปแบบที่สอดคล้องตามคำจำกัดความของความเป็นชาย และความเป็นหญิง ตามวัฒนธรรมนั้น ซึ่งเป็นการกระบวนการแบ่งแยกโลกให้เป็น 2 กลุ่มบนความเท่าเทียมกัน บนรากฐานของสกีมาทางเพศ ประเด็นหลักของทฤษฎี อยู่ที่กระบวนการทางปัญญา (Cognitive processes) โดยได้ให้ความสนใจต่อความแตกต่างของกระบวนการทางปัญญา

(Cognitive processing differences) ระหว่างบุคคลที่ลักษณะตรงตามเพศ (Sex-typed Persons) กับบุคคลที่ไม่มีลักษณะตรงตามเพศ (Nonsex-typed persons) โดยดูจากระบวนการสกีมาทางเพศ (Gender schema) ซึ่งบุคคลที่มีลักษณะตรงตามเพศจะจัดระเบียบข้อมูลที่ได้รับในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความเป็นหญิงและความเป็นชาย โดยมีพื้นฐานทางวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดทำให้มีผลต่อการจำกัดพฤติกรรมและอัตมโนทัศน์ของบุคคล สำหรับกระบวนการในการพัฒนาบทบาทหญิงชายของบุคคลที่มีลักษณะตรงตามเพศนั้นจะเริ่มจากการที่เด็กเรียนรู้จากสังคมเกี่ยวกับเพศบนพื้นฐานของความแตกต่างระหว่างบทบาทหญิงชายของเพศหญิงและเพศชายโดยทั่วไป ซึ่งการเรียนรู้นี้จะสอนเด็กถึงขอบเขตของบทบาทหญิงชายของเพศหญิงและเพศชายโดยทั่วไป ซึ่งการเรียนรู้นี้จะสอนเด็กถึงขอบเขตของบทบาทหญิงชายทำให้เด็กเกิดสกีมาทางเพศ (Gender schema) ต่อมาเด็กจะอาศัยสกีมาทางเพศที่เด็กเพิ่งจะพัฒนาขึ้นมา ซึ่งสกีมาทางเพศจะนำไปสู่มาตรฐานของลักษณะและพฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพศตามที่สังคมได้กำหนดไว้แล้ว เด็กจะพยายามปฏิบัติตามแนวทางที่เป็นลักษณะทางเพศของตนทำให้เกิดอัตมโนทัศน์ (Self - concept) เกี่ยวกับลักษณะทางเพศของตนที่มั่นคงขึ้น ซึ่งการปฏิบัติตามบทบาทหญิงชายของตนตามที่สังคมกำหนดนี้ เรียกว่า การมีบทบาทหญิงชายแบบดั้งเดิม กล่าวคือ ผู้หญิงก็มีลักษณะพฤติกรรมแบบเพศหญิง และ ผู้ชายก็มีลักษณะพฤติกรรมแบบเพศชาย (กรแก้ว คงเดชา. 2544: 34; อ้างอิงจาก Bem. 1979 citing Cook. 1985 : 27)

กล่าวโดยสรุปว่า ทฤษฎีสกีมาทางเพศ เป็นทฤษฎีที่เน้นถึงการเปลี่ยนแปลงของระบบโครงสร้างทางปัญญาเกี่ยวกับตนเองของบุคคลโดยจะเกิดการเรียนรู้ถึงความแตกต่างทางเพศและพฤติกรรมต่างๆ จากสังคม บุคคลจะพยายามรักษาไว้ซึ่งพฤติกรรมที่สังคมยอมรับและให้การสนับสนุน เกิดเป็นลักษณะบทบาทหญิงชายและแบบตรงตามเพศขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็มีบุคคลอีกประเภทหนึ่งที่ไม่ยึดติดกับกฎเกณฑ์และความคาดหวังของสังคม มีความยืดหยุ่น ในการตอบสนองต่อสถานการณ์ต่างๆ มากกว่าบุคคลที่มีบทบาทตรงตามเพศของตน แต่ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีความสนใจศึกษาเฉพาะลักษณะของชายที่ตรงตามเพศ เนื่องจากเป็นลักษณะที่ชัดเจน และในบริบทของสังคมไทยยังไม่เปิดกว้างในเรื่องบทบาทชายหญิงที่ไม่ตรงตามเพศที่มีลักษณะชายสูง และหญิงสูง ซึ่งเป็นลักษณะที่ไม่ชัดเจน จากทฤษฎีดังกล่าวข้างต้นนั้นจะแสดงให้เห็นว่า บทบาททางเพศนั้นเกิดจากกระบวนการโครงสร้างปัญญา ของเด็ก และจากสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวเด็กเองด้วย ดังนั้นผู้วิจัย จึงได้นำทฤษฎีของ Bem เป็นทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาบทบาททางเพศชายในครั้งนี้ ทั้งนี้เพราะทฤษฎีสกีมาเป็นทฤษฎีที่สามารถอธิบายบทบาททางเพศของเด็กวัยรุ่นชายได้ โดยคุณลักษณะดังกล่าวสามารถวัดได้ตามทฤษฎีและแบบวัดของ Bem

1.3 ความหมายของบทบาททางเพศชาย

แม็คโคบีและคณะ (Rekers. 1995 : 2 ; citing Maccoby; et al; 1970; 1974; 1980) ได้ให้ความหมายของ บทบาททางเพศไว้ว่า เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการที่ปกติ ของเอกลักษณ์ทางเพศ ที่เด็กวัยรุ่นพยายามทดลองพฤติกรรมบทบาททางเพศ โดยสร้างการเรียนรู้ และหาความแตกต่างระหว่างลักษณะความเป็นชาย และลักษณะความเป็นหญิง

เออร์ฮาร์ดท (Ehrhardt. 1972 : 146) ได้กล่าวถึง บทบาททางเพศว่า เป็นประสบการณ์ส่วนบุคคลของบทบาททางเพศ และบทบาททางเพศนั้นได้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงบทบาททางเพศ และสิ่งที่เกี่ยวกับบทบาททางเพศคือสภาพแวดล้อม ซึ่งที่มีความสำคัญอย่างมากต่อบทบาททางเพศ

บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2545: 14) ได้ให้นิยามบทบาททางเพศ หมายถึง การที่ชายหญิง รับรู้ตนเองว่า คือ ผู้ชาย หรือผู้หญิง และความเป็นชาย หรือหญิงนั้นก็กำหนดบทบาทให้รู้ว่าจะดำเนินและมีความสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ รอบตัวอย่างไร

บล็อก (เข้มทิพท์ ภาวะตะตอลปีน. 2547: 12; อ้างอิงจาก Block. 1973) กล่าวว่า บทบาททางเพศ เป็นหมวดหมู่ของพฤติกรรมที่บุคคลเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะความเป็นหญิง และชายในสังคมหนึ่ง

คุก (เข้มทิพท์ ภาวะตะตอลปีน 2547: 12; อ้างอิงจาก Cook. 1985) ได้ให้ความหมายของ บทบาททางเพศว่า เป็นสิ่งที่สังคมกำหนดขึ้น และคาดหวังว่าผู้หญิงหรือผู้ชายจะต้องมีความแตกต่างกันทั้งในด้านพฤติกรรม และทัศนคติ

พิจิตรา ชัยสิงห์ประสาท (2537 : 13) ได้ให้ความหมาย บทบาททางเพศของเด็กนักเรียนชาย ว่า หมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพที่แสดงถึงความเป็นชายตามความเหมาะสมในสังคม ทั้งด้านกิจกรรม คุณลักษณะ และคุณสมบัติ โดยที่ลักษณะของความเป็นชาย ได้แก่ ความสามารถในการเป็นผู้นำ ความเป็นตัวของตัวเอง การแต่งกาย กิริยาท่าทางต้องสง่างาม

นันดา วีรวิทยากุล (2544 : 280-283) อธิบายว่า บทบาททางเพศเป็นสิ่งถูกสร้างขึ้นจากระบบชายเป็นใหญ่ ที่ยึดถือความเชื่อบางประการไว้อย่างเหนียวแน่น ความเชื่อดังกล่าว ได้กล่าวถึงเพศชายไว้ว่า ความเชื่อเรื่องผู้ชายเป็นศูนย์กลาง (Andocentrism) หมายถึง การที่ถือเอา คำนียามและประสบการณ์ของผู้ชายเป็นบรรทัดฐาน ความเชื่อเรื่องการแบ่งแยกเพศ (Gender polarization) และนำความเชื่อนี้มาใช้กำหนดบทบาททางสังคมทางเพศของ การแต่งตัว การแสดงออกทางอารมณ์ และปรารถนาทางเพศของชายและหญิง และนอกจากนั้นความเชื่อในเรื่องปัจจัยทางชีวภาพ (Biological essentialism) ที่สนับสนุนและสร้างความชอบธรรมให้แก่ความเชื่อเรื่องชายเป็นใหญ่ เนื่องจากปัจจัยทางธรรมชาติ หรือทางชีวภาพของผู้ชายและผู้หญิงความเชื่อ ทั้ง 3 ประการนี้ทำให้ผู้หญิงและผู้ชายมี

ความแตกต่าง และความเชื่อดังกล่าวกลายเป็นวัฒนธรรมของสังคมทำให้ปัจเจกบุคคลได้ซึมซับเอาความเชื่อทั้งหลายนั้นเข้าไปสร้าง บทบาททางเพศให้เหมาะสมกับความเชื่อนั้น

ปณตพร พงษ์อนันตโยธิน (ปณตพร พงษ์อนันตโยธิน. 2544: 1; อ้างอิงจาก Spence. 1985 ; citing Robinson, Shaven; & Wrightsman.1991) ได้กล่าวถึง บทบาททางเพศว่า เป็นสิ่งที่ติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่เกิด คือ ไม่เป็นเพศหญิงก็เป็นเพศชาย ขณะเดียวกันมนุษย์ก็ได้มีการกำหนดบทบาททางเพศ (Sex – role) ขึ้นเพื่อให้บุคคลปฏิบัติตามความคาดหวังของสังคม และวัฒนธรรมอีกด้วย บทบาททางเพศไม่ได้หมายถึงแต่เพียงพฤติกรรมที่สังคมปรารถนาเป็นพิเศษสำหรับเพศชาย และเพศหญิงเท่านั้น แต่ยังรวมหมายถึง บุคลิกลักษณะ ทศนคติ และค่านิยมอีกด้วย ดังนั้นบทบาททางเพศ จึงเป็นตัวกำหนดแบบแผนพฤติกรรมทางสังคมของเพศชายและเพศหญิง และผู้ที่มีบทบาททางเพศแบบมีความเป็นหญิงและความเป็นชายสูงทั้งคู่ก็สามารถปรับตัวต่อความต้องการในชีวิตสมัยใหม่ได้ โดย (ปณตพร พงษ์อนันตโยธิน. 2544 : 2; อ้างอิงจาก Bem.1974. 1975) ได้แบ่งบทบาททางเพศออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

1. บทบาททางเพศแบบมีความเป็นเพศชาย สูงลักษณะเดียว (Masculine) เป็นผู้ที่มีความกล้าหาญ เป็นผู้นำครอบครัว ทำงานนอกบ้านเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว เข้มแข็ง กล้าตัดสินใจ เป็นผู้นำ ชอบแข่งขัน ฉลาด กระฉับกระเฉง เป็นอิสระไม่ขึ้นกับใคร

2. บทบาททางเพศแบบมีความเป็นหญิงสูงลักษณะเดียว (Feminine) เป็นผู้ที่มีความอ่อนหวาน นุ่มนวล ซื่อาย อ่อนแอ เป็นผู้ตาม เป็นผู้ถูกกระทำ ทำงานในบ้าน มีหน้าที่อบรมเลี้ยงดูบุตร

3. บทบาททางเพศแบบมีความเป็นหญิงและเป็นชายสูงทั้งคู่ (Androgyny) เป็นผู้ที่แสดงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ มีความยืดหยุ่น สามารถผสมผสานความเข้มแข็งของผู้ชาย และความอ่อนโยนของผู้หญิงไว้ในตัวเองได้ ปรับตัวได้ง่าย ประสบความสำเร็จในชีวิต และมีสุขภาพจิตดี

4. บทบาททางเพศแบบมีความเป็นชายต่ำและหญิงทั้งคู่ (Undifferentiated) เป็นผู้ที่มีบทบาททางเพศไม่ชัดเจน เป็นบุคคลที่ไม่สามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม โดยอาจแสดงออกไม่เป็นที่พึงปรารถนาของสังคม

พิทักษ์ ศิริวงศ์ (2543 : 8) ได้กล่าวถึง บทบาททางเพศ (Sex Role) ว่า การพัฒนาบทบาททางเพศในเพศหญิงและเพศชาย เป็นกระบวนการที่เกิดจากอิทธิพลทางวัฒนธรรมและอุดมคติทางเพศ สังคมแต่ละสังคมมีเอกลักษณ์ของความเป็นเพศหญิงและเพศชายที่แตกต่างกันออกไป บทบาททางเพศเป็นการแสดงออกถึงคุณลักษณะของความเป็นเพศ เช่น เพศชายเป็นเพศที่รักอิสระ ตัดสินใจเด็ดขาด มีความหนักแน่น ฯลฯ นอกจากนั้น พิทักษ์ ศิริวงศ์ ยังกล่าวถึง ความเป็นเพศชาย (Masculinity) ของ เวด (พิทักษ์ ศิริวงศ์. 2543 : 8 ; อ้างอิงจาก Wade. 1998 : 349 - 389) ทฤษฎีนี้ได้อธิบายถึงความ

แตกต่างกันในอุดมคติของความเป็นเพศชาย และการสร้างความเป็นเพศชายให้เป็นไปตามมาตรฐานของความเป็นเพศชายโดยได้เน้นว่าทำไมผู้ชายถึงมีกระบวนการภายในเกี่ยวกับแนวคิดในเรื่องของความเป็นเพศชายที่หลากหลาย และทำไมพวกเขาจึงมีความแตกต่างในการสร้างมาตรฐานของเพศสภาพ (Gender) ทั้งที่เป็นประเพณีปฏิบัติ และไม่เป็นประเพณีปฏิบัติ ทฤษฎีนี้ได้พยายามอธิบายว่าทำไมผู้ชายถึงมีความแตกต่างกันในอุดมคติทางเพศ กระบวนการทางจิตแบบไหนที่สร้างมาตรฐานทางวัฒนธรรมของความเป็นชาย และทำไมผู้ชายถึงได้สร้างอุดมคติของความเป็นเพศชาย และยึดติดกับอุดมคตินั้น

วรรณภา ลีพิทักษ์วัฒนา (2541 : 10) ได้ให้ความหมาย เจตคติเรื่องบทบาทหญิงชาย หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น และความเชื่อที่นักเรียนมีต่อรูปแบบพฤติกรรมและบทบาทของผู้ชายและผู้หญิง เกี่ยวกับบทบาทภายในครอบครัว บทบาททางสังคมอันได้แก่ บทบาททางการศึกษา บทบาทด้านการประกอบอาชีพ และบทบาทด้านการเมืองประเมินโดยใช้แบบวัดเจตคติเรื่องบทบาทหญิงชาย

พาร์สันและเบลล์ (จิมลลักษณะณ์ ชูชาติ. 2534:12; อ้างอิงจาก Kaplan; & Sedney.1980: 6-7 ; citing Parsons; & Bales. 1955) อธิบายลักษณะของความเป็นชาย ในรูปแบบพฤติกรรมเครื่องมือ (Instrumental behavior) ว่าหมายถึง ลักษณะของการกระทำที่นำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย เช่น ความเชื่อมั่นในตนเอง การกล้าแสดงออก

ดังนั้น บทบาททางเพศ คือ ลักษณะของบุคคลที่แสดงความเป็นชายและเป็นหญิง ซึ่งบุคคลเรียนรู้จากสังคม และพึงปฏิบัติให้สอดคล้องกับเพศของตนเอง โดยคุณลักษณะของเพศชายนั้น จะมีลักษณะรักอิสระ ตัดสินใจเด็ดขาด มีความหนักแน่น มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความเป็นผู้นำ ความเป็นตัวของตัวเอง กริยาท่าทางต้องสง่างาม กล้าแสดงออกมีความรับผิดชอบและอดทนต่ออุปสรรคต่างๆ

1.4 การวัดบทบาททางเพศของเด็กนักเรียนชาย

จากทฤษฎีสกีม่าของเบม (Archer; & Lloyd. 2002: 33-37; citing Bem. 1981) โดยได้กล่าวถึงการพัฒนาและส่งเสริมทฤษฎีจากการวัดแบบ Bem Sex Role Inventory (BSRI) ซึ่งเธอได้แนะนำว่าในการวัดของเธอที่ใช้วัดเพศชายที่เป็นลักษณะแบบใช้เครื่องมือ (Instrumental) และเพศหญิง ที่เป็นลักษณะการแสดงอารมณ์และความรู้สึก และเน้นความสำคัญในการปฏิสัมพันธ์กับสังคม (Expressiveness distinction) เธอได้กล่าวรายละเอียดของเพศสภาพในทฤษฎีสกีม่าว่า ในการวิจัยเกี่ยวกับสกีม่านั้นได้ใช้หลักจิตวิทยาตามโครงสร้างการรับรู้ทางจิตที่เป็นไปตามธรรมชาติของเพศชายและเพศหญิง และใช้หลักการกระทำพฤติกรรมของมนุษย์ที่ได้รับการรับรู้จากสังคมโลกภายนอก ด้วยเหตุที่ว่า การวัดแบบ Bem Sex Role Inventory (BSRI) เป็นต้นฉบับของการวัดที่ใช้การแบ่งรูปแบบ

ทางเพศ และความแตกต่างระหว่างเพศ (Androgynous) การแบ่งลักษณะนี้ได้กลายเป็นทฤษฎีใหม่ขึ้น คือ ทฤษฎีทางเพศสก็มา ซึ่งการแบ่งสก็มาของเบมนั้นจะใช้การแบ่งตามคุณลักษณะของเพศชายและเพศหญิงอย่างชัดเจนกล่าวคือ ในด้านลักษณะรูปแบบของเพศชายนั้นจะเป็นจะเป็นลักษณะของความเข้มแข็ง หนักแน่น เด็ดเดี่ยว มีความเป็นตัวของตัวเอง และชอบเข้าสังคมมากกว่าเพศหญิง โดยคุณลักษณะทางเพศนั้นมีความสอดคล้องกับสังคมที่มนุษย์อาศัยอยู่ (Archer; & Lloyd. 2002 : 33-37 ; citing Bem. 1981)

ลักษณะของแบบวัดบทบาททางเพศของเบม (BSRI) ประกอบด้วย คำคุณศัพท์หรือข้อความที่บรรยายถึงคุณลักษณะหรือบุคลิกภาพของบุคคล โดยอาศัยพื้นฐานการตัดสินใจจากแบบแผนบทบาททางเพศ และพฤติกรรมที่พึงปรารถนาทางสังคมของเพศหญิง โดยอาศัยความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมด้านเครื่องมือ และพฤติกรรมด้านอารมณ์ความรู้สึก รวม 60 ข้อ โดยเป็นข้อความที่วัดลักษณะความเป็นเพศชาย 20 ข้อ และวัดลักษณะความเป็นเพศหญิง 20 ข้อ เป็นลักษณะที่สังคมปรารถนา อีก 20 ข้อโดยแบ่งเป็นลักษณะทางบวกและทางลบ อย่างละ 10 ข้อ ซึ่งข้อคำถามที่ลักษณะของเพศชาย ได้แก่ ความสามารถด้านการเป็นผู้นำ (Leader ability) แสดงความมีอำนาจเหนือ (Dominant) มีลักษณะเป็นหัวหน้า (Forceful) ถืออภิสัทธ (Assertive) มีบุคลิกภาพเข้มแข็ง (Strong Personalities) การพึ่งตนเอง (Independent) ความพึงพอใจในตนเอง (Self-Sufficient) มีความมั่นใจในตนเอง (Self-Reliant) มีแบบอย่างเฉพาะตัว (Individualistic) การปกป้องความเชื่อของตนเอง (Defends own beliefs) การยืนยันทศมตั้งใจ (Willing to take a stand) ความก้าวร้าว (Aggressive) ความเป็นนักกีฬา (Athletic) ชอบการแข่งขัน (Competitive) สามารถตัดสินใจได้ง่าย (Makes decisions easily) ช่างพินิจพิเคราะห์ (Analytical) ทะเยอทะยาน (Ambitious) แสดงความเป็นผู้นำ (Act as leader) กล้าได้กล้าเสีย ชอบเสี่ยง (Willing to take risk) และมีความแข็งแกร่งเหมือนชายชาติตรี (Masculine) (Bem Sex Role Inventory :Online)

บาร์ซิลส์ วิลลิงส์และวอทเทอร์ (ปรีชา อรุณสวัสดิ์. 2531: 28; อ้างอิงจาก Barzins, Willing; & Watter.1978: 130) ได้วิเคราะห์แบบทดสอบ Bem Sex Role Inventory (BSRI) ในมาตรวัดความเป็นชาย โดยแบ่งลักษณะความเป็นชายเป็น 4 องค์ประกอบ คือ

1. ความมีอำนาจในสังคม (Social Ascendancy) ประกอบด้วยความเป็นผู้นำ (Leader) แสดงความมีอำนาจเหนือ (Dominant) มีลักษณะเป็นหัวหน้า (Forceful) มีความก้าวร้าว (Aggressive) ถืออภิสัทธ (Assertive) และมีบุคลิกภาพเข้มแข็ง (Strong Personalities)
2. ความเป็นอิสระ (Autonomy) ประกอบด้วย การพึ่งตนเอง (Independent) ความพึงพอใจในตนเอง (Self-Sufficient) มีความมั่นใจในตนเอง (Self-Reliant) และมีแบบอย่างเฉพาะตัว (Individualistic)

3. มีอำนาจในการตัดสินใจด้วยปัญญา (Intellectual Ascendancy) ประกอบด้วย การปกป้องความเชื่อของตนเอง (Defends own Beliefs) และการยืนยันท้าความตั้งใจ (Willing to take a stand)

4. มีเลือดนักสู้ (Physical Boldness) ประกอบด้วย มีความเป็นนักกีฬา (Athletic) และชอบการแข่งขัน (Competitive)

สรุปได้ว่า การวัดบทบาททางเพศของเบม นั้น วัดจากความรู้สึกหรือพฤติกรรมอย่างหนึ่งของบุคคลที่แสดงออก ตามธรรมชาติความเป็นจริงที่และเป็นที่ยอมรับของสังคมแวดล้อมที่พวกเขาอาศัยอยู่จากทฤษฎีและเอกสารต่างๆ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาบทบาททางเพศชายนั้น สามารถสรุป การวัดบทบาททางเพศชายในงานวิจัยเรื่องนี้ได้ว่า บทบาททางเพศของนักเรียนชาย หมายถึง ลักษณะของความเป็นเพศชาย ตามเพศของตนทั้งทางด้านสรีระทางชีวภาพ จิตใจและมีความเหมาะสมในสังคมไทย โดยที่ลักษณะของความเป็นชายนั้น คือ ความสามารถด้านการเป็นผู้นำ (Leader ability) แสดงความมีอำนาจเหนือ (Dominant) มีลักษณะเป็นหัวหน้า (Forceful) ใฝ่อภิสิทธิ์ (Assertive) มีบุคลิกภาพเข้มแข็ง (Strong Personalities) การพึ่งตนเอง (Independent) ความพึงพอใจในตนเอง (Self-Sufficient) มีความมั่นใจในตนเอง (Self-Reliant) มีแบบอย่างเฉพาะตัว (Individualistic) การปกป้องความเชื่อของตนเอง (Defends own Beliefs) การยืนยันท้าความตั้งใจ (Willing to take a stand) มีความเป็นนักกีฬา (Athletic) ชอบการแข่งขัน (Competitive) สามารถตัดสินใจได้โดยง่าย (Makes decisions easily) ช่างพินิจพิเคราะห์ (Analytical) ทะเยอทะยาน (Ambitious) แสดงความเป็นผู้นำ (Act as leader) และกล้าได้กล้าเสีย ชอบเสี่ยง (Willing to take risk) ซึ่งแบบวัดบทบาททางเพศชายนี้เป็นแบบมาตรประเมินค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย รวม 60 ข้อ โดยเป็นข้อความที่วัดลักษณะความเป็นเพศชาย 20 ข้อ และวัดลักษณะความเป็นเพศหญิง 20 ข้อ เป็นลักษณะที่สังคมปรารถนา อีก 20 ข้อ โดยแบ่งเป็นลักษณะทางบวก และทางลบ อย่างละ 10 ข้อ ซึ่งนักเรียนที่ได้คะแนนสูงจากแบบวัดนี้แสดงว่าเป็นนักเรียนที่มีบทบาททางเพศชายสูง เป็นแบบวัดที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะบทบาททางเพศชายของเด็กวัยรุ่น โดยนำแนวคิดบทบาททางเพศมาจากเบม (Carroll; & Wolpe. 1996 : 181-18; อ้างอิงจาก Bem. 1974) และได้แปลแบบวัดมาจากเบมโดยได้เลือกข้อคำถามที่เป็นลักษณะความเป็นชายที่สังคมปรารถนา และสอดคล้องกับสังคมไทย

1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางเพศของเด็กนักเรียนชาย

วิมลลักษณ์ ชูชาติ (2534 : 119) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความเป็นชายของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าอายุของกลุ่มตัวอย่างอยู่ระหว่าง 14-18 ปี ซึ่งเป็นช่วงที่พัฒนาการทางเพศเจริญถึงขีดสุดแล้ว ลักษณะความเป็นชายจึงปรากฏอยู่ในนักเรียนวัยรุ่นชายในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 ในปริมาณที่ไม่แตกต่างกันนัก พิจารณาได้จากค่าเฉลี่ยความเป็นชายของนักเรียนวัยรุ่นชายในทุกระดับชั้นเรียน ซึ่งอายุดังกล่าวตรงตามขั้นตอนของการพัฒนาเอกลักษณ์ซึ่งเป็นทฤษฎีพัฒนาการของอีริคสัน และยังสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ นิตยกุล อรรถนุพรรณ (2530 : 115-116) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ลักษณะของชายและหญิงในปัจจุบันและลักษณะที่พึงปรารถนาของชายและหญิงตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ลักษณะที่พึงปรารถนาของชายในปัจจุบันหลายลักษณะและจากการศึกษาของ เบบ (ปณตพร พงษ์อนันตโยธิน. 2544 : 2; อ้างอิงจาก Bem. 1974) ยังพบอีกว่า ผู้ที่มีบทบาททางเพศแบบความเป็นหญิงและความเป็นชายสูงทั้งคู่สามารถปรับตัวต่อความต้องการในชีวิตสมัยใหม่ได้ เป็นผู้มีอิสระมากกว่าและอารมณ์ดีกว่าผู้ที่มีบทบาททางเพศแบบอื่น ๆ แต่ก็มีผลงานบางชิ้นชี้ให้เห็นว่า ผู้ที่มีบทบาททางเพศแบบความเป็นหญิงและความเป็นชายสูงทั้งคู่ และผู้ที่มีบทบาททางเพศแบบมีความเป็นชายสูงลักษณะเดียวนั้น มีการปรับตัวสูงพอๆ กัน สอดคล้องกับการศึกษาของ บอสซอฟและกลาส (ปณตพร พงษ์อนันตโยธิน. 2544 : 2 ; อ้างอิงจาก Bossof; & Glass.1982) ได้ศึกษาพบว่า ผู้ที่มีบทบาททางเพศแบบเป็นหญิง และความเป็นชายสูงทั้งคู่ กับผู้ที่มีบทบาททางเพศแบบมีความเป็นชายสูงลักษณะเดียว เป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตที่ดี และอยู่ในระดับสูงพอๆ กัน ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าบทบาททางเพศแบบมีความเป็นชายสูงลักษณะเดียว แบบมีความเป็นหญิงและความเป็นชายสูงทั้งคู่ จะเป็นส่วนประกอบของบทบาททางเพศในการทำนายสุขภาพจิตของบุคคลได้ ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ ธาวิณี มิ่งวงศ์ (2532 : 109 -110) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบสุขภาพจิตของนักเรียนชายที่มีพฤติกรรมเหมาะสมกับเพศกับวัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศ พบว่าวัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมเหมาะสมกับเพศ มีสุขภาพจิตดีกว่าวัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า วัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมเหมาะสมกับเพศ มีอาการผิดปกติทางจิตทุกๆ ด้านน้อยกว่าวัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยที่ได้กล่าวมานั้น สรุปได้ว่า คนที่มีลักษณะความเป็นชายสูง กับคนที่มีลักษณะความเป็นชายสูงและลักษณะความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ นั้นสามารถปรับตัวต่อความต้องการในชีวิตสมัยใหม่ได้ โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยดังกล่าวเป็นกลุ่มนักเรียนวัยรุ่น ซึ่งแสดงว่านักเรียนวัยรุ่นมีการเรียนรู้พัฒนาบทบาททางเพศได้อย่างสมบูรณ์ในช่วงวัยรุ่นนี้

1.6 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางเพศ

วัลลภ ปิยะมโนธรรม (2531: 5-9) ได้กล่าวว่าสาเหตุใหญ่ที่กระตุ้นความรู้สึกกลัวร่วมเพศขึ้นมาได้นั้น แบ่งออกเป็น 3 แหล่งใหญ่ด้วยกัน คือ เริ่มจากการอบรมเลี้ยงดูและสภาพแวดล้อมของบ้าน ต่อมาจึงจะเพิ่มมากขึ้นจากสภาพแวดล้อมทางโรงเรียน และสุดท้ายก็คืออิทธิพลทางสังคมที่เขาอยู่ ซึ่งรายละเอียดสาเหตุและปัจจัยที่ส่งผลต่อการขาดบทบาททางเพศมีดังนี้ คือ

บทบาทบิดา

ในด้านบุคลิกภาพของบิดา บิดามักเป็นคนมีนิสัยแข็งแรงแกร่ง แข็งกร้าว เผด็จการ หรือเป็นผู้เด่นเกินไปจนเด็กนักเรียนชายไม่สามารถเลียนแบบตามได้ หรือในทางตรงข้ามก็เป็นบิดาที่มีนิสัยอ่อนแอไม่มีบทบาทเด่น เงียบเฉย จนเด็กเกิดความรู้สึกกลัวและอายใจก็ไม่ยอมเลียนแบบได้เช่นกัน ส่วนในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบิดากับบุตร ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นลักษณะค่อนข้างห่างเหินไม่ใกล้ชิดกัน อาจเป็นเพราะบิดาไม่ค่อยมีเวลาอยู่กับบ้าน หรือมักคิดว่าการอบรมเลี้ยงดูลูกนั้นเป็นหน้าที่ของมารดา จึงปลีกตัวออกห่างหรืออาจเพราะตายจากไป ในอีกทางหนึ่งก็อาจเป็นคนเจ้าอารมณ์ ดุร้าย โมโหง่าย จนเด็กมองภาพพจน์ของนิสัย บิดาค่อนข้างน่ากลัว จึงไม่อาจเลียนแบบได้เช่นกัน

นอกจากนั้นความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้อง ในการพัฒนาเอกลักษณ์ของเด็กด้านหนึ่งนั้นก็ คือ การไม่อยากเป็นเหมือนอีกคนหนึ่ง เช่น ถ้าพี่เป็นคนสนใจแต่เรียนไม่มีเพื่อน น้องจะปฏิบัติตนในทางตรงข้าม คือไม่สนใจเรียน แต่มีเพื่อนมาก เช่นเดียวกันถ้าพี่สาวชอบทำตัวมีนิสัยเหมือนผู้ชาย หรือพี่ชายทำตัวแข็งแรงแกร่งเกินไป เด็กนักเรียนชายซึ่งเป็นน้องก็อาจทำตัวเองให้มีนิสัยเหมือนผู้หญิง เพราะไม่ต้องการเหมือนพี่

ปัจจัยจากสภาพแวดล้อมทางสังคมอื่นๆ

ปัจจัยจากสภาพแวดล้อมทางสังคมอื่นๆ ที่ส่งผลต่อบทบาททางเพศของเด็กซึ่งได้แก่ โรงเรียน อิทธิพลจากครู อิทธิพลจากเพื่อนและอิทธิพลจากสื่อต่างๆ ต่างมีความสอดคล้องและเกี่ยวข้องต่อบทบาททางเพศของเด็กนักเรียนชายโดยตรงได้แก่

โรงเรียน โรงเรียนส่วนใหญ่แล้วครูมักจะเป็นผู้หญิง ซึ่งครูผู้หญิงจะมีความสนใจ รัก และเอาใจใส่ต่อเด็กค่อนข้างดี เด็กผู้ชายที่หาแบบอย่างความเป็นชายที่บ้านไม่ได้อยู่แล้ว เมื่อมาอยู่โรงเรียนก็ไม่มีแบบอย่างความเป็นชายจากครูอีก จึงจำแบบอย่างบุคลิกภาพของความเป็นหญิงมากขึ้นไปอีกในช่วงเด็กนี้ และโรงเรียนที่มีนักเรียนชายล้วนจะมีโอกาสถูกกระตุ้นให้เด็กนักเรียนชายเกิดอยากเป็นผู้หญิงมากขึ้น เพราะในแง่จิตวิทยา เมื่อคนสองคนต้องมาอยู่ร่วมกันคนหนึ่งจะพยายามทำตัวเป็นผู้นำและอีกฝ่ายก็ต้องเป็นผู้ตามโดยไม่รู้ตัว ในโรงเรียนชายล้วน เด็กนักเรียนชายที่อ่อนแอกว่าหน้าตาละเมียดไปทางผู้หญิงมากกว่า จึงอาจต้องทำท่าทางเป็นฝ่ายผู้หญิง เป็นฝ่ายอ่อนแอกว่าให้เพื่อนชายที่แข็งแรงกว่าปกป้อง ล้อเลียน แต่ในโรงเรียนสหศึกษามีนักเรียนหญิงซึ่งแสดงตัวเป็นฝ่าย

เรียบร้อย อ่อนแอกว่าอยู่แล้ว ก็จะผลักดันให้เด็กนักเรียนชายที่อ่อนแอทั้งทางใจและทางกายต้องเข้มแข็ง ทำตัวเป็นผู้ชายมากขึ้น นอกจากนั้นในด้านการจัดกิจกรรมของโรงเรียน ซึ่งครูบางคนรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เห็นเด็กผู้ชายที่หน้าตาดี น่ารัก ก็จัดให้เด็กนักเรียนชายแต่งตัวแสดงเป็นบทบาทผู้หญิง เมื่อมีการจัดการแสดงละครหรือการแสดงต่างๆ บนเวทีกัน บางแห่งถึงกับมีการจัดประกวดเทพี่ชายประเภทสองกัน ให้แต่งตัวเป็นผู้หญิงเพื่อเป็นเชียร์ลีดเดอร์กัน ฯลฯ เด็กนักเรียนชายซึ่งไม่เคยได้รับความสนใจเมื่อปฏิบัติตัวเป็นผู้ชายแต่เมื่อปฏิบัติตัวหรือแสดงกิริยาท่าทางเป็นผู้หญิง กลับมีแต่คนสนใจ ชื่นชม ก็อาจเกิดความภาคภูมิใจ รู้สึกตัวเองมีค่า เป็นความรู้สึกลึบเด่นเลยแสดงตัวต่อไปจนเป็นนิสัย นอกจากนั้นหลักสูตรของโรงเรียนก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับกล่าวคือ บางหลักสูตรก็บังคับให้เด็กนักเรียนชายต้องเรียนเย็บปักถักร้อย ซึ่งในสังคมถือว่าเป็นบทบาทของผู้หญิง เมื่อเด็กนักเรียนชายได้มีโอกาสเรียนแล้วเกิดชอบ ภาคภูมิใจ ก็อาจยิ่งเกิดความสับสนในเอกลักษณ์ของตัวเองมากขึ้น รวมทั้งด้านกีฬาต่างๆ เป็นต้น (วัลลภ ปิยะมโนธรรม. 2531 : 7)

อิทธิพลจากครู ได้แก่ ครูเป็นบุคคลที่มีการปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนมาก ครูทำหน้าที่เป็นตัวแทนของโรงเรียนในการถ่ายทอดทางสังคมให้แก่นักเรียน ทั้งในด้านการเป็นต้นแบบของครูนั้น และการปฏิบัติตัว ซึ่งการปฏิบัติตัวของครูต่อนักเรียนชาย มีส่วนส่งเสริมบทบาททางเพศชาย เช่น ครูมักจะมีการชมเชยนักเรียนชายในเชิงวิชาการ และนักเรียนชายมักไม่ถูกตำหนิหากแสดงกิริยาโผงผางเป็นต้น นอกจากนี้ครูมีส่วนทำให้นักเรียน ชอบบรรรยากาศของการแข่งขัน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนชายที่ชอบบรรรยากาศของการแข่งขัน รวมทั้งความชอบในวิชาที่เรียน อันจะช่วยส่งเสริมบทบาททางเพศชายได้ (กรแก้วคง เดชา. 2544 : 46)

อิทธิพลจากเพื่อน ในด้านของความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนด้วยกัน ถ้าเด็กนักเรียนชายที่มีแนวโน้มคล้ายเป็นผู้หญิงตั้งแต่อยู่ที่บ้าน เมื่อเข้าโรงเรียนก็มีแนวโน้มอยากเข้าใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย ถ้าเด็กผู้หญิงยอมรับเข้ามาอยู่ในกลุ่มผู้หญิง โดยเฉพาะเด็กผู้ชายคนนั้นถูกปฏิเสธ ถูกรังแกจากกลุ่มเพื่อนผู้ชายด้วยกัน การมีกิจกรรมอยู่ร่วมกับผู้หญิงนานเข้าก็จะมีนิสัยเป็นผู้หญิงมากขึ้น นอกจากนั้นการที่เด็กอยู่ในกลุ่มที่มีแนวโน้มเป็นรักร่วมเพศด้วยกัน เพราะการไม่สามารถเข้ากลุ่มผู้ชายที่ปฏิเสธเขาได้ จึงต้องจับกลุ่มอยู่ด้วยกัน ทำให้ยังมีความรู้สึกเบี่ยงเบนทางเพศได้มากขึ้น เพราะเป็นช่วงพัฒนาการของการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน เอกลักษณ์จึงเบี่ยงเบนไป (วัลลภ ปิยะมโนธรรม. 2531 : 8)

อิทธิพลจากสื่อ ในด้านของอิทธิพลของสื่อที่มีต่อบทบาททางเพศของวัยรุ่นนั้น วัลลภ ปิยะมโนธรรม (2531 : 8) ได้กล่าวว่า จัดเป็นตัวกระตุ้นสาเหตุใหญ่ทางสังคม คือ เป็น แบบอย่างเพศที่สามจากด้านสื่อมวลชน โดยเฉพาะจากตัวแสดงในโทรทัศน์ ภาพยนตร์ หรือในหนังสือ เมื่อคนแสดงชายทำท่าทางดัดจริตเหมือนผู้หญิง ซึ่งมักทำให้คนรู้สึกชอบใจ พอใจ สนุกสนาน เด็กนักเรียนชายที่

ขาดแบบอย่างจากผู้ชายจากผู้ที่เป็นบิดา ผู้เป็นครูผู้ชายอยู่แล้ว ก็อาจเลือกแบบคนแสดงชายแต่ทำทางกระดุกกระดิงขึ้นมาเป็นแบบอย่างของตนเองไว้ เพราะความมีแนวโน้มอยู่ก่อนแล้ว โดยเฉพาะถ้าคนแสดงนั้นมีชื่อเสียง มีคนชื่นชมมาก เช่น แสดงเก่ง ร้องเพลงเก่ง พุดเก่ง หรือเป็นคนมีความสามารถเฉพาะทางเก่ง เด็กก็จะยิ่งเกิดการจำแบบอย่างได้มากขึ้น สังคมไทยในปัจจุบันนั้นเป็นลักษณะกึ่งทุนนิยม เรื่องรักร่วมเพศก็กลายเป็นธุรกิจการค้าชนิดหนึ่งกันแล้ว จึงมีการผลิตหนังสือ การแสดงละคร การแสดงบนเวที การแสดงในภาพยนตร์ในด้านรักร่วมเพศ ตลอดจนแหล่งบันเทิงมากมายที่ต้องการสร้างความสุขความต้องการพิเศษให้แก่ผู้ที่มีแนวโน้มจะเป็นรักร่วมเพศ เช่น บาร์เกย์ ค็อกเทลเลาจน์ เทรค ตลอดจนมีสถานบริหารกายของกลุ่มนี้โดยเฉพาะ เมื่อสังคมเปิดโอกาสมากขึ้น การเปิดเผยตัวแสดงกันยิ่งชัดเจนขึ้น ไม่มีความละอายใจหรือต้องควบคุมตัวเองแก้ไขกัน นอกจากนั้น การขาดบทบาททางเพศของเด็กนักเรียนชายยังเกิดจากค่านิยมทางสังคมไม่เหมาะสม เช่น เชื่อว่าการเป็นผู้ชายต้องเป็นคนแข็งแรง ชอบเล่นกีฬา พุดจาโฉบฉวย หยาบคาย ก้าวร้าว เกเร ต้องชกต่อยกัน สูบบุหรี่ กินเหล้า เป็นต้น ถ้าเด็กผู้ชายคนนั้นมีเอกลักษณ์สับสนอยู่แล้ว และไม่สามารถรู้สึก จะเป็นคนลักษณะนิสัยดังกล่าวนี้ได้เลยยิ่งสับสนได้ว่าตนคงต้องเป็นผู้หญิงแน่ เพราะนิสัยสภาพอ่อนโยนและอ่อนแอนั้นไม่ใช่เป็นลักษณะของผู้ชาย และการที่บุคคลรักร่วมเพศที่มีความสามารถในด้านสังคมได้พยายามสร้างค่านิยมให้สังคมยอมรับบทบาทของพวกเขา เพื่อจะได้ไม่ต้องถูกรังเกียจหรือถูกปฏิเสธกันอีก จึงต้องพยายามสร้างปมเด่นขึ้นมาเพื่อชดเชยปมด้อยเลยกลายเป็นค่านิยมผิดๆ ที่ทำให้คนที่มีแนวโน้มจะเป็นอยู่บ้างบังเกิดความเชื่อมั่นเปิดเผยแสดงตัวเป็นแนวร่วมกันมากขึ้น เพื่อต่อต้านสังคมที่ประณามพวกเขาว่ามีพฤติกรรมเบี่ยงเบน (วัลลภ ปิยะมโนธรรม. 2531: 9) สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ เพ็ญศิริ สิมารักษ์ (กฤตยา ประพันธ์โกมล. 2549 : 33; อ้างอิงจาก เพ็ญศิริ สิมารักษ์. 2531 : 2-3) ได้อธิบายถึงสาเหตุของพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศว่า สาเหตุหนึ่งของแบบอย่างเพศที่สามจากด้านสื่อมวลชนโดยเฉพาะจากตัวแสดงในโทรทัศน์ ภาพยนตร์หรือในหนังสือ เมื่อคนแสดงเป็นผู้ชายแต่แสดงท่าทางดัดจริตเหมือนผู้หญิง ซึ่งก็มักทำให้คนชมรู้สึกชอบใจ พอใจสนุกสนาน เรียกร้องความสนใจเป็นเรื่องเด่นอยู่แล้ว เด็กชายที่ขาดแบบอย่างผู้ชายจากผู้ที่เป็นบิดาที่บ้านหรือผู้เป็นครูผู้ชายที่โรงเรียนก็อาจเลือกแบบคนแสดงชาย แต่ทำทางกระดุกกระดิงขึ้นมาเป็นแบบอย่างของตนแทนก็ได้ เพราะความที่มีแนวโน้มอยู่ก่อนหน้าี้ โดยเฉพาะถ้านักแสดงคนนั้นเป็นคนที่มีชื่อเสียง มีคนชื่นชมมากและประสบความสำเร็จในชีวิตด้านการงานที่เขาหรือเธอทำอยู่ เช่น เป็นคนแสดงเก่ง ร้องเพลงเก่ง พุดเก่ง หรือเป็นคนที่มีความสามารถเฉพาะทางใดทางหนึ่งเก่ง เด็กก็จะยิ่งเกิดจากจำแบบอย่างได้มากขึ้น โดยเฉพาะคนที่กำลังแสวงหาตัวเองทั้งด้านการงานและการดำเนินชีวิตส่วนตัวอยู่

ดังนั้น ปัจจัยที่ทำให้เด็กชายมีบทบาททางเพศที่สมบูรณ์ จึงมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม คือ บทบาทของบิดาต่อบทบาททางเพศ อิทธิพลจากครู อิทธิพลจากเพื่อน และอิทธิพลจากสื่อมวลชนต่างๆ และลักษณะชีวสังคมของเด็ก และตัวเด็กเอง คือ อัตมโนทัศน์ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จัดได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อพัฒนาบทบาททางเพศของนักเรียนชาย

2. อัตมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับเอกลักษณ์ของนักเรียนชาย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมายของอัตมโนทัศน์ (Self-concept)

นักจิตวิทยาหลายท่านได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับอัตมโนทัศน์ว่า นอกจาก อัตมโนทัศน์จะเป็นผลรวมของการรับรู้ที่บุคคลมีต่อตนเองประกอบด้วยความรู้สึก ความนึกคิด ความเชื่อ เจตคติ ค่านิยม และการยอมรับตนเอง ทั้งด้านรูปร่าง คุณลักษณะ และความสามารถด้านต่างๆ ของตน ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของบุคคลแล้ว อัตมโนทัศน์ยังเป็นผลมาจากการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับสิ่งแวดล้อมและสังคม รวมทั้งบุคคลที่มีความสำคัญต่อชีวิตของเขา เช่น บิดา มารดา ผู้เลี้ยงดู ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์ของแต่ละบุคคล (โสภภาพรรณ เวียงเพิ่ม. 2541 : 34; อ้างอิงจาก กอบกุล เจริญพันธ์วรกุล. 2531 : 78) ซึ่งนักจิตวิทยา นักการศึกษาต่างๆ ได้ให้ความหมายไว้หลากหลาย เช่น

อัตมโนทัศน์ หมายถึง จินตนาการ หรือการรับรู้เกี่ยวกับตนเอง (The free dictionary. 2550: Online)

อัตมโนทัศน์ หมายถึง แนวคิดเกี่ยวกับตนเองว่าเป็นใคร เป็นอะไร ซึ่งเปรียบเสมือนมองเงาในกระจกที่สะท้อนให้บุคคลได้เห็นตนเอง รู้จักตนเอง เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับตนเองที่บุคคลรับรู้ (ทิพย์วัลย์ สุทิน. 2550 : ออนไลน์)

โสภภาพรรณ เวียงเพิ่ม (2541) ได้สรุปความหมาย อัตมโนทัศน์ไว้ว่า เป็นการรับรู้ที่บุคคลมีต่อตนเอง ประกอบด้วยความรู้สึก ความนึกคิด การยอมรับเกี่ยวกับตนเองทั้งด้านสุขภาพ และจิตใจ ได้แก่ บุคลิกลักษณะ รูปร่างหน้าตา อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดต่อนิสัยใจคอ ความรู้สึกนึกคิดต่อคุณค่าและความสามารถของตนเอง

ปริศนา เกตรา (2544) ได้สรุปความหมาย อัตมโนทัศน์ไว้ว่า เป็นการรับรู้ความเข้าใจตนเอง ความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง ว่าตนเองเป็นอย่างไร มองตนเองอย่างไร

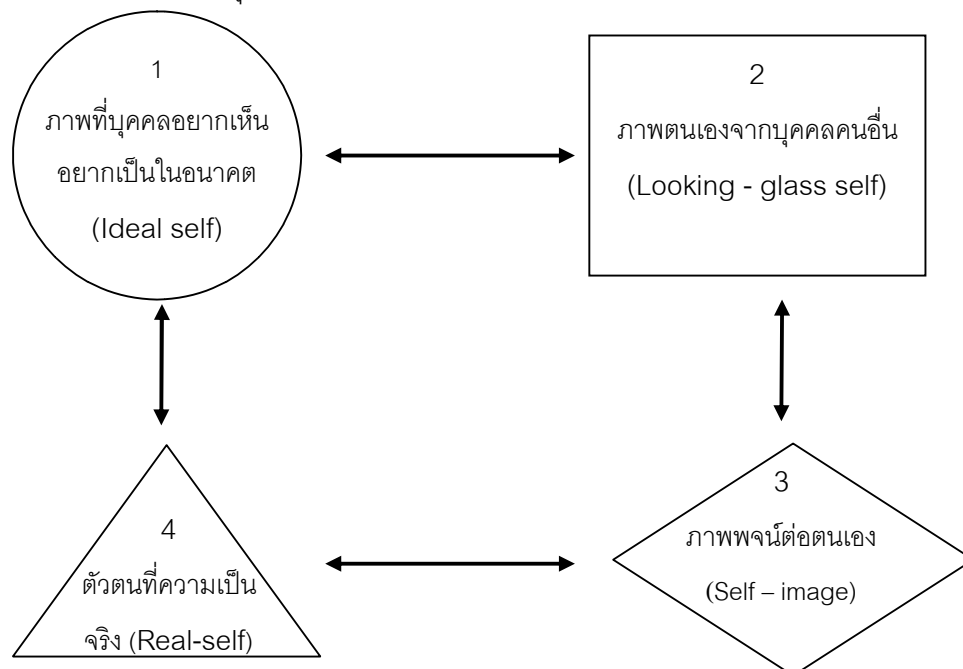
พิมลรัตน์ สมบูรณ์ธณผล (2546) สรุปความหมาย อัตมโนทัศน์ไว้ว่า เป็นความรู้สึกความเข้าใจ ความรู้สึกความนึกคิด ที่บุคคลมีต่อตนเอง ในทุก ๆ ด้านทั้งทางดีและไม่ดี ซึ่งมีผลมาจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ตนได้รับและมีความสัมพันธ์กับสังคม และสิ่งแวดล้อม ทำให้บุคคลเข้าใจตนเอง ซึ่งมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล ความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติเหล่านี้จะพัฒนา

ไปเรื่อย ๆ ตามรับรู้ศัมาภาวะและสิ่งแวดล้อม ไม่มีการจำกัด และขอบเขต อัตมโนทัศน์สามารถเปลี่ยนแปลงได้ทั้งในทางที่ดีขึ้นและด้อยลง ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับบุคคลนั้นเป็นสำคัญ

สรุปได้ว่า อัตมโนทัศน์ หมายถึง การรับรู้ที่บุคคลมีต่อตนเอง รวมทั้งความรู้สึกนึกคิด ทัศนคติ การยอมรับเกี่ยวกับตนเอง ทางท่างร่างกาย และจิตใจ ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้ทั้งดีและไม่ดีขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมที่บุคคลนั้นเกี่ยวข้องอยู่

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับอัตมโนทัศน์

อัตมโนทัศน์มีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับการนับถือตนเอง แต่ไม่ได้เป็นสิ่งเดียวกัน หากบุคคลมีอัตมโนทัศน์ในทางที่ดี จะทำให้เพิ่มการนับถือตนเอง ภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้นการใช้ชีวิตประจำวันมีผลต่ออัตมโนทัศน์ และในทางกลับกันการที่บุคคลมีอัตมโนทัศน์อย่างไรก็ ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของบุคคลด้วยเช่นกัน อัตมโนทัศน์สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ส่วน ดังภาพ

ภาพประกอบ 2 ส่วนประกอบของอัตมโนทัศน์

ที่มา: ทิพย์วัลย์ สุทิน. (2550): *ตัวตนและอัตมโนทัศน์กับบุคลิกภาพ*, มปป. (อ้างอิงจาก Joseph Massie ;& John Douglas, *Managing : A Contemporary introduction* .P. 317.)

1. เป็นภาพที่บุคคลอยากเห็น อยากเป็นในอนาคต (Ideal self) สำหรับบางคนภาพจะชัดเจนเพราะเขารู้สึกถึงการเปลี่ยนแปลง สิ่งที่เขาต้องการในชีวิต และจะต้องทำอย่างไรจึงจะเป็นได้ สำหรับบางคนอาจจะมีภาพไม่ชัดเจน และบางคนอาจจะมีภาพที่ไม่สอดคล้องกับความจริงหรือเป็นไปได้ สิ่งที่มีจะทำให้บุคคลมีปัญหา ก็คือ การที่บุคคลคิดว่าได้บรรลุตนตามอุดมคติแล้ว ซึ่งในความเป็นจริงจะต้องใช้เวลายาวนานและอาศัยการตระหนักรู้ตนเอง และต้องใช้เวลาพอสมควรในการที่จะ

บรรลู่ พ่อแม่บางคนสร้างภาพที่เด็กควรเป็นหรือจะได้รับการยอมรับไว้ให้เด็ก ซึ่งจะทำให้เด็กไม่มีความสุขเพราะความคาดหวังเหล่านี้อาจไม่ตรงกับสิ่งที่เขาปรารถนาอยากเป็น

ความสมบูรณ์ในอุดมคติและภาพ 4 ส่วนของอัตมโนทัศน์จะต้องเป็นสิ่งเดียวกันให้ได้ แต่อย่างไรก็ตามภาพ 4 ส่วนนี้ไม่สามารถทับกันได้สนิทได้ตลอดไป แต่บางครั้งจะเป็นภาพที่เข้ามาใกล้และทับกันก็จะทำให้บุคคลมีความสุข

โดยสรุป ตนตามอุดมคติคือ ตัวตนที่บุคคลปรารถนาจะเป็น หรือที่ควรจะเป็นซึ่งยึดมั่นในคุณงามความดี มีคุณธรรม จริยธรรม เกิดจากการอบรมสั่งสอนให้รู้จักผิดชอบชั่วดี ถ้าปฏิบัติได้บุคคลก็จะรู้สึกภูมิใจ ชื่นชมในตนเอง ถ้าไม่ได้ก็จะรู้สึกหดหู่ เสียใจ อาจถึงขั้นเกลียดตัวเอง ท้อถอยหรือหมดหวัง

2. ภาพตนเองจากบุคคลคนอื่น (Looking - glass self) เป็นภาพของตนเองที่เป็นค่านิยมความเชื่อ ข้อกำหนดของสังคม (คนอื่นหรือสังคมต้องการให้เป็น) ตนตามความต้องการของสังคมนี้เป็นส่วนที่ได้จากการปรุงแต่งตามค่านิยมหรือตามความต้องการของสังคม หรืออาจจะใช้คำว่า Public-self ก็จะมีความหมายใกล้เคียงกัน

3. ภาพพจน์ต่อตนเอง (Self - image) หมายถึง ความรู้สึกที่แท้จริงของตนเองที่รับรู้เกี่ยวกับตนเอง ซึ่งการรับรู้นี้อาจจะตรงกับที่เป็นจริง ๆ หรือไม่ตรงก็ได้ ถ้าการรับรู้ตนเองเป็นด้านบวกก็จะทำให้มีเป้าหมายในชีวิตและมีความสุขได้ แต่ถ้ามีในทางกลับกันก็จะไม่มีความสุข

4. ตัวตนที่ความเป็นจริงหรือตัวตนตามอัตภาพ (Real-self หรือ Actual -self) หมายถึง ตัวตนที่เป็นจริง ๆ ไม่เกี่ยวกับการได้รับการยอมรับหรือไม่ได้รับการยอมรับของบุคคลรอบข้าง ซึ่งต้องใช้เวลาในการค้นพบตนเองว่าเป็นคนชนิดใด มีความรู้สึกนึกคิดอย่างไรในการดำเนินชีวิต มีความสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างไร มีความสามารถด้านไหน ซึ่งอาจต้องใช้เวลาานาน ซึ่งจะเป็นกระบวนการที่ทำให้พัฒนาการของการตระหนักในตนเอง (Self-awareness) เพิ่มมากขึ้นด้วย (ทิพย์วัลย์ สุทิน. 2550 : ออนไลน์)

2.3 ทฤษฎีอัตมโนทัศน์ (Theories of self – concept)

คาร์ล อาร์โรเจอร์ (Carl R. Rogers) (จันทรานต์ ล้อประเสริฐพร.2544: 32; อ้างอิงจาก จตุพร เพ็งชัย. 2543 : 104) สรุปได้ 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการเรียน (Academic value) ซึ่งจะเป็นความนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง ในเรื่องสติปัญญา แรงจูงใจ ลักษณะนิสัยในการเรียน ทักษะการอ่าน การเลือกอาชีพ การแข่งขัน และแรงกดดันจากครอบครัว

2. ด้านความสัมพันธ์ (Interpersonal relationship) คือ ความนึกคิดเกี่ยวกับตนเองอันเกิดจากความสัมพันธ์ที่มีต่อผู้อื่น ความสามารถในการคบเพื่อน การรับรู้เกี่ยวกับสังคม

3. ด้านอารมณ์ (Emotional adjustment) คือ ความนึกคิดเกี่ยวกับตนเองเรื่องความกดดันทางอารมณ์ ความวิตกกังวล ความสุข ความเครียด ความเบื่อหน่าย ฯลฯ

2.4 อັตมโนทัศน์ กับบทบาททางเพศของนักเรียนชาย

วัยรุ่นเป็นวัยที่เกิดความสับสนในหลายๆ ด้าน อิริคสันกล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องค้นหาเอกลักษณ์ของตน ซึ่งเริ่มจากการพัฒนาและสั่งสมมาแต่วัยทารกตามขั้นตอนต่าง ๆ เช่น เมื่อเด็กหิวก็จะได้รับอาหารและได้รับการเอาใจใส่ เด็กจะเกิดความอบอุ่นและไว้วางใจ ซึ่งความรู้สึกนี้มีผลต่อมโนภาพของเด็ก เมื่อเข้าสู่วัยเรียนเด็กจะพัฒนาตนให้ประสบความสำเร็จ ถ้าหากความพยายามไม่ประสบความสำเร็จเด็กก็จะรู้สึกเกิดปมด้อย อาจเกิดความรู้สึกท้อถอยในทางตรงกันข้าม ถ้าหากประสบความสำเร็จในการเรียนก็จะพัฒนาความรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถเป็นที่ยอมรับ จากพัฒนาการดังกล่าวทำให้เด็กได้เกิดสะสมความรู้สึกต่าง ๆ ทั้งที่ได้รับการตอบสนอง และไม่ได้รับการตอบสนองจากบุคคลรอบข้าง โดยเด็กจะสร้างอັตมโนทัศน์ตลอดเวลา การสร้างอັตมโนทัศน์ จึงสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างเอกลักษณ์แห่งตน (โสภภาพรรณ เวียงเพิ่ม. 2541: 36, อ้างอิงจาก สมร ทองดี. 2532 : 135)

จากทฤษฎีสถิติทางเพศ ของเบม (Bem. 1981 : 355) กล่าวว่า การสะสมความรู้ จากการเรียนรู้เกี่ยวกับเพศสภาพตนเอง คัดเลือกสิ่งที่ได้เรียนรู้จากความเหมาะสม สิ่งที่ชอบ ความเชื่อ พฤติกรรม และคุณลักษณะของบุคคล จากสถิติทางเพศเดิม แล้วพัฒนามาเป็นอັตมโนทัศน์ในเรื่องดังกล่าว แล้วเรียนรู้ในรายละเอียดของอັตมโนทัศน์ เพื่อให้สอดคล้องกับตนเองและวัฒนธรรม กลายเป็นปรากฏการณ์ที่เรียกว่า การมีลักษณะตรงตามเพศ (Sex typing) ซึ่งก็คือ การมีบทบาททางเพศนั่นเอง นอกจากนี้มีนักวิจัยหลายคนมีความเห็นว่า อັตมโนทัศน์เป็นส่วนหนึ่งของการมีบทบาททางเพศ โดยจะปรากฏเด่นชัดในวัยรุ่น ได้แก่ ความต้องการใกล้ชิดกับเพศตรงข้าม และการต้องการมีความผูกพันแน่นแฟ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้นั้น เมื่อวัยรุ่นมีความรู้สึกมั่นใจในตนเอง หรือความพึงพอใจในเพศของตนเอง ทำให้รู้สึกว่าคุณสมบัติทางเพศของตนเองมีคุณค่า (โสภภาพรรณ เวียงเพิ่ม. 2541 : 35 -36)

ในการศึกษาวิจัยนี้ผู้วิจัยได้เลือกอັตมโนทัศน์จากด้านความพึงพอใจในตนเอง คุณค่าในตนเอง และอັตมโนทัศน์ด้านร่างกาย เพื่อให้ทราบว่ามีนักเรียนชายมีความพึงพอใจ และมองตนเองในความคิดเห็นเกี่ยวกับในตนเอง ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน คือ อັตมโนทัศน์ด้านการเรียน ด้านความสัมพันธ์ และด้านอารมณ์ และวัดโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราประเมินค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย จำนวน 29 ข้อ ดังนี้ คือ ซึ่งนักเรียนที่ได้คะแนนสูงในด้านใดด้านหนึ่งจากแบบวัดนี้แสดงว่ามี อັตมโนทัศน์ด้านนั้นมาก และนำแบบวัดมาจาก จันทรภานต์ ล้อประเสริฐพร (2544) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .78

2.5 งานวิจัยของอัตมโนทัศน์กับบทบาททางเพศของนักเรียนชาย

ในเรื่องอัตมโนทัศน์กับบทบาททางเพศของนักเรียนชาย นั้นมีงานวิจัยของ สมอลเลย์และคณะ (Eric.ed.gov. 2007: online; citing Smalley ; et al. 1992) ที่ศึกษาเรื่อง บทบาททางเพศและอัตมโนทัศน์ของวิทยาลัย โสโพนอร์ (The gender role/ self-concept link : looking beyond the college Sophomore) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ลักษณะบทบาททางเพศ กับ อัตมโนทัศน์ โดยศึกษา กับ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชาย จำนวน 82 คน และเพศหญิงจำนวน 104 คน นั้น พบว่า อัตมโนทัศน์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะทางเพศชาย (Masculine) โดยพบทั้งกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชาย และเพศหญิง ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวนี้ยังมีผลการวิจัยที่ให้ผลเช่นเดียวกันคือ งานวิจัยของโสภารพรณ เวียงเพิ่ม (2541) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์ เจตคติต่อบทบาททางเพศสัมพันธ์ภาพในครอบครัว กับบทบาททางเพศของนักเรียนวัยรุ่น ในจังหวัดหนองคาย พบว่า อัตมโนทัศน์ มีความสัมพันธ์ทางบวก กับบทบาททางเพศของนักเรียนวัยรุ่น ($r = .3956, p\text{-value} < .001$) นั่นคือ นักเรียนวัยรุ่นที่มีอัตมโนทัศน์ดีจะมีบทบาททางเพศที่เหมาะสมกับเพศของตน หรือในทางตรงกันข้ามนักเรียนวัยรุ่นที่มีอัตมโนทัศน์ไม่ดีหรือมีความคิดที่มีต่อตนเอง การมองตนเองไม่ดีก็จะแสดงบทบาททางเพศไม่เหมาะสม นอกจากนี้ ได้มีการหาตัวทำนายบทบาททางเพศ ของนักเรียนวัยรุ่นจาก ตัวแปรทำนาย 5 ตัวคือ เพศ อายุ อัตมโนทัศน์ เจตคติต่อบทบาททางเพศ และสัมพันธ์ภาพในครอบครัว พบว่า อัตมโนทัศน์เป็นตัวแปรทางจิตที่สามารถทำนายบทบาททางเพศได้มากที่สุด รองลงมาคือ เจตคติต่อบทบาททางเพศ อายุ ตามลำดับ

ผลงานวิจัยสรุปได้ว่า การที่อัตมโนทัศน์ เป็นการรับรู้เกี่ยวกับตนเอง เป็นความรู้สึกลึกซึ้งที่คิดทัศนคติที่มีต่อตนเอง ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวกับบทบาททางเพศของนักเรียนชาย

3. สภาพแวดล้อมทางสังคม ที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางเพศของเด็กนักเรียนชาย

ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม (Environment factor) เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างของเพศชายและเพศหญิงโดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมและวัฒนธรรม การอบรมเลี้ยงดูและเงื่อนไขทางสังคมและมีอิทธิพลต่อพัฒนาการของความเป็นชาย และความเป็นหญิง (วิมลลักษณ์ ชูชาติ. 2534 : 20; อ้างอิงจาก Woods.1978 : 203-205) ซึ่งสอดคล้องกับ บุญผา ศิริรัมย์ (2546 : 13) ที่ได้กล่าวถึง ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมว่า เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออารมณ์ที่รุนแรงของเด็กมากกว่าปัจจัยทางด้านร่างกาย ในระยะการปรับตัวนี้ วัยรุ่นอาจมีความรู้สึกที่ตนเองขาดความมั่นคงและเปลี่ยนแปลงง่าย วัยรุ่นมีอารมณ์เปลี่ยนแปลงไปจากวัยเด็ก เพราะเกิดปัญหาจากการปรับตัวต่อสิ่งใหม่ที่พบ ได้แก่ การปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมใหม่ เช่น การเติบโตจากชั้นประถมศึกษาเข้าสู่ชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งต้องมีภาระรับผิดชอบมากขึ้น เด็กเริ่มต้องการเป็นอิสระจากพ่อแม่ ซึ่งระยะนี้เป็นระยะที่เด็กมีความขัดแย้งกับผู้ปกครองจาก

สาเหตุหลายประการ เช่น การที่ผู้ใหญ่ไม่ยอมรับว่าเด็กเป็นผู้ใหญ่แล้ว และเด็กต้องการใช้เวลาอยู่กับเพื่อนมากขึ้น ในวัยนี้เพื่อนจะเป็นผู้มีอิทธิพลที่สำคัญ นอกจากนี้การปรับตัวทางสังคมต่อเพื่อนต่างเพศ สังคมคาดหวังว่าวัยรุ่นต้องรู้จักวางตัวให้เหมาะสมกับเพื่อนต่างเพศ ก่อให้เกิดความเครียดได้ เพราะในระยะแรก วัยรุ่นไม่รู้ว่าต้องทำอะไรจึงเรียกว่าเหมาะสม พร้อมทั้งปัญหาด้านการปรับตัวด้านการเรียน เศรษฐกิจ และปัญหาครอบครัวที่ขาดความอบอุ่น ปัจจัยเหล่านี้เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านอารมณ์แก่วัยรุ่นได้ทั้งสิ้น (บุปผา ศิริวิทย์. 2546 : 13) ดังนั้นสภาพแวดล้อมทางสังคมจึงเป็นตัวแปรที่ผู้วิจัยคิดว่าเกี่ยวข้องกับพัฒนาบพบาททางเพศของนักเรียนชาย ซึ่งแบ่งเป็น 2 ด้าน บพบาทของบิดาต่อบพบาททางเพศ และสภาพแวดล้อมอื่นๆ ได้แก่ อิทธิพลครู อิทธิพลเพื่อน และอิทธิพลสื่อ ดังนี้

3.1 บพบาทของบิดาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บพบาท (Role) คือ การปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพ (ตำแหน่ง) เช่น มีตำแหน่งเป็นบิดา บพบาทคือ ต้องเลี้ยงดูบุตร (สุพัตรา สุภาพ. 2545 : 30) ซึ่งในด้านของบพบาทบิดา ในสมัยก่อน บิดามีอำนาจในการปกครองบ้าน และมีหน้าที่หารายได้มาเลี้ยงดูครอบครัว โดยมีมารดาเป็นผู้อบรมสั่งสอนบุตร แต่ปัจจุบันมีครอบครัวที่มารดาต้องออกไปทำงานนอกบ้านกันมากขึ้น บพบาทของบิดาและมารดาก็เปลี่ยนไป คือ บิดาต้องเข้ามาช่วยทำงานบ้านหรือเลี้ยงดูบุตรมากขึ้น และนักสังคมศาสตร์ในต่างประเทศก็พบว่า บิดามีความสำคัญยิ่งต่อการสำเร็จในการพัฒนาเด็ก โดยเน้นที่ (1) ความสำเร็จในการพัฒนาเด็กให้มีบพบาททางเพศที่เหมาะสม (2) ความสำเร็จในการเรียน (3) การพัฒนาทางจริยธรรม (จรรยา สุวรรณทัต. 2534 : 3 -10) และผลของความสำเร็จนี้มีความสำคัญมากต่อการปรับตัวในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความสำเร็จในชีวิต เด็กที่ขาดบิดาจึงจัดเป็นผู้ที่มีความเสี่ยงสูงต่อการขาดลักษณะต่างๆ ดังกล่าวนอกจากนี้ จรรยา สุวรรณทัต (2534 : 10) ได้ศึกษาเรื่องการตัดสินใจของผู้หญิง พบว่า บิดาของผู้หญิงที่ประสบความสำเร็จในด้านการเรียนและประกอบอาชีพจะถูกรายงานว่าเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการอบรมสั่งสอนบุตรแต่เยาว์วัยทั้งด้านการศึกษาเล่าเรียน ด้านการตัดสินใจที่มีหลักเกณฑ์ ตลอดจนด้านการเสริมสร้างจิตสำนึกที่ต้งามทางศีลธรรมและคุณธรรม มีบิดาเป็นผู้วางระเบียบวินัย และมีเหตุผล เด็กก็จะเติบโตเป็นบุคคลที่รู้จักเหตุผล รู้ความจำเป็นที่พึงปฏิบัติ มีความเห็นใจผู้อื่น สามารถแก้ปัญหาที่มีได้ ชอบแสดงความคิดเห็นซึ่งเป็นลักษณะของผู้นำ ดังนั้นการที่บิดาได้มีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรจะช่วยให้บุตรเกิดความผูกพันกับบิดา เห็นความสำคัญว่าบิดาเป็นส่วนหนึ่งของเขา ทำให้บุตรเกิดความรัก ความไว้วางใจในบิดาและช่วยให้สัมพันธ์ภาพระหว่างบิดามารดาและบุตรดีขึ้น (จรรยา สุวรรณทัต. 2534: 5; อ้างอิงจาก Lipkin. 1987: 127) ครอบครัวที่ขาดบิดาหรือบิดาไม่สนใจบุตรเท่าที่ควรจะทำให้บุตรขาดความอบอุ่น ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่สามารถเลียนแบบจากใครได้ ทำให้เป็นบุคคลที่มี

ความประพฤติผิดปกติเป็นปัญหาทางสังคมได้ (จรรยา สุวรรณทัต. 2534 : 7; อ้างอิงจาก Lynn. 1974) จะเห็นได้ว่าบิดาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อบุตรและการอบรมเลี้ยงดูบุตรซึ่ง อัจฉรา สุขารมณ (2544 : 35) ได้กล่าวว่า ครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเด็กให้เจริญเติบโต ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวระหว่างบิดา มารดาและบุตร มีความสำคัญมาก ซึ่งบิดาเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในการนำครอบครัวไปสู่ความสุขและมีอนาคตที่มั่นคง

บิดามีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็กแตกต่างจากมารดา เด็กที่มีปัญหาด้านพฤติกรรมมักเนื่องมาจากมารดา ส่วนด้านบุคลิกภาพทั่วไปมาจากบิดา (อัจฉรา สุขารมณ. 2544 : 35-36; อ้างอิงจาก Hurlock. 1980 : 653) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างบิดากับมารดานั้น อัจฉรา สุขารมณ (2544 : 36) ได้อ้างถึงการศึกษาเปรียบเทียบของ ฟรอมม์ (Fromm) ว่ามารดาจะเป็นผู้ให้ความรักอย่างไม่มีเงื่อนไข ไม่ว่าบุตรจะดีหรือชั่วอย่างไรก็มักพร้อมที่จะให้อภัยอยู่เสมอ ส่วนความรักของบิดาส่วนใหญ่เป็นความรักที่มีเงื่อนไข เด็กเรียนรู้ที่จะปฏิบัติตามที่บิดาต้องการเพื่อจะได้รับความรักจากบิดา โดยเด็กจะถูกฝึกหัดให้เรียนรู้ระเบียบวินัย ซึ่งเป็นส่วนสำคัญต่อสังคม ดังนั้น การที่เด็กรู้จักว่าสิ่งใดควรทำหรือไม่ควรทำนั้น ขึ้นอยู่กับคำสอนของบิดา หากบิดาใช้อำนาจบังคับเด็ก เด็กมักจะเป็นคนที่ไม่กล้าตัดสินใจ ขาดความมั่นใจในตนเอง และหากบิดาเป็นผู้ไม่มีวินัยแล้วเด็กจะคับข้องใจมาก และในกรณีที่บิดามารดาเลี้ยงบุตรแบบประชาธิปไตยนั้น เด็กจะเป็นคนที่มีเหตุผล รับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนควรปฏิบัติ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความเป็นผู้นำและสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ดี จะเห็นได้ว่าบทบาทบิดาดังกล่าวส่งผลต่อเด็กวัยรุ่นมาก สิ่งเหล่านี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ชลอสคี้ดี ลักษณะวงศ์ศรี (2534 : 20) ที่ได้กล่าวถึง ความสำคัญของลักษณะและการแสดงออกของบิดาว่า ส่งผลต่อบุตรชายโดยตรง กล่าวคือ เด็กวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมรักร่วมเพศชายนั้นมีบิดาที่มีลักษณะห่างเหิน เย็นชา ไม่เอาใจใส่ ไม่มีเวลาอยู่กับบุตร เฉยเมย ไม่ยุ่งเกี่ยวในกิจกรรมต่างๆ ของครอบครัว มีกิจกรรมร่วมกับบุตรน้อย ไม่ค่อยส่งเสริมความเป็นชายให้กับบุตรชาย ไม่ยอมรับเพศของบุตร มีลักษณะก้าวร้าว เผด็จการและชอบใช้ความรุนแรง ทั้งนี้เนื่องจากเด็กผู้ชายจะสังเกตพ่อและผู้ชายอื่นๆ เพื่อเรียนรู้บทบาทความเป็นชาย ทำให้เด็กสามารถเลียนแบบบทบาททางเพศได้ และพร้อมที่จะมีเอกลักษณ์บทบาททางเพศที่สังคมพึงปรารถนา (พลินี อากาศ. 2543 : 44; อ้างอิงจาก Tumin. 1980: 47-51; citing Mead.1930) ดังนั้นการสังเกตจากบิดาที่เป็นตัวแบบจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อพัฒนาการและสนับสนุนบทบาททางเพศของนักเรียนวัยรุ่นชาย ซึ่งในด้านของลักษณะบทบาทบิดานั้นได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ คือ

พาณี บุตรนิพันธ์ (2540 : 20) ได้นิยามบทบาทการเป็นบิดาว่า หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมหรือหน้าที่ของบิดาที่พึงกระทำ ซึ่งประกอบด้วยบทบาท 5 ด้าน ดังนี้ คือ ด้านการเลี้ยงดู การแก้ปัญหา การหาเลี้ยงครอบครัว การเป็นตัวอย่างทางสังคมและด้านสันตนาการ

การเลี้ยงดู (Nurturing) หมายถึง พฤติกรรมของบิดา ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลบุตรให้พัฒนาทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ได้แก่ ดูแลสุขภาพร่างกายของบุตร อบรมดูแลบุตรเมื่อบุตรเป็นวัยรุ่นดูแลบุตรเมื่อบุตรไม่สบาย รับฟังความคิดเห็นของบุตร สนใจในพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุตร

การแก้ปัญหา (Problem solving) หมายถึง พฤติกรรมของบิดาเกี่ยวกับการตัดสินใจปัญหาซึ่งสมาชิกในครอบครัวประสบ ได้แก่ ช่วยเหลือบุตรแก้ปัญหาต่างๆ แก้ปัญหาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตร ตัดสินใจปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุตร ตัดสินใจปัญหาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว ตัดสินใจเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายของครอบครัว

การหาเลี้ยงครอบครัว (Providing) หมายถึง พฤติกรรมของบิดาที่เกี่ยวกับการหารายได้ของครอบครัว ได้แก่ ให้ความสำคัญในเรื่องการหาเลี้ยงครอบครัวหารายได้เพิ่มขึ้นเมื่อบุตรเติบโตขึ้น เป็นกำลังสำคัญในการหาเลี้ยงครอบครัว วางแผนทางการเงินของครอบครัว ให้ความสำคัญในเรื่องหน้าที่การงานเป็นอันดับแรก

การเป็นตัวแบบทางสังคม (Societal model) หมายถึง พฤติกรรมของบิดาในอันที่จะพัฒนาความรู้สำนึกของบุตรต่อสังคม ได้แก่ กำหนดกฎระเบียบต่างๆ สำหรับบุตร ร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ติดตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม อาสาในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน เป็นแบบอย่างทางด้านระเบียบวินัย สั่งสอนให้บุตรแสดงบทบาทที่สังคมนิยม

สันทนาการ (Recreation) หมายถึง พฤติกรรมของบิดาที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมยามว่างแก่สมาชิกในครอบครัว ได้แก่ ส่งเสริมบุตรให้ร่วมกิจกรรมในยามว่าง สนใจในกิจกรรมยามว่างของบุตร หาเวลาว่างเพื่อพักผ่อนกับครอบครัว จัดกิจกรรมในยามว่างสำหรับสมาชิกในครอบครัว

อัจฉรา สุขารมณ (2544 : 36 – 40; อ้างอิงจาก Anderson. 1982 : 151 ; citing Eversoll. 1974) ซึ่งได้สรุปบทบาทสำคัญของบิดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรไว้ 5 ด้าน คือ

1. บทบาทด้านการอบรมเลี้ยงดู นับได้ว่าเป็นบทบาทที่สำคัญของบิดามารดาในปัจจุบัน ทั้งนี้เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงลักษณะครอบครัว คู่สมรสจำเป็นต้องแยกครอบครัวมาอยู่ตามลำพัง การเลี้ยงดูบุตรจึงเป็นลักษณะที่ต้องช่วยเหลือกันระหว่างบิดาและมารดา ไม่ใช่หน้าที่เฉพาะของใครคนใดคนหนึ่ง อีกทั้งสภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันทำให้มารดาต้องออกไปทำงานนอกบ้าน บทบาทของมารดาในการเลี้ยงดูบุตรอย่างเดียวจึงลดลงไป บทบาทใหม่ของบิดาคือ ช่วยอบรมเลี้ยงดูบุตรมากขึ้น และจากงานวิจัยของ จรรยา สุวรรณทัต (2534 : 10) พบว่า มารดาได้รายงานว่ามีบิดาแสดงความสนใจในการเลี้ยงดูบุตรทั้งทางร่างกายและจิตใจเพิ่มมากขึ้นอย่างมาก บิดาควรตระหนักถึงบทบาทของความเป็นบิดาในการอบรมบุตรวัยรุ่นให้ประพฤติตนเป็นคนดี สังคมยอมรับ ให้มีการเลือกอาชีพ เลือกลงในการศึกษาเล่าเรียน ดังนั้นบิดามารดาจึงต้องดูแลให้เด็กมีพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจควบคู่กันไป ด้านร่างกายดูแลให้บุตรรู้จักเลือกอาหารที่ถูกต้องเหมาะสม ดูแลสุขภาพร่างกายขณะ

ปกติและขณะเจ็บป่วย ให้มีการพักผ่อนเพียงพอ รู้จักป้องกันตนจากอันตรายและการติดเชื้อและได้รับการรักษาอย่างฉับพลันและเหมาะสม ด้านจิตใจ การรับฟังความคิดของบุตร การยอมรับสภาพอารมณ์และจิตใจของบุตร สนใจพฤติกรรมต่างๆ ของบุตร และเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจของบุตรได้

2. บทบาทด้านการเป็นตัวแบบให้กับบุตร บิดามารดามีความสำคัญเพราะเป็นตัวแบบที่น่าศรัทธาของบุตร ลักษณะบุคลิกภาพส่วนมากไม่ได้ถ่ายทอดทางยีนส์ไปจากบิดาและมารดาโดยตรง แต่เกิดจากการเรียนรู้และสิ่งแวดล้อม และการเรียนรู้ที่จะหล่อหลอมพฤติกรรมให้เหมือนพฤติกรรมของบุคคลอื่น ก็คือการเลียนแบบจากตัวแบบ และบุคคลแรกที่จะเป็นตัวแบบสำหรับบุตรก็คือ บิดามารดา ตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์กล่าวว่า เด็กอายุประมาณ 3 ถึง 6 ขวบ เด็กเรียนรู้ที่จะเลียนแบบบทบาททางเพศของตนตามที่สังคมคาดหวังคือ เด็กนักเรียนชายจะเลียนแบบพฤติกรรมของบิดา ส่วนเด็กหญิงก็จะเลียนแบบพฤติกรรมของมารดา (อัจฉรา สุขารมณ. 2534 : 37; อ้างอิงจาก นวลละออ สุภาผล. 2527 : 56 – 58)

3. บทบาทด้านการแก้ปัญหา พาร์กอด พาร์สัน กล่าวว่า บิดาเป็นบุคคลภายนอกในครอบครัวซึ่งอยู่ในตำแหน่งเป็นผู้แก้ปัญหาต่างๆ ของครอบครัว (Benson.1985 : 28) ได้แก่ การแก้ปัญหาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตร การช่วยเหลือบุตรในการแก้ปัญหาต่างๆ การแก้ปัญหาเมื่อเกิดความขัดแย้งระหว่างสมาชิกในครอบครัว โดยปกติแล้วบิดาค่อนข้างห่างเหินจากครอบครัว เนื่องจากหน้าที่การงาน แต่เมื่อมีเวลาว่างจากการทำงาน เช่น ในตอนเย็นหรือวันหยุดสัปดาห์ บิดาจะเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาต่างๆ ภายในครอบครัว การวางแผนต่างๆ (อัจฉรา สุขารมณ. 2534 : 37; อ้างอิงจาก Robischon; & Scott. 1969 : 55) บิดามักจะมีอำนาจในการตัดสินใจมากกว่ามารดา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับชุมชนภายนอก แต่มารดาจะเป็นที่ปรึกษาของบิดาโดยสามารถเจรจาตกลงกันได้ มิใช่ว่าจะไร้อำนาจเสียเลย (อัจฉรา สุขารมณ. 2534 : 37 ; อ้างอิงจาก Benson.1985 : 26) นอกจากนี้บทบาทของบิดามารดาในการแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับบุตรแตกต่างกันไปตามลักษณะของปัญหา อาจจะเป็นปัญหาทางด้านร่างกาย ด้านการคบเพื่อน ด้านการเรียนหรือด้านอื่นๆ

4. บทบาทด้านการหาเลี้ยงครอบครัว บิดาเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุด และเป็นบุคคลแรกที่จะช่วยเหลือครอบครัวทางด้านเศรษฐกิจ โดยส่วนใหญ่แล้วบิดาจะเป็นกำลังสำคัญในการหาเลี้ยงครอบครัว (อัจฉรา สุขารมณ. 2534: 37; อ้างอิงจาก Benson. 1985: 26) ถึงแม้ว่าในปัจจุบัน ที่ภาวะสังคมเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไปโดยที่มารดาต้องออกไปทำงานนอกบ้าน แต่บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบิดาต่อครอบครัวก็ได้ลดลง บิดายังคงมีบทบาทเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัวเช่นเดิม ดังนั้น บิดาจึงควรรักษาความสำคัญ ต่อการหารายได้ครอบครัว เป็นกำลังในการหาเลี้ยงครอบครัว และหารายได้เมื่อบุตรเจริญเติบโต

5. บทบาทด้านสันตนาการ บิดามีบทบาทมากกว่ามารดาในการจัดกิจกรรมให้แก่บุตร เมื่อบิดามีเวลาว่างจากการทำงาน บิดาจะเข้ามาเล่นร่วมกับบุตร นอกจากนี้ บิดาจะเป็นผู้ชักนำให้บุตร รู้จักสังคมภายนอกบ้าน พาบุตรไปเที่ยว จากการศึกษาของ วันเพ็ญ พิศาลพงศ์และคนอื่นๆ พบว่า บิดาเป็นผู้พาบุตรไปรู้จักสังคมภายนอกโดยพาไปยังสถานที่ต่างๆ เช่น สวนสัตว์ ชนบท เป็นต้น

สรุป บทบาทบิดาที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางเพศมากที่สุด คือ บทบาทบิดาด้านการเป็นตัวแบบ ซึ่งจะเห็นได้ว่าบิดามีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตร อย่างมาก นอกจากบิดาจะเป็นผู้ให้กำเนิด เป็นหลักในการเลี้ยงดูบุตรให้สมบูรณ์ทางกายแล้ว บิดายังเป็นหลักที่จะช่วยให้บุตรมีความสมบูรณ์ทางด้านจิตใจ เช่นเดียวกับมารดาด้วย ฉะนั้นเมื่อบุตรได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่อบอุ่น ทั้งจากบิดาและมารดา ซึ่งมีบทบาทที่สำคัญร่วมแล้ว ครอบครัวจะได้บุตรที่ดี โรงเรียนก็จะได้นักเรียนที่ดี ในที่สุดประเทศชาติก็จะได้ประชากรที่ดี และมีคุณภาพด้วย

3.1.1 บทบาทบิดาของเด็กนักเรียนชายที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางเพศ

บิดามารดาจะให้ความแตกต่างในการถ่ายทอดสิ่งแวดล้อมต่อเด็กนักเรียนชายและเด็กหญิง โดยพวกเขาให้ชื่อ ให้เสื้อผ้า ให้ของเล่นที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะบิดามีการปฏิบัติต่อลูกชายและลูกสาว ของบิดาจะแตกต่างจากมารดา (Berns. 1997 : 164-165; อ้างอิงจาก Huston. 1983; Fagot. 1995) เด็กๆ มักมีแนวโน้มที่ต้องการพ่อมากกว่าแม่อีกด้วย (Berns.1997 : 165; อ้างอิงจาก Lamb.1981) ในทางทฤษฎีสังคมวิทยานั้น พาร์สัน ได้กล่าวถึง บทบาทบิดาว่า บิดาเป็นบุคคลในครอบครัวที่ส่วนใหญ่แล้วจะอยู่ในตำแหน่งผู้ตัดสินใจปัญหาต่างๆ ของครอบครัว รับผิดชอบต่อความต้องการของชุมชน เช่น บทบาททางเศรษฐกิจ สังคม กฎระเบียบต่างๆ ซึ่งบทบาทของบิดานี้เป็นพฤติกรรมแบบใช้เป็นเครื่องมือ (Instrumental role) โดยพฤติกรรมของบิดาเป็นกลไกสำคัญทำให้มารดาแสดงพฤติกรรมต่อบุตรในด้านดีหรือไม่ ซึ่งบทบาทของมารดาจะคำนึงถึงความต้องการโดยทันทีของบุตร ต้องใช้ความอ่อนโยนเลี้ยงดูบุตร ทำให้มารดาได้รับความไว้วางใจและเหมาะสมที่สุดในการแสดงพฤติกรรมแบบการแสดงออก (Expressive role) และยังเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างบิดากับบุตร (พงษ์สุดา รัตนมงคล. 2533 : 32; อ้างอิงจาก Parson. 1960 : 45-47) นอกจากนี้ จอห์นสัน ได้เน้นถึงบิดาในทฤษฎีของพาร์สันว่า มารดาเป็นบุคคลแรกที่แสดงออกถึงความสัมพันธ์กับทั้งบุตรชายและบุตรหญิง แต่บิดาจะปฏิบัติต่อบุตรชายและหญิงต่างกัน โดยเน้นพฤติกรรมแบบใช้เป็นเครื่องมือในบุตรชายและพฤติกรรมแบบการแสดงออกในบุตรหญิง การกระทำตนตามอย่างบิดาจะนำไปสู่ความสัมพันธ์ของบทบาททั้งสอง ซึ่งมีความสำคัญต่อพัฒนาการด้านบทบาททางเพศในบุตรชายและบุตรหญิง (Hetherington ; & Parke. 1975 : 367 ; อ้างอิงจาก Johnson.1963)

ซินสุข ฤกษ์งาม (2537 : 32-33) ได้ให้นิยามบทบาทพ่อ หมายถึง พฤติกรรมหรือหน้าที่ต่างๆ ของผู้ที่เป็นพ่อในสังคมปัจจุบันที่เป็นบทบาทรวมทั้งบทบาทแบบเป็นเครื่องมือ (Instrumental

roles) และบทบาทแบบการแสดงออก (Expressive roles) ซึ่งได้แก่ พฤติกรรมที่เกี่ยวกับการหาเลี้ยงครอบครัวและการจัดการเพื่อตอบสนองของความต้องการทางวัตถุของสมาชิกในครอบครัว (Providing) การมีอำนาจออกกฎเกณฑ์ และควบคุมระเบียบวินัยภายในครอบครัวอย่างยุติธรรม (Authority for discipline and relatively neutral judgment) การมีอำนาจในการตัดสินใจในปัญหาสำคัญๆ ของครอบครัว (Authority for decisions) การจัดการเกี่ยวกับสังคมภายนอกบ้าน (Manipulation of the external environment) การอบรมเลี้ยงดูบุตร (Nurture) ตลอดจนการมีส่วนร่วมรับผิดชอบงานบ้าน การให้ความรักความอบอุ่นแก่บุตร (Warmth) การสนับสนุนให้กำลังใจ (Supportive behavior) การยอมรับสภาพของบุตร (Acceptance) การหัวเราะ การเล่น การผ่อนคลายอารมณ์ที่เก็บกดไว้ (Laughing playing, release of inhibited emotions) และบทบาทของพ่อที่ปฏิบัติจริง หมายถึง การรับรู้ของวัยรุ่นต่อการปฏิบัติจริงตามหน้าที่ต่างๆ ของผู้เป็นพ่อ (ซีนสซุช ฤกษ์งาม. 2537 : 32 - 33)

สรุป บทบาทบิดา หมายถึง การที่เด็กนักเรียนชายมีการรับรู้บทบาทบิดาในด้านบทบาทด้านการอบรมเลี้ยงดูบุตร บทบาทด้านการเป็นตัวแบบให้กับบุตร บทบาทด้านการแก้ปัญหา บทบาทด้านการหาเลี้ยงครอบครัว และบทบาทด้านสันทนการ และวัดโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราประเมินค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย จำนวน 20 ข้อ ดังนี้ คือ ซึ่งนักเรียนที่ได้คะแนนสูงจากแบบวัดนี้แสดงว่ามีการรับรู้บทบาทของบิดาต่อบทบาททางเพศมาก เป็นแบบวัดที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับบทบาทของบิดา โดยสร้างแบบวัดขึ้นเองตามนิยาม เพื่อให้สอดคล้องลักษณะบาททางเพศชายของเบม

3.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของบทบาทบิดากับบทบาททางเพศของเด็กนักเรียนชาย

ในด้านการรับรู้บทบาทบิดานั้น เคิร์กเพทริก (วิมลลักษณ์ ชูชาติ. 2534 : 117; อ้างอิงจาก Kirkpatrick. 1979 : 237-244) ได้ศึกษาลักษณะบทบาททางเพศ (Sex-role classification) ของวัยรุ่นกับลักษณะบิดามารดาตามการรับรู้ลักษณะบิดามารดาที่เป็นจริงในครอบครัว 109 ครอบครัว ที่มีทั้งบิดามารดาและเป็นวัยรุ่นชายและหญิงอายุระหว่าง 13-19 ปี พบว่า วัยรุ่นชายส่วนใหญ่มีลักษณะความเป็นชายสูง และรับรู้ว่าเป็นบิดาของตนมีลักษณะความเป็นชายสูง ดังนั้นการรับรู้บทบาทเพศชายจากบิดาของนักเรียนชายจะทำให้วัยรุ่นชายมีความเป็นเพศชายสูง ซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามบทบาททางเพศชาย

วัลลภ ตั้งคณานุรักษ์ (ธารินี มิ่งวงศ์. 2532 : 123; อ้างอิงจาก วัลลภ ตั้งคณานุรักษ์. 2531: 133) ได้ศึกษาวิจัยพบว่า ในวัยรุ่นชายที่บิดามีบทบาทในการนำครอบครัว วัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมเหมาะสมกับเพศ มีสุขภาพจิตดีกว่า และมีอาการผิดปกติทางจิตน้อยกว่า วัยรุ่นชายที่มี

พฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศ ที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะ วัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศมีพื้นฐานมาจาก “บทบาทของพ่อ” ค่อนข้างมาก

เฮอรัลด์ (อัจนรา สุชากรมณี. 2534 : 38 ; อ้างอิงจาก Hurlock. 1964) กล่าวว่า บิดามีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็กแตกต่างจากมารดา เด็กที่มีปัญหาด้านพฤติกรรมมักเนื่องมาจากมารดา ส่วนเด็กที่มีปัญหาด้านบุคลิกภาพโดยทั่วไปมักเนื่องมาจากบิดา ฟรอมม์ (อัจนรา สุชากรมณี. 2534: 38; อ้างอิงจาก Logo; & Hurshey. 1976 : 150 – 194 ; citing Fromm.1974) ได้วิเคราะห์ให้เห็นว่าความรักของบิดาเป็นความรักแบบมีเงื่อนไข เด็กจะเรียนรู้ที่จะปฏิบัติตามที่บิดาต้องการจึงจะได้ความรักจากบิดา เด็กจะถูกฝึกหัดในด้านการเรียนรู้ระเบียบวินัยซึ่งเป็นส่วนสำคัญสำหรับสังคม ดังนั้นการที่เด็กจะเติบโตขึ้นมาเป็นคนที่รู้จักอะไรควร อะไรไม่ควร ขึ้นอยู่กับที่บิดาสั่งสอน

วรรณภา ลิพิทักษ์วัฒนา (2541 : 147) บัญญัติที่มีผลต่อเจตคติเรื่องบทบาทหญิงชายของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ในด้านการรับรู้บทบาทหญิงชายจากครอบครัว กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการรับรู้บทบาทหญิงชายจากครอบครัวอยู่ระหว่าง 29-60 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 50.6 (คะแนนเต็ม 60 คะแนน) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนการรับรู้บทบาทหญิงชายจากครอบครัวในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 67.2 เมื่อพิจารณารายข้อ ข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูง พบว่า นักเรียนมีการรับรู้บทบาทหญิงชายจากครอบครัวในเรื่องบิดามารดามีส่วนร่วมกันตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ มีส่วนร่วมรับผิดชอบในครอบครัวเท่าเทียมกัน บิดาช่วยมารดาอบรมเลี้ยงดูบุตร ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่า ในสังคมกลุ่มตัวอย่าง มารดามีส่วนร่วมในการหารายได้เลี้ยงครอบครัว ไม่ต้องพึ่งพาเศรษฐกิจของบิดาฝ่ายเดียว ทำให้มารดามีส่วนร่วมตัดสินใจเรื่องของครอบครัว มีส่วนร่วมรับผิดชอบในครอบครัวเท่าเทียมกัน และการที่มารดาต้องทำงานนอกบ้าน จึงทำให้บิดาเข้ามามีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูสั่งสอนบุตร

พาดิ บุตรนิพนธ์ (2540 : 60-61) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทการเป็นบิดาในมุมมองของวัยรุ่นในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ตัวแปรบางตัวที่นำมาศึกษาเกี่ยวกับบทบาทการเป็นบิดา เมื่อเปรียบเทียบความคาดหวังของวัยรุ่น กับบทบาทการเป็นบิดา ที่บิดาของวัยรุ่นปฏิบัติจริงปรากฏว่า มีตัวแปรหลายตัวที่มีบทบาทต่อบทบาทการเป็นบิดาที่บิดาของวัยรุ่นปฏิบัติจริงมากกว่าบทบาทการเป็นบิดาที่วัยรุ่นคาดหวัง กล่าวคือ บทบาทการเป็นบิดาด้านการหาเลี้ยงครอบครัว บทบาทย่อยในด้านการสอนลูกให้รู้จักเก็บรักษาทรัพย์สินสมบัติทั้งของตนเอง และส่วนมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวัง 4.11 ค่าเฉลี่ยที่บิดาของวัยรุ่นปฏิบัติจริง 4.13 และบทบาทย่อยในด้านการเป็นผู้อบรมสั่งสอนและควบคุมให้ลูกทำตามระเบียบวินัยและกฎเกณฑ์ของครอบครัวและสังคมมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวัง 4.17 ค่าเฉลี่ยที่บิดาของวัยรุ่นปฏิบัติจริง 4.18 บทบาทการเป็นบิดาด้านการแก้ปัญหา บทบาทย่อยให้ด้านการเป็นผู้ตัดสินลงโทษลูกเมื่อลูกทำความผิด มีค่าเฉลี่ยของความคาดหวัง 3.10 ค่าเฉลี่ยที่บิดาของ

วัยรุ่นปฏิบัติจริง 3.15 และบทบาทย่อยให้ด้านการเป็นผู้ตัดสินใจเลือกโรงเรียนให้ลูก มีค่าเฉลี่ยของความคาดหวัง 3.12 ค่าเฉลี่ยที่บิดาของวัยรุ่นปฏิบัติจริง 3.33

พิจิตรา ชัยสิงห์ประสาท (2537 : 79) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ผลขององค์ประกอบทางจิตที่มีผลต่อบทบาททางเพศของเด็กนักเรียนชาย” นั้น พบว่า ทักษะคติของบิดาต่อบทบาททางเพศมีความสัมพันธ์ทางบวกกับบทบาททางเพศของเด็กนักเรียนชาย กล่าวโดยสรุปคือ บิดาจะเป็นตัวแทนของการใช้บทบาททางเพศที่ถูกต้อง บิดาจะเป็นตัวแทนในการใช้กำลังหรือเครื่องจักรกลต่างๆ และทักษะคติทางเพศแบบดั้งเดิม บุตรชายจะเรียนรู้แยกบทบาทที่ชัดเจนและมีโอกาสพัฒนาบทบาททางเพศของเด็กนักเรียนชายได้ถูกต้อง บทบาททางเพศของบิดาเป็นลักษณะที่สำคัญที่ทำให้เด็กได้รวบรวมข้อมูล ลอกแบบ รับรู้และเรียนรู้พฤติกรรมทางเพศของเอกลักษณ์ความเป็นชาย และลักษณะความเป็นหญิงที่เหมาะสม เพื่อพิจารณาเป็นบทบาททางเพศของตนเอง (พิจิตรา ชัยสิงห์ประสาท. 2537 :79; อ้างอิงจาก Clunn. 1991 : 293 citing Bielenky; & others.1986 ; Kohlberg. 1966 ; Phillip. 1969) นอกจากนี้ ยังพบอีกว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนของบิดามีความสัมพันธ์ทางบวกกับบทบาททางเพศของชายวัยรุ่น กล่าวคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลเป็นการเลี้ยงดูแบบที่บิดามารดา ให้ความรัก ความอบอุ่น เอาใจใส่ ดูแลให้เหตุผลแก่บุตร ให้คำแนะนำ สั่งสอน จึงทำให้เด็กมีลักษณะความเป็นชายสูง โดยอธิบายได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนเป็นพื้นฐานของการที่บิดา มารดาถ่ายทอดลักษณะต่างๆ ตามเพศของตนไปสู่เด็กทำให้เด็กมีบทบาททางเพศที่เหมาะสม ถ้าบิดามีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน บุตรชายมีโอกาสลอกเลียนแบบลักษณะและพฤติกรรมของบิดา

กฤตยา ประพันธ์โกมล (2549 : 30-31) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง เจตคติเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนวัดสุทธิวราราม เขตสาทร กรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการวิจัยพบว่า บุคลิกภาพของบิดาส่วนใหญ่แล้วเด็กเหล่านี้มักมีบิดาเป็นคนมีนิสัยแข็งแแกร่ง แข็งกร้าว เผด็จการหรือเป็นคนเด่นเกินไปจนเด็กชายนั้นไม่สามารถเลียนแบบอย่างได้ หรือในทางตรงข้ามก็มักเป็นบิดาที่มีนิสัยอ่อนแอ ไม่มีบทบาทอะไรในบ้าน เป็นคนเงิบเฉย แยกตัวจนเด็กเกิดความรู้สึกละอายใจแทนที่จะเป็นความภาคภูมิใจ เด็กก็ไม่ยอมเลียนแบบได้เช่นกัน นอกจากนี้ยังพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบิดากับบุตร ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นลักษณะค่อนข้างห่างเหินไม่ได้ใกล้ชิดกัน เพราะบิดาไม่ค่อยมีเวลาอยู่กับบ้านหรือมักคิดว่า การอบรมเลี้ยงดูลูกนั้น เป็นหน้าที่ของมารดาแต่เพียงอย่างเดียว จึงปลีกตัวออกห่างหรืออาจเป็นเพราะตายจากไปเมื่อลูกชายยังเล็กอยู่ในอีกทางหนึ่งบิดาก็อาจเป็นคนเจ้าอารมณ์ ดุร้าย โมโหง่าย จนเด็กมองภาพพจน์ของบิดาค่อนข้างน่ากลัว จึงอยากเลียนแบบได้เช่นกัน

ผลงานวิจัยทั้งหมดสรุปได้ว่า การที่เด็กนักเรียนวัยรุ่นชายมีการรับรู้บทบาทบิดาในด้าน การแสดงออกของความเป็นเพศชาย ทำให้มีการพัฒนาบทบาททางเพศที่ถูกต้อง นักเรียนวัยรุ่นชายจะ รับรู้บทบาทของบิดาในด้านต่างๆ ผ่านการแสดงออกทางบุคลิกภาพ บทบาทบิดาในครอบครัวด้าน ต่างๆ ซึ่งหากบิดาเข้ามามีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมากขึ้นจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ถูกฝึกหัด ในด้านระเบียบวินัยจากบิดาทำให้มีทัศนคติ การเลียนแบบทางเพศชายจากบิดาได้ถูกต้อง ผลการวิจัย ดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าบทบาทบิดามีความสำคัญต่อพัฒนาการของบทบาททางเพศชายของ นักเรียนวัยรุ่น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการรับรู้บทบาทบิดา ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวกับ บทบาททางเพศของนักเรียนชาย

สภาพแวดล้อม อิทธิพลจากครู เพื่อน และสื่อ ที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางเพศของ นักเรียนชาย

จากการที่เด็กวัยรุ่นเป็นวัยที่เข้าสู่ระบบการศึกษา วัยรุ่นจึงต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับ สภาพแวดล้อมทางโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนมีหน้าที่เป็นตัวแทนในการถ่ายทอดทางสังคมโดยการจัดการ ความคิดและประสบการณ์ทางสังคมเพื่อพัฒนาทักษะของเด็ก พัฒนาความรู้ ความสนใจ ทัศนคติ ซึ่ง สิ่งเหล่านี้จะกลายเป็นบุคลิกลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของเด็กแต่ละคน และกลายเป็นความสามารถ พิเศษจนถึงวัยผู้ใหญ่ เหล่านี้เป็นการจัดรูปแบบในการดูแลเด็กเป็นที่ยอมรับกันในสังคมว่าโรงเรียนมี หน้าที่ให้ทุกอย่างเกี่ยวกับสังคมโลก (Berns. 1997 : 237; อ้างอิงจาก Goodlad. 1984) โรงเรียนมี อิทธิพลต่อเด็กในด้านของแนวทางนำการศึกษาเพื่อให้พวกเขาประสบความสำเร็จ โดยใช้รูปแบบนำ พวกเขาเข้าสู่องค์การของสถานการณืเป็นนักเรียน และโดยใช้ความสัมพันธ์ทางสังคมที่ค่อยๆ เปลี่ยนแปลงในชั้นเรียน โดยมีความมุ่งหมายที่มีอิทธิพลบางอย่างเป็นเหมือนคำสั่งสอนหลักๆ ที่มี ลักษณะเฉพาะและขึ้นอยู่กับความตั้งใจ ยกตัวอย่างเช่น ระดับการแข่งขัน แรงจูงใจต่ำในการกระทำต่ำ (หรือการเป็นผู้นำต่ำ) (Berns. 1997 : 237)

โรงเรียนยังสนับสนุนให้มีการศึกษาป้องกันโรคเกี่ยวกับเพศศึกษาเพื่อช่วยให้นักเรียน หลีกเลียงจากการตั้งครรภ์ที่ไม่ได้วางแผนซึ่งเป็นหนทางไปสู่เอดส์ในอนาคต การศึกษาด้านสุขภาพใน ชั้นเรียนทำให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในด้านของอันตรายที่เกิดขึ้นได้ (Berns. 1997 : 241) โรงเรียนระดับพื้นฐานจะเสริมสร้างทักษะทางวิชาการ ประเพณี และพลเมืองดี แต่โรงเรียนระดับสูงจะ พัฒนาให้เกิดทักษะที่สำคัญในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ (ของชีวิต) หลักสูตรการเรียนจะพัฒนาเอกลักษณ์ เฉพาะของแนวคิดแต่ละคน และทักษะสัมพันธภาพของแต่ละบุคคลไปตามอายุ การเรียนในระดับสูง เป็นเหตุผลหนึ่งจะเปลี่ยนแปลงหลายสิ่งหลายอย่าง (Berns. 1997 : 241-242).

เมื่อเด็กเข้าโรงเรียน เพื่อนและครูเป็นปัจจัยสำคัญของกระบวนการพัฒนา การรู้คิดเรื่อง บทบาททางเพศ เด็กจะรู้สึกได้เร็วมากกับคนที่แตกต่างจากตน เด็กผู้หญิง และเด็กผู้ชายที่มีพฤติกรรม ที่แตกต่างออกไปก็จะถูกเยาะเย้ยและล้อเลียน แต่เด็กผู้หญิงที่มีลักษณะ “ทอม” ครูและเพื่อนจะทนได้ มากกว่าเด็กผู้ชายที่แสดงอาการ “ตุ้ต” เด็กผู้หญิงจะร้องไห้บ่อยและง่ายกว่าเด็กผู้ชาย หนังสือประเภท ตำราและประวัติศาสตร์จะเน้นบทบาทสำคัญของการทำงานในเด็กผู้ชาย และบทบาทให้การ สนับสนุนของเด็กผู้หญิง แม้แต่การแบ่งกิจกรรมในชั้นเรียน ครูก็จะทำตามลักษณะที่ตายตัวของ บทบาททางเพศนี้ (รัจรี นพเกตุ. 2542 : 75)

ในด้านของประเภทของโรงเรียนจากการศึกษาของ บาร์เกอร์และกัม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กบริเวณชานเมืองนั้นมีความหลากหลายของกิจกรรมมากกว่านักเรียน ที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กนั้นมีตำแหน่งความเป็นผู้นำมากกว่า นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ดังนั้นขนาดของโรงเรียนมีอิทธิพลต่อรูปแบบการถ่ายทอด ประสบการณ์ของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมนอกหลักสูตรโดยสามารถช่วยให้มีการพัฒนาทักษะความเป็น ผู้นำ ความรับผิดชอบ การรู้คิด ความสามารถทางสังคมและพัฒนาการทางบุคลิกลักษณะส่วนบุคคล ได้ (Berns. 1997 : 247; อ้างอิงจาก Barker; & Gump. 1964 ; Lang. 1985 ; Seidman. 1989) เมื่อมี ขนาดของกลุ่มที่เพิ่มมากขึ้น การที่เด็กจะมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนต่างๆ ก็จะมีลดน้อยลง(Berns. 1997 : 248; อ้างอิงจาก Barker; & Gum. 1964 ; Linney; & Seidman. 1989) การปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ครูก็ลดลงด้วย ขนาดของการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมนั้นมีผลต่อการถ่ายทอดทางสังคม โดยมีการพิสูจน์ ทดสอบโดยใช้มาตรวัดขนาดใหญ่ (Berns. 1997 : 248; อ้างอิงจาก Finn; & Achilles. 1990) ในกลุ่ม ตัวอย่างที่เป็นครูและเด็กในโรงเรียนอนุบาลโดยใช้โรงเรียนที่มีขนาดเล็กและขนาดใหญ่เข้าร่วมด้วย โดยที่เด็กนักเรียนยังคงอยู่ในระดับนี้เป็นเวลา 2 ปี จนจบระดับชั้นนั้นไปจนถึงเกรดระดับอื่นพวกเขาทำ ให้การทดสอบมีมาตรฐานโดยการอ่านและการทำวิชาคณิตศาสตร์ โดยผลแสดงให้เห็นว่า เด็กนักเรียน ที่อยู่ในทั้งสองขนาดโรงเรียนนั้น ทั้งขนาดที่มีขนาดลดลงและขนาดปกติ นั้น ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มเล็กน้อยจะมีลักษณะพิเศษเฉพาะ เนื่องมาจากสิ่งแวดล้อมที่มีขนาดเล็กลง (Berns. 1997 : 248)

3.2. อิทธิพลจากครู และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ครูเป็นบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับนักเรียนมาก ครูทำหน้าที่เป็นตัวแทนของโรงเรียน ในการถ่ายทอดทางสังคมแก่นักเรียน ด้านการปฏิบัติของครูในโรงเรียนนั้นครูจะดูแลเด็กผู้ชายแตกต่าง กับเด็กผู้หญิง (Berns. 1997: 261; อ้างอิงจาก Minuchin; & Shapiro. 1983; Title.1986) ยกตัวอย่าง เช่น ครูจะมีการตำหนิเด็กผู้ชายมากกว่าเด็กผู้หญิง (Berns. 1997 : 261; อ้างอิงจาก Serbin; et al. 1973) ซึ่งในเด็กผู้หญิงนั้นครูจะเอ็นดูและให้การแนะนำตักเตือน บอกกล่าวอย่างนุ่มนวล แต่ใน

เด็กผู้ชายนั้น ครูจะให้การแนะนำสั่งสอนที่แตกต่างกัน (Berns. 1997 : 261) นอกจากนี้ยังพบว่า ในคุณภาพการทำงานเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายจะใช้สติปัญญา ที่ทำให้เกิดคุณภาพในการทำงานไม่เหมือนกัน โดยในระดับมัธยมศึกษาชั้นเด็กผู้หญิงจะขาดทักษะที่จะทำงานให้สำเร็จน้อยกว่าเด็กผู้ชาย แต่เด็กผู้หญิงจะมีการพัฒนาได้ดีกว่าเด็กผู้ชายในช่วงการศึกษาในระดับอุดมศึกษา (Berns. 1997 : 261-262; อ้างอิงจาก Sadker; & Sadker. 1985 ; Sadker, Sadker, Klein. 1991 ; AAUW. 1992) ดังนั้นครูจึงถือว่ามีอิทธิพลโดยตรงต่อเด็กนักเรียนโดยตรง และได้มีนักวิชาการให้ความหมายของอิทธิพลของครูที่มีต่อเด็กวัยรุ่นไว้ดังนี้ คือ

เบิร์น (Berns.1997: 262) ได้กล่าวถึง บทบาทของคุณครูในโรงเรียนว่า ครูจะสนับสนุนให้มีการฝึกอบรมให้เด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายและมี ตำราและหลักสูตรในโรงเรียนจะช่วยเสริมให้ทัศนคติทางเพศและจัดหารูปแบบของความพอดีบทบาททางเพศของเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชาย

วรรณภา ลีพิทักษ์วัฒนา (2541 : 9) ได้ให้นิยาม การรับรู้บทบาทหญิงชายจากโรงเรียน หมายถึง การที่นักเรียนมีการรับรู้บทบาทหญิงชายจากการได้รับการถ่ายทอดความคิด เจตคติที่เท่าเทียมกันในเรื่องบทบาทหญิงชาย จากการปฏิบัติของครูที่มีต่อนักเรียนทั้งสองเพศ การเรียนรู้จากหนังสืออ่านประกอบการเรียนและจากกลุ่มเพื่อน ประเมินโดยใช้แบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สรุป อิทธิพลจากครู หมายถึง การที่เด็กนักเรียนวัยรุ่นชายได้รับการอบรม สั่งสอนและส่งเสริมทั้งในด้านการเรียน กิจกรรมการฝึกอบรมต่างๆ การถ่ายทอดความคิด ทัศนคติ เกี่ยวกับบทบาททางเพศชายจากการปฏิบัติ สั่งสอน และสนับสนุนจากครู ให้มีบทบาททางเพศชายที่ถูกต้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของอิทธิพลจากครูที่มีผลต่อบทบาททางเพศของนักเรียนชาย

รุ่งกานดา พงศ์ธรรกุลพานิช (2530 : 75) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่อพวกรักร่วมเพศชาย กรณีศึกษาโรงเรียนที่ 1 ของกรุงเทพมหานคร พบว่าความคิดเห็นของนักเรียนชายต่อบุคคลแวดล้อมของพวกรักร่วมเพศชาย พบว่าความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ของครู อาจารย์ ที่มีศิษย์มีพฤติกรรมแบบรักร่วมเพศชาย พบว่า นักเรียนร้อยละ 70.7 มีความคิดเห็นว่า ครู อาจารย์ ควรเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำหาแนวทางช่วยแก้ไขพฤติกรรม ตลอดจนการลงโทษจำกัดพฤติกรรม ขณะเดียวกันก็ไม่ควรส่งเสริมพฤติกรรม การแสดงต่างๆ ที่เลียนแบบพฤติกรรมของหญิงในนักเรียนชาย ซึ่งจะเห็นได้ว่าอิทธิพลจากครูสอดคล้องกับการศึกษาของ กฤตยา ประพันธ์โกมล (2549 : 31; อ้างอิงจาก เพ็ญศิริ สิมารักษ์. 2531 : 2-3) ที่ได้กล่าวถึงสาเหตุของพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศว่าเกิดจากการล้อเลียนของเพื่อนหรือครูในโรงเรียน อาจเป็นเพราะเด็กชายนั้นมีหน้าตาดีหรือท่าทางอ่อนแอจึงมักถูกล้อเลียนว่าเป็นกะเทย เมื่อถูกล้อเลียนบ่อยเข้าเด็กชายก็อาจเกิดความรู้สึกสับสนจนเกิดความสงสัยตัวเองถึงกับขาดความเชื่อมั่นในด้านการเรียนรู้

บพบาททางเพศกันมากขึ้นและเกิดจากการที่ครูบางคน รู้เท่าไม่ถึงการณ์เมื่อเห็นเด็กที่หน้าตาดี น่ารัก ก็จับเด็กชายคนนั้นมาแต่งตัวแสดงเป็นบพบาทผู้หญิงเมื่อมีการจัดแสดงละครหรือการแสดงต่างๆ บนเวทีกันบางแห่งถึงกับมีการประกวดเทพีชายประเภทสอง ให้แต่งตัวเป็นผู้หญิงหรือเป็นเชียร์ลีดเดอร์ เป็นคนเด่น ฯลฯ เด็กชายซึ่งไม่เคยได้รับความสนใจเมื่อปฏิบัติตัวเป็นชาย ก็จะหันมาปฏิบัติตัวหรือแสดงกริยาท่าทางเป็นผู้หญิง เพราะมีแต่คนสนใจชื่นชมซึ่งอาจทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตัวเองว่ามีคุณค่าและเป็นความรู้สึกเด่นก็เลยแสดงต่อไปจนติดเป็นนิสัยและไม่อยากเป็นผู้ชายหรือแสดงท่าทางเป็นผู้ชายอีกต่อไป นอกจากนี้จากการศึกษาของ วรณภา ลิพิทักษ์วัฒนา (2541 : 148) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อเจตคติเรื่องบพบาทหญิงชายของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า การรับรู้บพบาทหญิงชายจากโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการรับรู้บพบาทหญิงชายจากโรงเรียนอยู่ระหว่าง 36-59 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 50.5 (คะแนนเต็ม 60 คะแนน) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนการรับรู้บพบาทหญิงชายจากโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 64.0 โดยพบว่าครูปฏิบัติต่อนักเรียนเท่าเทียมกันไม่มีอคติ กิจกรรมที่จัดมีความเสมอภาคทางเพศ โดยให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถามและแบ่งกลุ่มทำงานกันเองตามความสมัครใจ และมีการร่วมมือกันทำงานอย่างเข้มแข็ง ในแบบเรียนมีเนื้อหาบางส่วนที่ส่งเสริมให้นักเรียนหญิงและชายมีความเสมอภาคทางเพศมากขึ้น

จากงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า การที่ครูอาจารย์ให้คำปรึกษา คอยแนะนำ ให้ความช่วยเหลือแก้ไขพฤติกรรมทางเพศ และส่งเสริมให้นักเรียนชายวัยรุ่นมีการจัดกิจกรรมที่เสมอภาคทางเพศ โดยให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถามและแบ่งกลุ่มการทำงานจะทำให้นักเรียนมีความเสมอภาคทางเพศและมีเจตคติที่ดีต่อเพศของตน ดังนั้น จะเห็นได้ว่าครูมีอิทธิพลในการส่งเสริมบพบาททางเพศชายของเด็ก ทำให้เด็กมีความมั่นใจและแสดงบพบาททางเพศชายได้ถูกต้อง

3.3 อิทธิพลจากเพื่อนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เมื่อเด็กวัยรุ่นเริ่มเข้าสู่โรงเรียน ต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ช่วงกลางวันอยู่กับครูและเพื่อนๆ ที่โรงเรียน โดยเฉพาะเด็กวัยรุ่นต้องมีปฏิสัมพันธ์และอยู่ร่วมกับกลุ่มเพื่อนในโรงเรียน ซึ่งกลุ่มเพื่อนนั้นมีความสำคัญทางสังคมที่เท่าเทียมกัน และมีลักษณะความสัมพันธ์กันอย่างเสมอภาคกัน วัยรุ่นจะได้มีโอกาสเรียนรู้ ติดต่อกับ และทำงานร่วมกับคนอื่น (Sullivan. 2004 : 78; อ้างอิงจาก Kohlberg.1981 ; Youniss.1985) เด็กส่วนใหญ่จะเผชิญหน้ากับความแตกต่างทางค่านิยม เทคโนโลยีและประสบการณ์ ซึ่งกลุ่มเพื่อนนี้จะสามารถช่วยแลกเปลี่ยนความต้องการ และช่วยเหลือพวกเขาได้ กลุ่มเพื่อนจัดว่าเป็นอัตลักษณ์เฉพาะของวัยรุ่นที่สามารถสนับสนุนความเป็นอิสระของพวกเขาจากครอบครัว กลุ่มเพื่อนเป็นวัฒนธรรมย่อยของวัยรุ่นซึ่งวัยรุ่นมีความรู้สึกที่สำคัญมาก (Sullivan. 2004 : 79) อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่ส่งผลต่อกระบวนการศึกษา ได้รับการพิสูจน์โดย ไคลแมน (Berns. 1997 : 248;

อ้างอิงจาก Coleman. 1961) ซึ่งมีการศึกษาในชั้นเรียนของค่านิยมกลุ่มวัยรุ่น (Adolescent) เขาพบว่าโรงเรียน ม.ปลาย ส่วนมากเด็กผู้ชายมีความนิยมที่มีทักษะทางกีฬา และเด็กผู้หญิงจะมีค่านิยมที่ชอบเป็นจุดสนใจกับคนอื่น ฉะนั้นนักเรียนคนใดก็ตามที่มีความแตกต่างจากกลุ่มพวกเขาจะได้รับการยอมรับน้อย คล้ายกับการที่ไม่เข้ากับพวกพ้องในโรงเรียนที่มีต่อค่านิยมของครอบครัวในด้านการประสบความสำเร็จในด้านการเรียน (Berns. 1997 : 249) กลุ่มเพื่อนเป็นสิ่งที่เท่าเทียมกัน พวกเขาจะมีเพศเดียวกัน มีอายุ มีความสนใจ และสถานภาพที่คล้ายกัน กลุ่มเพื่อนมีความสำคัญต่อการถ่ายทอดทางสังคม ทั้งนี้เพราะ 1) พวกเขาพอใจในความต้องการที่แน่นอน 2) พวกเขาเป็นสิ่งที่ชอบมากกว่าตัวแทนอื่นๆ ของการถ่ายทอดทางสังคมและ 3) พวกเขาไม่ได้มีอิทธิพลเฉพาะพัฒนาการทางสังคมเท่านั้น แต่ยังมีต่อสติปัญญา และพัฒนาการทางจิตด้วย เด็กๆ จะมีประสบการณ์การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับกลุ่มเพื่อนและยาวนานกว่าคนรุ่นก่อนๆ อีกทั้งเด็กที่อยู่ในวัยเรียนและเด็กวัยรุ่นถ้าไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากผู้ใหญ่หลังจากโรงเรียนแล้ว อาจจะเป็นไปได้ว่าเขาจะกลับไปอยู่กับกลุ่มเพื่อนเพื่อให้ได้รับการสนับสนุนจากเพื่อน (Berns.1997 : 332) บ่อยครั้งที่กลุ่มเพื่อนจะเป็นผู้บอกเกี่ยวกับเพศศึกษา เด็กและวัยรุ่นจะแบ่งปันประสบการณ์ของพวกเขาไปยังคนอื่นซึ่งความรู้เหล่านั้นพวกเขาจะได้จากครอบครัว สื่อต่างๆ โรงเรียน หรือจากเพื่อนๆ เมื่อการรับรู้ของพวกเขาจำกัด บ่อยครั้งที่พวกเขาจะเข้าใจได้ไม่สมบูรณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ อันซึ่งรวมถึงกลุ่มของพวกเขาด้วยที่เข้าใจได้ไม่สมบูรณ์ ทำให้บิดเบือนภาพรวมของเรื่องเพศ (Berns.1997 : 350 - 352)

สรุป อิทธิพลจากเพื่อน หมายถึง การที่เด็กนักเรียนชาย ได้เรียนรู้ค่านิยมในกลุ่ม ได้รับการส่งเสริม ได้รับกำลังใจ คำปรึกษา และได้รับความความช่วยเหลือในการทำกิจกรรมต่างๆ จึงถือว่าอิทธิพลจากเพื่อนมีส่วนในการส่งเสริมเอกลักษณ์เพศของนักเรียนชายได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของอิทธิพลจากเพื่อนที่มีผลต่อบทบาททางเพศ

รุ่งกานดา พงศ์ธรรกุลพานิช (2530 : 75 -76) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่อพวกกรักร่วมเพศชาย กรณีศึกษากลุ่มโรงเรียนที่ 1 ของกรุงเทพมหานคร พบว่า มีนักเรียนจำนวนร้อยละ 37.0 ยอมรับว่าเคยคบเพื่อนร่วมโรงเรียนที่มีพฤติกรรมกรักร่วมเพศชาย และจากการศึกษาวิจัยของ เพ็ญศิริ สิมารักษ์ (กฤตยา ประพันธ์โกมล. 2549 : 32; อ้างอิงจากเพ็ญศิริ สิมารักษ์. 2531 : 2-3) ที่ได้ศึกษาถึงสาเหตุของพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศว่า ในด้านของความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนด้วยกัน ถ้าเด็กชายที่มีแนวโน้มคล้ายผู้หญิงตั้งแต่ออยู่ที่บ้าน เมื่อเข้ามาโรงเรียนก็มีแนวโน้มอยากใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้หญิงมากกว่าผู้ชายอยู่แล้ว ถ้าเด็กผู้หญิงยอมรับเข้ามาอยู่ในกลุ่มด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเด็กผู้ชายคนนี้เคยถูกปฏิเสธ ถูกรังแกจากกลุ่มเพื่อนชายด้วยกันซึ่งเป็นลักษณะการซ้ำเติมให้เกิดความเกรงกลัวผู้ชายมากขึ้นมาก่อนก็จะมีลักษณะเป็นผู้หญิงมากขึ้น และการที่เด็กนักเรียนวัยรุ่นอยู่ในกลุ่มที่มีแนวโน้มเป็นกรักร่วมเพศเหมือนกัน เพราะการไม่

สามารถเข้ากลุ่มผู้ชายที่ปฏิเสธและคอยแต่รังแกตนเองจึงต้องจับกลุ่มอยู่ด้วยกันก็ยิ่งทำให้เกิดความรู้สึกมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศมากขึ้น และเนื่องจากเป็นวัยที่อยู่ในช่วงพัฒนาการของการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน บุคลิกภาพจึงขึ้นอยู่กับการคบกับกลุ่มเพื่อนที่สนิทสนมด้วยกัน เมื่อมารวมตัวกันอยู่เป็นกลุ่ม ความสนุกสนานก็ยิ่งมากขึ้นเป็นจุดเด่นมากขึ้น การแสดงตัวกันแปลกๆ เพื่อดึงดูดความสนใจจากคนอื่นก็จะเปิดเผยมากขึ้น นอกจากนั้น จากการศึกษาวิจัยของ ดุลยา จิตตะยโสธร (2537 : 95) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความแตกต่างของบทบาททางเพศกับความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเพื่อนสนิทของนักเรียนก่อนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า คะแนนความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเพื่อนสนิทเพศเดียวกันของเด็กก่อนวัยรุ่นเพศชายที่มีบทบาทแบบมีความเป็นชายสูง แตกต่างกับคะแนนความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเพื่อนสนิทเพศเดียวกันของวัยรุ่นหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า .01

จากงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า อิทธิพลจากเพื่อนสามารถส่งเสริมบทบาททางเพศของนักเรียนวัยรุ่นชายได้ ซึ่งพบว่า เพื่อนในกลุ่มของตนนั้นมีพฤติกรรมร่วมเพศ ควรปรับพฤติกรรมโดยการไม่ควรล้อเลียนเพื่อนให้เป็นเรื่องขบขัน และนักเรียนวัยรุ่นชายสามารถเป็นแบบอย่างของผู้ชายให้เพื่อนเข้าใจความเหมาะสมทางเพศได้ นักเรียนชายนั้นจะมีความใกล้ชิดกับเพื่อนและดูแบบอย่างเพศชายจากเพื่อนได้

3.4 อิทธิพลจากสื่อมวลชนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สื่อเป็นสื่อมวลชนกลางที่มีรูปแบบการสื่อสารแบบต่างๆ สำหรับการส่งข้อมูลข่าวสารขนาดกลางระหว่างผู้ส่งและผู้รับ ยกตัวอย่าง เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือ เพลงยอดนิยมต่างๆ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และคอมพิวเตอร์ เป็นสื่อกลางที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นหรืออิทธิพลต่อผลิตภัณฑ์ แมคลูฮาน ได้อธิบายว่า สื่อกลางนี้คล้ายกับเป็นการขยายความเป็นไปภายนอกของมนุษย์ที่เรียกว่า “ข่าวสาร” ทุกสื่อกลางมีการเปลี่ยนแปลงเครื่องมือวัดหรือความก้าวหน้า หรือรูปแบบที่เป็นสิ่งที่นำมนุษย์ไปสู่เหตุการณ์ต่างๆ (Barns. 1997 : 381; อ้างอิงจาก McLuhan. 1964: 8) พวกเขาเป็นผู้ขยายวัฒนธรรมของพวกเขาให้เพิ่มมากขึ้น โดยให้มนุษย์มีการกระทำในกระบวนการข่าวสาร และเปลี่ยนแปลงบางสิ่งบางอย่าง วัฒนธรรมที่รวมถึงความรู้ ความเชื่อ ประเพณี ทักษะและแบบของกลุ่มพฤติกรรมของมนุษย์ที่เป็นอยู่ สื่อมวลชนเป็นสิ่งที่สอดแทรกเข้ามาซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ทำให้มีประสบการณ์เพิ่มมากขึ้น ซึ่งตัวอย่างในการอธิบายบทที่กล่าวถึง โทรทัศน์ หรือเคเบิลโทรทัศน์ต่างๆ หนังสือ เพลงป๊อป และคอมพิวเตอร์ เช่น สามารถเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ความเป็นกลางอย่างหนึ่งของเด็กก่อนเข้าอนนโดยการที่สัตว์ประหลาดออกมาจากใต้เตียง โทรทัศน์สามารถจัดหาประสบการณ์ผ่านเข้ามาเพิ่มขึ้นโดยผ่านการแสดง โทรทัศน์ยังสามารถ

สอดคล้องประสบการณ์ด้านจินตนาการที่เกิดจากตัวละครในหนังสือให้ดูเหมือนว่าเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นจริงหรือแสดงจริง (Berns. 1997 : 381-389)

สังคมได้กลายเป็นสิ่งที่มีบทบาทสำคัญที่ซ่อนเร้นต่อสื่อมวลชน โดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์ เป็นสื่อที่แพร่หลายในสังคม โดยเฉพาะกับเด็กเล็ก โทรทัศน์ทำให้บทบาทของครอบครัวและโรงเรียนลดลง โดยเบี่ยงเบนความสนใจและเวลาของเด็ก ผลกระทบจากสื่อมวลชนต่อสังคมที่สำคัญ คือสามารถทำให้เด็กเลียนแบบพฤติกรรมนักรักกีฬา ดารานักร้อง และตัวการ์ตูน โทรทัศน์ยังทำให้เด็กรู้จักอาชีพที่หลากหลายเช่น พนักงานบริการ พนักงานขับรถแท็กซี่หรือพนักงานตำรวจ และทำให้เขาได้พิจารณาว่าอาชีพอะไรเหมาะกับตัวเขา แท้จริงแล้วสิ่งที่เด็กได้เห็นจากโทรทัศน์ส่วนมากจะบิดเบือนและไม่เป็นความจริง (Sullivan. 2004 : 232) จะเห็นได้ว่าสื่อนั้นมีอิทธิพลเป็นอย่างมากต่อสังคม ซึ่งชาติวุฒิวังวล (2542 : 8) ได้ให้ความหมายของอำนาจของสื่อว่า หมายถึง อำนาจที่มีผลทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อความรู้และทัศนคติในเรื่องเพศศึกษาที่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยเด็กวัยรุ่นจะเปิดรับสื่อจากหนังสือพิมพ์ และนิตยสาร บทบาทของสื่อมวลชนในกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมนั้นมีการเกี่ยวข้องกับโทรทัศน์ และสื่อแผ่นพับต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้วย โทรทัศน์จะมีการวิพากษ์วิจารณ์ทัศนคติของกลุ่มบทบาททางเพศ (Berns. 1997 : 382; อ้างอิงจาก Rosenfeld. 1985) นอกจากนั้น คอมพิวเตอร์ ยังมีความสัมพันธ์และเป็นสื่อที่หลากหลายเต็มไปด้วยอิทธิพลต่อพวกเขาในการเป็นตัวแทนในการถ่ายทอดทางสังคม (Berns. 1997 : 382; อ้างอิงจาก Postman. 1992) ซึ่งในด้านของสื่อสามารถอธิบายได้ดังนี้คือ

สื่อประเภทโทรทัศน์

โทรทัศน์นั้นได้นำเสนอพฤติกรรมในด้านรูปแบบการใช้ชีวิตและค่านิยมที่เป็นอันตรายต่อเด็ก ซึ่งผู้ปกครองหรือพ่อแม่บางคนต่อต้านสิ่งเหล่านี้โดยคำนึงถึงการก้าวท้าวทางครอบครัวและค่านิยมทางศาสนา ยกตัวอย่างเช่น โทรทัศน์เสนอเกี่ยวกับเรื่องเพศมากกว่าเรื่องอื่นๆ มาหลายปี การแสดงในปี 1970 เป็นสาเหตุของการโกรธ เพราะพูดแต่เรื่องเพศ ในทางตรงกันข้ามการแสดงดังกล่าวมีมาจนถึงปี 1980 และ 1990 โดยแสดงเกี่ยวกับทัศนวิสัยของการมีเซ็กซ์ผู้ชายและผู้หญิงมักจะพบกันบนเตียงเสมอ มากไปกว่านั้น สิ่งเหล่านี้ทำให้สันนิษฐานถึงการร่วมประเวณีในรูปแบบต่างๆ ของการที่ยังไม่ได้แต่งงาน ทำยที่สุดแล้วนั้นเมื่อพิจารณาถึงเรื่องเพศที่กระทำมาก่อนหน้านั้นเป็นเพียงสิ่งต้องห้าม คล้ายการมีเซ็กซ์ในทางที่ผิดทั้งการร่วมประเวณีของชายหญิงที่มีพ่อแม่เดียวกัน การข่มขืนและโสเภณี โดยปัจจุบันนี้มีการเปิดเผยในการอภิปรายแลกเปลี่ยนกันมากขึ้นทางโทรทัศน์ (Berns. 1997 : 394; อ้างอิงจาก Leibert. 1988 ; Greenberg. 1994)

ส่วนหนึ่งของการศึกษาเรื่องเพศในเด็กวัยรุ่นนั้นมาจาก รายการทางโทรทัศน์ โดยมีการอธิบายเรื่องเพศก่อนสมรส การมีเพศสัมพันธ์กับคนอื่นที่ไม่ใช่คู่สมรส มีผลต่อค่านิยมในทาง

ศีลธรรมของกลุ่มเด็กวัยรุ่น โดยพวกเขารายงานว่า พฤติกรรมทางเพศเป็นที่ยอมรับได้ อย่างไรก็ตาม การแลกเปลี่ยนภายในครอบครัวสามารถแทรกแซงค่านิยมได้ (Berns. 1997 : 394; อ้างอิงจาก Bryant; & Rockwell. 1994) นอกจากนี้ แบบอย่างเพศที่สามจากด้านสื่อมวลชนโดยเฉพาะจากตัวแสดงในโทรทัศน์ภาพยนตร์หรือในหนังสือ เมื่อคนแสดงเป็นผู้ชายแต่แสดงท่าทางดัดจริตเหมือนผู้หญิง ซึ่งก็มักทำให้คนชมรู้สึกชอบใจ พอใจสนุกสนาน เรียกร้องความสนใจเป็นเรื่องเด่นอยู่แล้ว เด็กชายที่ขาดแบบอย่างผู้ชายจากผู้ที่เป็นบิดาที่บ้านหรือผู้เป็นครูผู้ชายที่โรงเรียนก็อาจเลือกแบบคนแสดงชายแต่ท่าทางกระดุกกระดิงขึ้นมาเป็นแบบอย่างของตนแทนก็ได้ เพราะความที่มีแนวโน้มอยู่ก่อนหน้านี้ โดยเฉพาะถ้านักแสดงคนนั้นเป็นคนที่มีความเสี่ยง มีคนชื่นชมมากและประสบความสำเร็จในชีวิตด้านการงานที่เขาหรือเธอทำอยู่ เช่น เป็นคนแสดงเก่ง ร้องเพลงเก่ง พุดเก่ง หรือเป็นคนที่มีความสามารถเฉพาะทางใดทางหนึ่งเก่ง เด็กจึงจดจำแบบอย่างได้มากขึ้น โดยเฉพาะคนที่กำลังแสวงหาตัวเองทั้งด้านการงานและการดำเนินชีวิตส่วนตัวอยู่ (กฤตยา ประพันธ์โกมล. 2549 : 33; อ้างอิงจาก เพ็ญศิริ สิมารักษ์. 2531 : 2-3) สิ่งเหล่านี้จะสามารถโน้มน้าวใจให้เด็กวัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมได้

ในสถานการณ์ของละครเวทีและละครแอคชั่น พบความรุนแรงบ่อยๆ หรือบทบาทของการ์ตูน จากการศึกษาอาฟริกนอเมริกา และเด็กอังกฤษ ยอมรับโปรแกรมทางโทรทัศน์และความ เป็นจริงของรูปแบบชีวิต นอกจากนี้การออกแบบวาดภาพคนในชนกลุ่มเล็กในรายการเด็ก ทำให้เด็กๆ โปรดปรานมาก งานวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ความหลากหลายของวิธีการต่างๆ มีผลต่อการรับรู้ของเด็กชาย และต่อกระบวนการของชนกลุ่มเล็ก (Berns.1997: 395; อ้างอิงจาก Comstock; & Paik.1991)

แม้ว่ารูปแบบของเพศสภาพทางโทรทัศน์จะลดลงแต่ยังมีอยู่ทั่วไปในทางพฤติกรรม ความสัมพันธ์ และบทบาททางอาชีพ (Berns. 1997 : 395 ; อ้างอิงจาก Comstock; & Paik.1991) มีผู้ชายมากกว่าผู้หญิงในรายการโทรทัศน์ของเด็ก และผู้ชายมีอิทธิพลเหนือบทบาทการกระทำหรือการปฏิบัติ พวกเขาพยายามแสดงถึงพลังอำนาจ นำเสนอการวางท่าทางหรือสาคิตความชำนาญหรือความสามารถ บทบาทเพศหญิงจะอยู่ในการปกครองและมีพฤติกรรมที่พึงพา การศึกษาหลายๆ ด้านแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างโทรทัศน์ ที่เสนอรูปแบบด้านเพศ (Berns. 1997 : 395; อ้างอิงจาก Morgan. 1982 ; Williams. 1986) อย่างไรก็ตาม นักเรียนเหล่านั้นจะมีความเชื่อเรื่องรูปแบบคล้ายกับเป็นการแสดงโชว์ที่ดึงดูดไปสู่รูปแบบทางเพศ มันอธิบายได้ว่าโทรทัศน์ที่โชว์อย่างอิสระ กับบทบาทการอบรมเลี้ยงดูในเด็กผู้ชาย และเด็กผู้หญิงเหมือนเครื่องจักร เป็นการเปลี่ยนแปลงการรับรู้ของช่วงระดับ 6-9 (Berns.1997: 395; อ้างอิงจาก Johnston; & Ettema. 1982)

ทั้งเด็กและผู้ใหญ่จะมีการนำเสนอรายการทางโทรทัศน์แตกต่างกัน (Berns.1997 : 396 ; อ้างอิงจาก Condry. 1989) รูปแบบของเพศหญิงทางโทรทัศน์จะเป็นแนวเด็ก (ต่ำกว่าอายุ 3-5 ปี) ในทางตรงกันข้ามผู้ชายทั่วไปจะมีลักษณะอายุมาก ในส่วนของผู้หญิงที่สูงวัยกว่าจะพรรณนาถึงเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายจากฆาตกรรมบทโทรทัศน์ ซึ่งเกิดขึ้นบ่อยครั้ง จัดเป็นเรื่องจริงของชีวิต แต่ผู้ชายที่มีอายุจะบรรยายถึงพลังอำนาจและความสำเร็จของชีวิต ผลกระทบของรูปแบบดังกล่าวต่อการรับรู้ของเด็ก เกิดจากการสะท้อนชีวิตจากประสบการณ์จริงทางโทรทัศน์คือ เปลี่ยนแปลงการรับรู้ได้ (Berns. 1997: 396; อ้างอิงจาก Dorr; & Rabin. 1995)

สื่อประเภทสิ่งพิมพ์และหนังสือต่างๆ

การเปรียบเทียบระหว่างนิตยสาร ความเป็นจริงทางโทรทัศน์ หนังสือวารสารต่างๆ เป็นการยากที่จะตรวจสอบการทดลองได้ เพราะว่าจะใช้ระยะเวลาานานมากๆ มีโครงสร้างที่ซับซ้อน และกระตุ้นให้เกิดจินตนาการในบุคคลเดียวมากกว่าการดูโทรทัศน์ ฉะนั้นเป็นการยากที่จะแยกแยะผลกระทบต่อการถ่ายทอดทางสังคมของปริมาณหนังสือเหล่านั้นจากการที่ผู้อ่านชี้แจงหรืออธิบายผลกระทบทางการถ่ายทอดทางสังคมนั้น (Berns. 1997: 405)

สื่อสิ่งตีพิมพ์ จะบรรยายทำให้เกิดภาพจินตนาการ คำต่างๆ เหล่านี้จะถูกแปลความหมายไปสู่จินตนาการของผู้อ่าน ความชัดเจนของการอ่านจะอยู่ที่ตัวบุคคลมากกว่าที่จะนำเสนอภาพโดยโทรทัศน์ ทั้งนี้เพราะภาพๆ หนึ่งจะสามารถเปลี่ยนแปลงพลิกแพลงได้นั้นเกิดจากการที่บุคคลอ่านศัพท์นั้นจากความสามารถประสบการณ์ทางชีวิตจริง (Berns. 1997: 405)

ดังนั้น มันเป็นการยากที่จะเปรียบเทียบผลกระทบของหนังสือและโทรทัศน์ในกระบวนการถ่ายทอดทางสังคม เพราะว่าตั้งแต่ครั้งยังเด็กนั้นจะได้รับความถูกต้องจากทักษะการอ่าน ซึ่งผู้ใหญ่จะอ่านหนังสือให้พวกเขา เพราะฉะนั้นผู้ใหญ่จะอธิบาย ตอบคำถาม และปรับระดับจังหวะการอ่านหนังสือให้เด็กเข้าใจและสนใจ ผู้ใหญ่ยังเลือกหนังสือให้แก่เด็กอ่านเพิ่มเติมด้วย โดยพ่อแม่และญาติพี่น้องซื้อให้พวกเขา ครูจะเลือกหนังสือที่ดี และบรรณารักษ์จะเลือกหนังสือตามชั้นให้ ผู้ให้จะมีอิทธิพลและบทบาทในการเลือกหนังสือให้แก่เด็ก ในทางตรงกันข้ามนั้นไม่ใช่กรณีเดียวกับโทรทัศน์ (Berns. 1997: 405-406)

บทบาทของสื่อ นิตยสารเป็นที่รู้กันว่าเป็นการถ่ายทอดทางสังคมที่ผ่านวัฒนธรรมในแต่ละยุคสมัย สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ จะสอนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ค่านิยม ศีลธรรม ความคิด และทัศนคติ การศึกษารูปแบบ ในด้านการศึกษา โดย วิลเลียม เบนเนท มีความรู้สึกต่อเด็กอเมริกันว่าแสดงถึงพื้นฐานความเป็นมนุษย์ด้านค่านิยม ความเป็นระเบียบ ความสงสาร ความรับผิดชอบ ความเป็นมิตร ความซื่อสัตย์ ความจงรักภักดี และความศรัทธา นั้นถูกใส่ไว้ในหนังสือศีลธรรม เรื่องคลังสมบัติของเรื่องศีลธรรมที่ดีที่สุด เขาเชื่อว่าเรื่องราวเหล่านั้นจะนำทางให้เด็กเรียนรู้ศีลธรรมว่ามี

ลักษณะอย่างไร พวกเขาจะได้อะไรจากการปฏิบัติ พวกเขาจะรู้จักมันได้อย่างไรและจะทำมันได้อย่างไร (Berns. 1997: 406; อ้างอิงจาก William Bennett. 1995)

หนังสือตำราจะมีเรื่องราวของกระบวนการ คล้ายกับการกระทำทางโทรทัศน์ ในเพศชาย คนอังกอร์และครอบครัวที่เป็นชนชั้นกลางจะมีการแสดงเกิดรูปแบบผู้ชาย และเด็กผู้ชายจะแสดงให้เห็นบทบาทของการผจญภัยต่างๆ และการกระทำที่ตื่นตัว ผู้หญิงจะแสดงอาการอยู่เฉยๆ หรืออาศัยการฟังพา ซึ่งไม่เป็นที่โดดเด่นนัก โดยจะมีบทบาทที่ตายตัว ชนกลุ่มนี้จะเป็นตัวแทนแสดงได้ไม่เต็มที่เมื่อพวกเขาแสดงออก บ่อยครั้งที่พวกเขาแสดงความนิยมการปฏิบัติของชนชั้นกลาง (Berns. 1997: 411; อ้างอิงจาก Britton; & Limpin. 1983 ; White. 1986; Dougherty; & Engle. 1987; Williams; et al.1987)

ตัวอย่างเช่น หนังสือก่อนวัยเรียนจะแสดงกระบวนการบทบาททางเพศ เช่น เรื่องของนิคกี้ไปหาหมอ โดย สแกรี่ (Berns. 1997 : 411 – 412; อ้างอิงจาก Scarry.1974) ได้กล่าวถึง ผู้หญิงต้องใส่กระโปรง ผู้ชายต้องสวมกางเกงใน หมอเป็นเพศชาย และพยาบาลเป็นเพศหญิง แม่พานิคกี้ไปหาหมอ และพ่อกำลังตัดหญ้า เป็นต้น สอดคล้องกับการจัดทำหนังสือของประเทศไทย ซึ่งประเทศไทยได้มีการส่งเสริมให้เยาวชนเกิดการเรียนรู้บทบาททางเพศชายตั้งแต่วัยยังเป็นเด็กประถม จนถึงวัยรุ่น โดยทางสำนักนายกรัฐมนตรี (2538 : 46-47) ได้จัดทำหนังสือเรื่อง การประเมินหนังสือเรียนและหนังสืออ่านประกอบการเรียนรู้เชิงถ่ายถอดค่านิยมเกี่ยวกับบทบาทหญิงชาย ซึ่งในด้านของบทบาททางเพศชายนั้นมีเนื้อหาระบุไว้ สรุปได้ดังนี้ คือ บทบาทชายต้องสอน สั่งสอน ชอบเล่าเรื่องในอดีต ชอบเล่นกีฬา ไถนา เลี้ยงวัว ปลูกพืชสวนครัว สานกระชู่ เป็นช่าง ช่วยเหลือคนอื่น สอนให้ช่วยเหลือคนอื่นและสังคม รอบรู้ประวัติศาสตร์ ผู้นำชักชวนให้คนมาร่วมมือกันพัฒนาสังคม ผู้นำหมู่บ้าน เจ้าปัญญา มีเมียหลายคน นักรบ แข็งแรง สนชอบวิ่งเล่น พุดมาก คุยโวเก่ง เล่นฟุตบอล อ่านหนังสือเอื้อเพื่อให้ที่นั่งแก่เด็ก ผู้หญิง คนแก่ และคนพิการ ช่างสังเกต ตั้งสติได้ดี (กว่าหญิง) ออกอุบายวางแผน ประธานนักเรียน ปรนนิบัติพ่อแม่ และเมื่อผิด ก็ชอบที่จะรับผิดชอบ

การถ่ายทอดบทบาทเพศชายผ่านหนังสือนั้น จัดเป็นการถ่ายทอดจากทางสังคม ทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้รับรู้ถึงบทบาททางเพศที่แท้จริง

สื่อประเภทคอมพิวเตอร์

บทบาทหน้าที่ของคอมพิวเตอร์ที่มีต่อการศึกษา ก่อน โดยคอมพิวเตอร์นั้นเป็นอุปกรณ์ที่มีส่วนช่วยชี้นำด้านการศึกษาและนำเสนอข้อมูลข่าวสาร ทำให้นักเรียนสามารถใช้ทักษะในการปฏิบัติ สามารถสร้างสรรค์ได้ ทั้งนี้เพราะว่าไม่มีเวลาจะให้ต่อเครื่องจักรอื่นๆ และมีการใช้คอมพิวเตอร์สำหรับการประเมินต่างๆ ความสัมพันธ์ที่มีต่อความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์กับ CD-ROM และ MODEMS ทำให้เกิดกระบวนการปฏิบัติที่ไม่มีที่สิ้นสุดต่อข่าวสาร (Berns.1997 : 416) คอมพิวเตอร์

ยังเป็นสิ่งที่เหมาะต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ยกตัวอย่างเช่น การทำโปรแกรมโลโก้สัญลักษณ์ของเต่ากราฟฟิก โดยที่เด็กสามารถสร้างสรรค์จินตนาการ แผนการและการแก้ไขปัญหา (Berns. 1997 : 416; อ้างอิงจาก Papert. 1993) แต่ โปสแมน เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อสารกังวลเกี่ยวกับการสังคมใช้เทคโนโลยีใหม่ที่มีรูปร่าง เทคโนโลยีใหม่ๆ มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เราเรียนรู้อะไรที่เราคิดเกี่ยวกับมันอย่างไร โปสแมน ยกตัวอย่างว่า เราจะพิมพ์สิ่งพิมพ์เป็นรูปข่าวสาร และเราสามารถเปลี่ยนให้โทรทัศน์เป็นข่าว เราจะทำให้คอมพิวเตอร์เป็นความจริง เขาได้แนะนำว่าทุกวัฒนธรรมต้องมีความตกลงกับเทคโนโลยี (Berns. 1997 : 416; อ้างอิงจาก Postman.1992) ยังมีสิ่งอื่นๆ ที่น่าเกรงกลัวต่อการปฏิสัมพันธ์กับเทคโนโลยีนั้นๆ เป็นลักษณะเศรษฐกิจและกลุ่มของกระบวนการในเด็ก อย่างไรก็ตามเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำอาจจะมีคอมพิวเตอร์ไว้ใช้ที่โรงเรียน และไม่น่าจะมีใช้ที่บ้าน (Berns. 1997 : 417; อ้างอิงจาก Lepper; & Gurtner.1989) เพราะฉะนั้นพวกเขาอาจจะมีทักษะต้องการความสำเร็จเป็นอย่างมากน่าจะมีคอมพิวเตอร์เป็นของตนเองเพื่อใช้ในสังคม (Berns. 1997 : 417)

ธรรมชาติของการปฏิสัมพันธ์สร้างสรรค์เกรงกลัวต่อกระบวนการข่าวสารที่ปฏิเสธทัศนคติทางครอบครัวของเด็ก ข่าวสารต่างๆ มีกระบวนการมาจากโมเด็มและคอมพิวเตอร์ที่เปิดให้เด็กเรียนรู้ระบบข้อมูลของอินเทอร์เน็ตในรูปแบบของเว็บไซต์ติดต่อไปยังผู้คนและข่าวสาร ฉะนั้นความหลากหลายของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ทั้งการติดต่อธนาคารทางอินเทอร์เน็ต ติดต่อธุรกิจ รัฐบาล ร้านค้า ห้องสมุด มหาวิทยาลัย ผู้คนและสิ่งต่างๆ ที่น่าสนใจเกิดขึ้น กระบวนการต่างๆ ส่งผลต่อเด็กโดยส่วนมากนั้น มีลักษณะคล้ายอิทธิพลของสื่อโดยทั่วๆ ไปที่ได้อภิปรายแล้ว ซึ่งเกี่ยวข้องกับพ่อแม่พ่อแม่สามารถทำให้เด็กๆ พัฒนาทักษะในการใช้วิจารณญาณ ประเมินผลข่าวสารและบริการต่างๆ บนอินเทอร์เน็ต ซึ่งในปัจจุบันพ่อแม่สามารถใช้โปรแกรมที่แน่นอนในการป้องกันบนอินเทอร์เน็ตประเภทภาพลามกได้ ในกรณีไม่ต้องการให้เด็กดูสิ่งเหล่านั้น (Berns. 1997 : 417)

สรุป อิทธิพลจากสื่อ หมายถึง การที่เด็กนักเรียนชายมีการรับรู้ และเรียนรู้ประสบการณ์บทบาทเพศชายจากสื่อต่างๆ ทั้งโทรทัศน์ สื่อคอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ต หนังสือและนิตยสาร ที่ได้นำเสนอเกี่ยวกับบทบาททางเพศชาย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของอิทธิพลจากสื่อที่มีผลต่อบทบาททางเพศ

จากการศึกษาวิจัยในประเทศสหรัฐอเมริกาของชไฮเบอร์ (Berns. 1997: 394-395; อ้างอิงจาก Scheibe.1989) ด้านการโฆษณาการค้า 2,135 พบว่า ตัวละครที่มีเพศต่างกันจะโฆษณาสินค้าต่างกัน เช่น ตัวละครที่เป็นเพศหญิงส่วนมากโฆษณาสินค้าประเภททำความสะอาด น้ำยาปรับผ้านุ่ม เครื่องสำอาง เครื่องนุ่งห่ม ของเล่น แต่ในทางตรงกันข้ามเพศชายจะปรากฏในโฆษณาประเภทแอลกอฮอล์ รถ การท่องเที่ยว และความบันเทิงต่างๆ และบริการทางการเงิน สำหรับงานวิจัยใน

ประเทศไทย ได้มีการศึกษาบทบาทเพศชายในประเทศไทย ของ เข็มทิพย์ ภาวะตะศิลาปิ่น (2547 : 124 - 125) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะคติของผู้บริโภคต่อการนำเสนอภาพบทบาทเพศชายในภาพยนตร์โฆษณา ซึ่งผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ภาพยนตร์โฆษณาต่างๆ ได้นำเสนอบทบาทเพศชายผ่านทางโฆษณาขายสินค้าประเภทเครื่องสำอาง สินค้าเครื่องสำอางบางประเภท/สินค้าส่วนบุคคล สินค้าประเภทธุรกิจบริการ สินค้าประเภทอาหาร สินค้าประเภทรถยนต์ สินค้าประเภทอินเทอร์เน็ตและการสื่อสาร (โทรศัพท์มือถือ) เครื่องใช้ไฟฟ้า วัสดุก่อสร้าง บ้านเท็งและท่องเที่ยว ยา และผลการศึกษาค้นคว้าวิจัยของ กำจร หลุยยะพงศ์ (2539 : 157-161) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาการนำเสนอภาพของความเป็นชายในโฆษณาเบียร์สิงห์ ซึ่ง ผลการวิจัยพบว่า ผลลัพธ์เบียร์สิงห์ได้นำเสนอความเป็นชายผ่านการโฆษณาประชาสัมพันธ์ โดยเน้น ภาพของความเป็นชายหลักในโฆษณาเบียร์สิงห์ คือ ความเป็นชายในแบบสังคมทุนนิยมอุตสาหกรรม มีทั้งหมด 77 ชุด จากโฆษณาทั้งสิ้น 159 ชุด แสดงให้เห็นถึง สภาพของสังคมปัจจุบันที่เป็นยุคของสังคมทุนนิยมอุตสาหกรรม เน้นการแก่งแย่งแข่งขัน ชัยชนะและการเห็นประโยชน์ส่วนตนของผู้ชาย การนำเสนอภาพของความเป็นชายดังกล่าว ส่งผลให้เกิดปัญหาตามมาของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวของผู้ชายเอง เมื่อรู้สึกสนใจแต่ตนเอง คำนึงถึงรูปร่างหน้าตาแต่เพียงประการเดียว จนเกิดคำวิพากษ์วิจารณ์ว่า ผู้ชายกลายเป็นวัตถุทางเพศ และการพยายามเอาชนะแข่งขัน ไม่รู้จักคำว่าพ่ายแพ้ เมื่อเป็นเช่นนี้ย่อมเกิดความผิดหวังและล้มเหลว ก็ทำให้ผู้ชายไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ ภาพของความเป็นชายที่นำเสนอ มีอิทธิพลจากพัฒนาการของสังคม จากสังคมเกษตรกรรมเข้าสู่สังคมแบบทุนนิยมตามพัฒนาการของสังคมไทย และจากงานวิจัยของ ชื่น สุมล อุกฤษฏ์วิริยะ (2543 : 96-97) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง อิทธิพลของความสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมการเปิดรับสื่อวีดิทัศน์ประเภทเอ็กซ์ของเยาวชนไทยที่อยู่ในเขตสถานศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า เยาวชนไทยที่มีช่วงอายุตั้งแต่ 11-18 ปี มีการเปิดรับสื่อวีดิทัศน์ประเภทเอ็กซ์ในจำนวนที่ใกล้เคียงกันมากที่สุด โดยแบ่งเป็นช่วงอายุ 11-14 ปี จำนวน 102 คน หรือ ร้อยละ 38.2 และช่วงอายุ 15-18 ปี จำนวน 108 หรือร้อยละ 41.0 นอกจากนั้นยังพบอีกว่า สื่อทางเพศที่กลุ่มตัวอย่างชมมากกว่า 10 ครั้งขึ้นไปต่อเดือนคือ สื่ออินเทอร์เน็ต รองลงมาคือ ซีดีรอมและหนังสือ

นอกจากนี้ การศึกษาวิจัยของ ชาตวิฑูฒิ วังวล (2542 :112) ได้ศึกษา อิทธิพลของสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีต่อความรู้และทัศนคติเรื่องเพศศึกษาของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสหศึกษา กรณีศึกษาโรงเรียนในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ในส่วนของการเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากสื่อประเภทต่างๆ ในการเปิดรับเรื่องทั่วไป กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับสื่อโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียงในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 78.8 และ 43.0 ตามลำดับ และมีโทรทัศน์เป็นสื่อในการครอบครองมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 97.8 ในเรื่องของการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษาเมื่อเปรียบเทียบกับสื่อต่าง ๆ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับจากสื่อหนังสือพิมพ์

โทรทัศน์และสื่อบุคคล คิดเป็นร้อยละ 46.3, 40.5 และ 38.3 ตามลำดับ ในขณะที่เมื่อจำแนกจากประเภทของสื่อสิ่งพิมพ์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษาจากหนังสือพิมพ์ และหนังสือความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษา คิดเป็นร้อยละ 48.8 และ 38.8 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า การเปิดรับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษาของวัยรุ่นนั้น มีหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์และสื่อบุคคล เป็นสื่อหลักในการให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศศึกษา สอดคล้องกับการวิจัยของ วรธรรมา ลีพิทักษ์วัฒนา (2541 : 149) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อเจตคติเรื่องบทบาทหญิงชายของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ในด้านการรับรู้บทบาทหญิงชายจากสื่อมวลชน กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการรับรู้บทบาทหญิงชายจากสื่อมวลชนอยู่ระหว่าง 36-64 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 50.3 (คะแนนเต็ม 80 คะแนน) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนการรับรู้บทบาทหญิงชายจากสื่อมวลชนอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 68.4 พบว่านักเรียนมีการรับรู้บทบาทหญิงชายจากสื่อมวลชนบทบาทของผู้ชายส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าครอบครัว การนำเสนอภาพลักษณ์ของผู้ชายส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าครอบครัว ซึ่งเป็นการเสนอภาพบทบาทของผู้ชายที่มีอำนาจเหนือผู้หญิง และจากการศึกษาวิจัยของ กฤตยา ประพันธ์โกมล (2549 : 83 - 95) ยังพบอีกว่า นักเรียนที่ได้รับอิทธิพลจากโทรทัศน์เกี่ยวกับพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศและนักเรียนที่ได้รับอิทธิพลจากอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศมีเจตคติต่อเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศแตกต่างกันแสดงว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับอิทธิพลจากโทรทัศน์เกี่ยวกับพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศมีเจตคติทางบวกต่อเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศมากกว่านักเรียนที่ได้รับอิทธิพลจากอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศ ทั้งนี้เพราะนักเรียนในช่วงชั้นที่ 4 มีความคิดว่า อิทธิพลจากสื่อคือ โทรทัศน์และอินเทอร์เน็ตนั้นทำให้เพื่อนที่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับเพศได้รับและเกิดการเลียนแบบมากที่สุด สำหรับสื่อประเภทโทรทัศน์เป็นสื่อที่นิยมที่สำคัญและก่อให้เกิดการเลียนแบบได้มากที่สุด เพราะสามารถเข้าถึงผู้บริโภค ได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง เห็นทั้งภาพและเสียง ทำให้เร้าความสนใจเกือบทุกครัวเรือนจะมีสื่อประเภทนี้อยู่เพื่อไว้รับข้อมูลข่าวสาร จึงทำให้สื่อนี้มีผลต่อการเกิดเจตคติหรือเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมได้ง่าย สื่อทางอินเทอร์เน็ตที่ทำให้เกิดการเลียนแบบเช่นกัน ทั้งนี้เพราะปัจจุบัน คอมพิวเตอร์ได้รับความสนใจ โดยเฉพาะการเล่นอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นการสื่อสารที่สะดวกและรวดเร็วที่สุด สามารถพูดคุย ดูภาพประกอบได้ แต่เป็นสื่อที่ควบคุมยากและไม่มีใช้ทุกครัวเรือน ดังนั้น สื่อทางโทรทัศน์จึงเป็นสื่อที่สามารถเปลี่ยนแปลงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มการแสดงพฤติกรรมของวัยรุ่นปัจจุบันได้มากที่สุด

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ในปัจจุบันสื่อโฆษณาต่างๆ เกี่ยวกับสินค้าประเภทแอลกอฮอล์ รถ การท่องเที่ยว และความบันเทิงต่างๆ จะนำเสนอบทบาททางเพศชายที่ถ่ายทอดถึงความเข้มแข็ง รักอิสระ และมีชีวิตที่สนุกสนานมากกว่าเพศหญิง โฆษณาเหล่านี้จะผ่านสื่อประเภทโทรทัศน์ สื่อวีดิทัศน์ สื่ออินเทอร์เน็ต หนังสือ ซึ่งในด้านของสื่อประเภทโทรทัศน์นั้นจะมีการนำเสนอบทบาทเพศชายที่เป็นเพศที่สามผ่านรูปแบบของตัวละครผ่านบทโทรทัศน์ และรายการต่างๆ ก่อให้เกิดนักเรียนวัยรุ่นเกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด ทั้งนี้เพราะเป็นสื่อที่แสดงให้เห็นทั้งภาพ แสง สี และเสียง สื่อโทรทัศน์หรือโทรทัศน์นั้นยังก่อให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบในเด็กวัยรุ่นมากที่สุด ซึ่งทำให้วัยรุ่นชายมีแนวโน้มแสดงพฤติกรรมตามได้ นอกจากนั้นสื่อที่เป็นที่นิยมในปัจจุบันและควบคุมยากที่สุดคือ สื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งในปัจจุบันมีการเผยแพร่ข้อมูลทางเพศมากที่สุดเพราะเป็นการสื่อสารที่สะดวก รวดเร็ว สามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้ ดังนั้น หากนักเรียนวัยรุ่นชายได้เรียนรู้จากสื่อที่เผยแพร่แต่สิ่งที่เป็นเบาะแสและไม่เหมาะสมทางเพศ นักเรียนวัยรุ่นชายก็จะมีพฤติกรรมที่ผิดเพี้ยน และมีบทบาททางเพศที่เปลี่ยนแปลงไปได้

สรุป สภาพแวดล้อมทางสังคม หมายถึง การที่เด็กนักเรียนชายมีการรับรู้อิทธิพลจากครู อิทธิพลจากเพื่อน อิทธิพลจากสื่อ และวัดโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราประเมินค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย จำนวน 40 ข้อ คือ ซึ่งนักเรียนที่ได้คะแนนสูงในด้านใดด้านหนึ่งจากแบบวัดนี้แสดงว่ามีการรับรู้สภาพแวดล้อมรอบๆ ตัว ในด้านนั้นมาก เป็นแบบวัดที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมรอบๆ ตัวของเด็กที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางเพศ โดยนำมาจากแนวคิดของเบม (Bem) ซึ่งเป็นปัจจัยที่ช่วยพัฒนาบทบาททางเพศ และพัฒนาแบบวัดมาจาก วรธรรณา ลิขิตพัชร์วัฒนา (2541) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .62 โดยสภาพแวดล้อมรอบๆ ตัวนั้นมีรายดำนดังนี้ คือ

1. อิทธิพลจากครู หมายถึง การที่เด็กนักเรียนวัยรุ่นชายได้รับการอบรม สั่งสอนและส่งเสริมทั้งในด้านการเรียน กิจกรรมการฝึกอบรมต่างๆ การถ่ายทอดความคิด ทักษะคติ เกี่ยวกับบทบาททางเพศชายจากการปฏิบัติ สั่งสอน และสนับสนุนจากครู ให้มีบทบาททางเพศชายที่ถูกต้อง
2. อิทธิพลจากเพื่อน หมายถึง การที่เด็กนักเรียนชาย ได้เรียนรู้ค่านิยมในกลุ่ม ได้รับการส่งเสริม ได้รับกำลังใจ คำปรึกษา และได้รับความช่วยเหลือในการทำกิจกรรมต่างๆ
3. อิทธิพลจากสื่อ หมายถึง การที่เด็กนักเรียนชายมีการรับรู้ และเรียนรู้ประสบการณ์บทบาทเพศชายจากสื่อต่างๆ ทั้งโทรทัศน์ สื่อคอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ต หนังสือและนิตยสาร ที่ได้นำเสนอเกี่ยวกับบทบาททางเพศชาย

การวัดอิทธิพลทั้ง 3 ตัวแปรนั้น เป็นกระบวนการของการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ซึ่งมีแนวคิดพื้นฐานมากจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ซึ่งการเรียนรู้บทบาททางเพศชาย นั้นจะใช้วิธีการสังเกต การเลียนแบบ และการเสริมแรง (วรวรรณา ลิขิตพัชร์วัฒนา. 2541: 45) โดยการขัดเกลาทางสังคมนั้นมีทั้งทางตรงและทางอ้อม กล่าวคือ อิทธิพลจากครู นั้นจัดว่าเป็นกระบวนการขัดเกลาทางตรง ส่วนอิทธิพลจากเพื่อนและสื่ออื่นนั้น จัดเป็นกระบวนการขัดเกลาทางอ้อม โดยอาศัยการสังเกตเลียนแบบของเด็ก ในการพัฒนาบทบาททางเพศชาย

สภาพแวดล้อมทางสังคมนั้น สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงสภาพแวดล้อมทางสังคมด้านบทบาทบิดา อิทธิพลจากครู อิทธิพลจากเพื่อน อิทธิพลจากสื่อ ดังที่ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไว้แล้วนั้น ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าสภาพแวดล้อมทางสังคมมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบทบาททางเพศของนักเรียนชาย ตามสมมติฐานข้อที่ 3 สภาพแวดล้อมทางสังคมของนักเรียนชายมีความสัมพันธ์กับบทบาททางเพศของนักเรียนชาย และจากเอกสารรวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผู้วิจัยได้ศึกษามานั้น ผู้วิจัยยังมีความเชื่อว่าการรับรู้บทบาททางเพศชายจากปัจจัยสภาพแวดล้อมของนักเรียนชายวัยรุ่นนั้น สิ่งต่างๆ เหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อบทบาททางเพศชายของนักเรียนชายวัยรุ่นได้ ดังสมมติฐานข้อที่ 4 คือ ปัจจัยด้านลักษณะทางชีวสังคม อัตมโนทัศน์ และสภาพแวดล้อมทางสังคมของนักเรียนชายสามารถร่วมกันทำนายบทบาททางเพศของนักเรียนชาย

4. ลักษณะชีวสังคมของนักเรียนชายที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางเพศ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในด้านลักษณะชีวสังคมของนักเรียนชายซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานนั้น สามารถแยกประเด็นการอธิบายได้ดังนี้ คือ

4.1 ลำดับการเกิดของบุตร คือ ลำดับของจำนวนพี่น้องที่องเดียวกันกับนักเรียน ซึ่งสาเหตุของพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้อง กฤตยา ประพันธ์โกมล (2549 : 31; อ้างอิงจาก เพ็ญศิริ สิมารักษ์. 2531 : 2-3) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบทบาททางเพศว่า ในการพัฒนาเอกลักษณ์ของเด็กในด้านหนึ่งนั้นก็คือการไม่อยากเหมือนอีกคนหนึ่ง เช่น ถ้าพี่เป็นคนสนใจแต่เรื่องเรียนจนไม่มีเพื่อน น้องก็จะปฏิบัติตนในทางตรงกันข้าม คือ ไม่สนใจเรียนแต่มีเพื่อนมาก เช่นเดียวกับถ้าพี่สาวชอบทำตัวมีนิสัยเหมือนผู้ชายคอยทำตัวเป็นผู้ปกป้องทุกอย่างให้ หรือพี่ชายทำตัวแข็งแแกร่งเกินไปเด็กชายซึ่งเป็นน้องก็อาจทำตัวให้มีนิสัยเหมือนเป็นผู้หญิง เป็นคนอ่อนแอต้องการความคุ้มครองเพราะไม่ต้องการเหมือนพี่ที่มีลักษณะนิสัยที่ตนไม่ชอบหรือเป็นอย่างเดียวกันนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวอลล์เลค (ปริศนาเกศตรา.

2544: 16; อ้างอิงจาก Wallace. 1986 :59-61) ที่กล่าวว่า ลำดับการเกิดเป็นองค์ประกอบที่มีผลต่อบุคลิกภาพ เนื่องจากบุคคลได้มองหรือรับรู้ในเรื่องของตำแหน่งนั้นแล้วเป็นสิ่งที่น่าพึงพอใจ และไม่น่าพึงพอใจ เช่น ลูกคนแรกกลายเป็นที่คาดหวังของพ่อแม่เนื่องจากเป็นที่รัก และห่วงแหนเนื่องจากเป็นบุตรคนแรก จึงเป็นการเพิ่มความกดดันให้แก่เด็ก ในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ สำหรับลูกคนที่สองลักษณะดีก็คือ ไม่มีความรู้สึกของการสูญเสียตำแหน่งเหมือนลูกคนแรก และมีโอกาสได้เห็นแบบอย่างจากพี่ มีความรู้สึกพยายามที่จะเรียนรู้และกระทำในสิ่งที่ดีกว่าพี่ สำหรับลูกคนกลาง นั้น ในตำแหน่งนี้เขามักคิดว่าเป็นตำแหน่งที่ไม่ได้รับความยุติธรรม โดยบุคลิกของลูกคนกลางนั้นมักมีการแข่งขันในทิศทางตรงกันข้ามกับลูกคนโต ส่วนลูกคนเล็กนั้น เนื่องจากเป็นที่รักของบรรดาพี่ๆ บุคลิกในทางบวกก็คือ มีการเรียนรู้และพัฒนาได้เร็วกว่าคนอื่นๆ แต่บุคลิกในด้านลบก็คือ ไม่อาจจะช่วยเหลือตัวเองได้ เนื่องจากเรียนรู้ว่ามีพี่คอยเอาใจและทำให้อยู่ตลอด และลูกคนเดียว นั้นมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อดีคือไม่รู้สึกสูญเสียอำนาจ และได้เรียนรู้ประสบการณ์จากผู้ใหญ่ จึงมีพัฒนาการที่เป็นลักษณะของผู้ใหญ่ แต่หากขาดตัวแบบที่จะเรียนรู้ประสบการณ์ที่ดีต่างๆ แล้วนั้น จะกลายเป็นผู้ที่ขาดความสนใจทางสังคม

4.2 อายุ ของบิดา คือ อายุที่เป็นตัวเลขจำนวนเต็มของบิดามีหน่วยเป็นปี กล่าวคือการที่บิดามีอายุมากหรือน้อยเกี่ยวข้องกับภาวะด้านอารมณ์ การวางตัวที่เหมาะสม หรือประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กชายโดยตรงอายุ ซึ่งจากการศึกษาของสำเนียง แย้มสะอาด (อำไพ วรรณเศรษฐิสา. 2537 : 44; อ้างอิงจาก สำเนียง แย้มสะอาด. 2529) เรื่อง บทบาทของบิดาต่อการเลี้ยงดูทารกตามการรับรู้ของตัวเอง โดยศึกษาบิดาที่นำบุตรอายุ 2 เดือน-1 ปี มาตรวจสุขภาพที่คลินิกเด็กดี ณ ศูนย์บริการสาธารณสุขของสำนักงานอนามัย กรุงเทพมหานคร จำนวนตัวอย่าง 200 คน ผลการศึกษาพบว่า บิดาที่มีอายุสูงกว่า 30 ปี มีการรับรู้บทบาทในการเลี้ยงดูบุตรสูงกว่าบิดาที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และจากการศึกษาของเพ็ญศรี พิชัยสนธิและคนอื่นๆ (อำไพ วรรณเศรษฐิสา. 2537 : 44; อ้างอิงจาก เพ็ญศรี พิชัยสนธิและคณะ. 2531 : 42-44) พบว่าบิดาที่มีอายุมากมีการปฏิบัติตามบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูบุตรดีกว่าบิดาที่มีอายุน้อยกว่า ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ โสพิน สุวรรณกุล (2535) ที่พบว่า อายุของบิดามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติบทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตร

4.3 ระดับการศึกษาของบิดา คือ การศึกษาขั้นสูงสุดที่บิดาได้รับการศึกษา ซึ่งจากการศึกษาของ ชื่นสุข ฤกษ์งาม (2537 : 72) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงของพ่อในมุมมองของวัยรุ่น: ศึกษากรณีนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่า พ่อที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีบทบาทของพ่อที่ปฏิบัติจริงแตกต่างกัน โดยพ่อที่มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาและต่ำกว่า มีบทบาทของพ่อที่ปฏิบัติจริงต่ำกว่าพ่อที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และระดับปริญญาตรีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และ.01ตามลำดับ

และจากการศึกษาของ วรรณภา ลีพิทักษ์วัฒนา (2541 :167) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลเจตคติเรื่อง บทบาทหญิงชายของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า นักเรียนที่บิดามีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีเจตคติเรื่องบทบาทชายหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยที่บิดาที่มีการศึกษาสูง กว่าก็จะเจตคติต่อบทบาทชายหญิงสมัยใหม่กว่า บิดาที่มีการศึกษาต่ำ กล่าวคือ บิดาที่มีการศึกษาสูงนั้นเข้าใจและรับรู้ว่อบทบาทชายหญิง บิดาที่มีการศึกษาต่ำกว่า

สรุปได้ว่า ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาเฉพาะลักษณะชีวิตสังคมที่สำคัญ ซึ่งเชื่อว่ามี ความสัมพันธ์เกี่ยวกับบทบาททางเพศของนักเรียนชาย ตามสมมติฐานข้อที่ 1 คือลักษณะชีวิตสังคมของ นักเรียนชายมีความสัมพันธ์กับบทบาททางเพศของนักเรียนชาย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชายที่มีอายุ 14-15 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนชายล้วนและโรงเรียนสหศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 27,035 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนวัยรุ่นที่มีอายุ 14-15 ปี ซึ่งอาศัยอยู่ร่วมกับบิดาเพียงลำพังหรืออาศัยอยู่กับทั้งบิดามารดา และกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาของโรงเรียนชายล้วนและโรงเรียนสหศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 336 คน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543 : 303 ; อ้างอิงจาก Krejcie;& Morgan. n.d.)

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ได้มานี้ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) ดังนี้ คือ

ขั้นที่ 1 แบ่งโรงเรียนเป็น 2 กลุ่มคือ โรงเรียนชายล้วน และโรงเรียนสหศึกษา จากนั้นสุ่มโรงเรียนชายล้วนมา 5 โรงเรียน และสุ่มโรงเรียนสหศึกษามา 5 โรงเรียน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ขั้นที่ 2 สุ่มจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 41 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบโควต้า (Quota Random Sampling) เพื่อที่จะได้จำนวนนักเรียนที่ได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่ม

เฉพาะนักเรียนชายที่มีลักษณะทางเพศชายสูง หรือลักษณะทางเพศหญิงต่ำ ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้จริง คือ 336 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ มีจำนวน 4 ตอนซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้น
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามบทบาททางเพศของเด็กนักเรียนชาย
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามอัตมโนทัศน์ของนักเรียนชาย
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม
 - บทบาทของบิดา
 - อิทธิพลจากครู
 - อิทธิพลจากเพื่อน
 - อิทธิพลจากสื่อมวลชน

การหาคุณภาพเครื่องมือ

การหาคุณภาพของแบบสอบถาม ได้แก่ 1) หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) โดยเลือกข้อคำถามที่มีความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป 2) หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation) ระหว่างคะแนนข้อนั้นกับคะแนนรวม และ 3) หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

ผลปรากฏดังตาราง 1 หน้า 66

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้น

เป็นแบบสอบถามที่ถามข้อมูลพื้นฐานต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อายุปัจจุบันของนักเรียน ลำดับที่ของ ระดับการศึกษาของบิดา มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 3 ข้อ

1. นักเรียนเป็นบุตรคนที่.....
2. ปัจจุบันบิดาของนักเรียนมีอายุ.....ปี

3. บิดาของนักเรียนจบการศึกษาระดับใด

- () ระดับประถมศึกษา () มัธยมศึกษา/ปวช. () ปวส./อนุปริญญา
() ปริญญาตรี () สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบทบาททางเพศของนักเรียนชาย

เป็นแบบสอบถามที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับบทบาททางเพศชาย โดยนำแนวคิดบทบาททางเพศมาจาก Bem (Carroll & Wolpe. 1996 : 181-182 ; อ้างอิงจาก Bem.1974) และแปลแบบสอบถามมาจากแบบวัดบทบาททางเพศของ Bem (Bem Sex Role Inventory .2007:online) โดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประเมินค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย จำนวน 60 ข้อ

ตัวอย่าง**นักเรียนมีลักษณะต่อไปนี้เป็นอย่างไ**

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่ จริง	ไม่ จริง	ไม่ จริง เลย
(+) * การพึ่งพาตนเอง						
(+) * มีความสามารถในการเป็นผู้นำ						

การให้คะแนนแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ให้คะแนนแบบสอบถามบทบาททางเพศของนักเรียนชาย ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 6
จริง	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 5
ค่อนข้างจริง	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 4
ค่อนข้างไม่จริง	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 3
ไม่จริง	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 2
ไม่จริงเลย	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 1

โดยจะให้คะแนนเฉพาะข้อที่บ่งบอกลักษณะความเป็นชาย และลักษณะความเป็นหญิงเท่านั้น ส่วนข้อที่เป็นกลางจะไม่นำมาคิดคะแนน จากนั้นนำคะแนนรวมของแต่ละลักษณะความเป็น

ชาย และลักษณะความเป็นหญิง มาหาค่าเฉลี่ย ได้ค่าเฉลี่ยของลักษณะชาย และค่าเฉลี่ยของลักษณะหญิง แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติ ซึ่งได้จากการหาค่ามัธยฐานของลักษณะชาย และลักษณะหญิงที่ได้จากกลุ่มนักเรียนจำนวน 410 คน โดยค่ามัธยฐานของลักษณะชาย เท่ากับ 4.20 ค่ามัธยฐานของลักษณะความเป็นหญิงเท่ากับ 3.90

หลังจากนั้น นำมาจัดเข้ากลุ่มตามคำคะแนนแต่ละลักษณะดังนี้

1. กลุ่มที่มีลักษณะเพศชายสูง ลักษณะเพศหญิงต่ำ หรือกลุ่มที่มีลักษณะเพศชายสูงลักษณะเดียว (Masculine) คือ กลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยลักษณะเพศชายสูงกว่าเกณฑ์ปกติ และมีคะแนนเฉลี่ยลักษณะเพศหญิงต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ

2. กลุ่มที่มีลักษณะเพศหญิงสูงลักษณะเพศชายต่ำ หรือกลุ่มที่มีลักษณะเพศหญิงลักษณะเดียว (Feminine) คือ กลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยลักษณะเพศหญิงสูงกว่าเกณฑ์ปกติ และมีคะแนนเฉลี่ยลักษณะเพศชายต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ

3. กลุ่มที่มีลักษณะความลักษณะเพศชายสูง และลักษณะเพศหญิงสูงทั้งสองลักษณะ (Androgynous) คือ กลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยทั้งลักษณะความชาย และลักษณะเพศหญิงสูงกว่าเกณฑ์ปกติ

4. กลุ่มที่มีลักษณะความลักษณะเพศชายต่ำ และลักษณะเพศหญิงต่ำทั้งสองลักษณะ (Undifferentiated) คือ กลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยทั้งลักษณะความชาย และลักษณะเพศหญิงต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ

งานวิจัยนี้ได้สนใจศึกษาเฉพาะนักเรียนที่ได้คะแนน จากแบบสอบถามลักษณะเพศชายสูง และลักษณะเพศหญิงต่ำ ซึ่งแสดงว่าเป็นนักเรียนที่มีบทบาททางเพศชายสูง โดยในแบบสอบถามบทบาททางเพศชาย มีค่าความเชื่อมั่นฉบับใช้จริง 0.880

ตอนที่ 3 แบบสอบถามอัตมโนทัศน์ของนักเรียนชาย

เป็นแบบสอบถามที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับอัตมโนทัศน์ ซึ่งประกอบด้วย อัตมโนทัศน์ด้านการเรียน อัตมโนทัศน์ด้านความสัมพันธ์ และอัตมโนทัศน์ด้านอารมณ์ พัฒนาแบบสอบถามมาจาก จันทรภานต์ ล้อประเสริฐพร (2544) แบบมาตรฐานประเมินค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย โดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตรฐานประเมินค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย จำนวน 23 ข้อ

ตัวอย่าง

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่ จริง	ไม่ จริง	ไม่ จริง เลย
ด้านการเรียน						
(+) * ข้าพเจ้าเป็นคนเรียนเก่ง						
(-) * ข้าพเจ้าเบื่อหน่ายต่อการทำการบ้าน						
ด้านความสัมพันธ์						
(+) * ข้าพเจ้ามีเพื่อนมากมาย						
(+) * ข้าพเจ้าเป็นคนที่เข้ากับผู้อื่น ได้ง่าย						
ด้านอารมณ์						
(+) * เมื่อเกิดความเครียด ข้าพเจ้ามักผ่อนคลาย ความเครียดได้เร็ว						
(+) * ข้าพเจ้าเป็นคนอารมณ์ดี						

การให้คะแนนแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ให้คะแนนแบบสอบถามบทบาททัศนคติของนักเรียนชาย ดังนี้

กรณีข้อความทางบวก

จริงที่สุด	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 6
จริง	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 5
ค่อนข้างจริง	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 4
ค่อนข้างไม่จริง	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 3
ไม่จริง	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 2
ไม่จริงเลย	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 1

กรณีข้อความทางลบ

จริงที่สุด	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 1
จริง	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 2
ค่อนข้างจริง	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 3
ค่อนข้างไม่จริง	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 4
ไม่จริง	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 5
ไม่จริงเลย	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 6

ความหมายคะแนน สำหรับนักเรียนที่ได้คะแนนสูงในด้านการเรียน ด้านความสัมพันธ์ และด้านอารมณ์ จากแบบสอบถามนี้แสดงว่ามี มีการรับรู้เกี่ยวกับตนเอง รวมทั้งความรู้สึกนึกคิด ทัศนคติ การยอมรับเกี่ยวกับตนเอง ทางร่างกาย และจิตใจ ในด้านการเรียน ด้านความสัมพันธ์ และด้านอารมณ์ สูงกว่าผู้ที่มีคะแนนต่ำกว่า โดยในแบบสอบถามทัศนคติของนักเรียนชาย มีค่าความเชื่อมั่นฉบับใช้จริง .731

ตอนที่ 4 แบบสอบถามด้านสภาพแวดล้อมของนักเรียนวัยรุ่น

เป็นแบบสอบถามที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางเพศ โดยพัฒนามาจากแนวคิดสภาพแวดล้อมทางสังคม และการเกิดบทบาททางเพศของนักเรียนชาย ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

4.1 แบบสอบถามบทบาทของบิดาต่อบทบาททางเพศ ได้สร้างแบบสอบถามขึ้นเองตามนิยาม และให้สอดคล้องกับบทบาททางเพศชายของแบบ โดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประเมินค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย จำนวน 20 ข้อ

ตัวอย่าง
บิดาของฉัน

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่ จริง	ไม่ จริง	ไม่ จริง เลย
(+) * บิดาของข้าพเจ้าเป็นคนที่มีความเป็นนักกีฬา						
(-) * บิดาของข้าพเจ้าชอบคล้อยตามความคิดของคนอื่น ๆ เสมอ						

การให้คะแนนแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ให้คะแนนแบบสอบถามอัตโนมัติศรัทธาของนักเรียนชายดังนี้

กรณีข้อความทางบวก

จริงที่สุด	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 6
จริง	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 5
ค่อนข้างจริง	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 4
ค่อนข้างไม่จริง	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 3
ไม่จริง	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 2
ไม่จริงเลย	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 1

กรณีข้อความทางลบ

จริงที่สุด	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 1
จริง	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 2
ค่อนข้างจริง	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 3
ค่อนข้างไม่จริง	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 4
ไม่จริง	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 5
ไม่จริงเลย	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 6

ความหมายคะแนน สำหรับนักเรียนชายที่ได้คะแนนสูงจากแบบสอบถามนี้แสดงว่ามีการรับรู้บทบาทของบิดาต่อบทบาททางเพศสูง โดยในแบบสอบถามบทบาทของบิดาต่อบทบาททางเพศ มีค่าความเชื่อมั่นฉบับใช้จริง .852

4.2 แบบสอบถามสภาพแวดล้อมทางสังคม ด้านอิทธิพลจากครู อิทธิพลจากเพื่อน และอิทธิพลจากสื่อ พัฒนาแบบสอบถามมาจาก วรรณภา ลิพิทักษ์วัฒนา (2541) นำมาปรับและพัฒนาพร้อมกับตรวจสอบคุณภาพมาตรวัด โดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประเมินค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย จำนวน 39 ข้อ

ตัวอย่าง

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
อิทธิพลจากครู						
(+)* ครูของข้าพเจ้าพำสอนให้ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนมากขึ้นเพื่อเป็นที่พึงให้กับผู้ที่อ่อนแอกว่า						
(-)* ครูไม่ส่งเสริมให้ข้าพเจ้าเล่นกีฬา หรือเกมที่ได้ออกแรง เช่น ชกมวย ฟุตบอล เป็นต้น						
อิทธิพลเพื่อน						
(+)* เพื่อนในกลุ่มของข้าพเจ้ามักชอบเล่นกีฬา กลางแจ้ง						
(-)* เพื่อนในกลุ่มของข้าพเจ้ามักไม่ปฏิบัติตามคำพูด และไม่รักษาสัญญาที่ให้ไว้กับเพื่อนเสมอ ๆ						
อิทธิพลสื่อมวลชน						
(+)* ข้าพเจ้าคิดว่าตัวละครในภาพยนตร์เป็นตัวอย่างให้ข้าพเจ้าเข้มแข็งขึ้น						
(-)* ข้าพเจ้าไม่ชอบอ่านหนังสือที่เกี่ยวกับเรื่องตลึง น่ากลัว						

การให้คะแนนแบบสอบถามนั้น ผู้วิจัยให้คะแนนแบบสอบถาม ดังนี้

กรณีข้อความทางบวก

จริงที่สุด	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 6
จริง	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 5
ค่อนข้างจริง	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 4
ค่อนข้างไม่จริง	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 3
ไม่จริง	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 2
ไม่จริงเลย	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 1

กรณีข้อความทางลบ

จริงที่สุด	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 1
จริง	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 2
ค่อนข้างจริง	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 3
ค่อนข้างไม่จริง	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 4
ไม่จริง	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 5
ไม่จริงเลย	ให้คะแนน	ระดับคะแนน 6

ความหมายของคะแนน สำหรับอิทธิพลจากครู อิทธิพลจากเพื่อน อิทธิพลจากสื่อ ซึ่งนักเรียนที่ได้คะแนนสูงใน แสดงว่านักเรียนมีการรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางสังคมในด้านนั้นสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า

ในแบบสอบถามอิทธิพลจากครู นั้นมีค่าความเชื่อมั่นฉบับใช้จริงเท่ากับ .695 ในแบบสอบถามอิทธิพลจากเพื่อนมีค่าความเชื่อมั่นฉบับใช้จริงเท่ากับ.733 และแบบสอบถามอิทธิพลจากสื่อมวลชน มีค่าความเชื่อมั่นฉบับใช้จริงเท่ากับ .798

ตาราง 1 แสดงคุณภาพของแบบสอบถามฉบับใช้จริงในแต่ละตัวแปร

แบบสอบถาม	จำนวนข้อ คำถาม	ค่าอำนาจจำแนก (ต่ำสุด-สูงสุด)	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ฉบับทดลองใช้
บทบาททางเพศของนักเรียนชาย	60	.074 - .592	.880
อัศวินทัศน์ของนักเรียนชาย	23	.217 - .517	.731
สภาพแวดล้อมทางสังคม			
- บทบาทบิดา	20	.295 - .699	.682
- อิทธิพลจากครู	12	.112 - .490	.727
- อิทธิพลจากเพื่อน	13	.233 - .447	.775
- อิทธิพลจากสื่อ	14	.200 - .545	.816

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อติดต่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากโรงเรียนต่างๆ ที่คัดเลือกไว้เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ตามกำหนดเวลาที่ได้นัดหมายกับทางโรงเรียนต่างๆ
3. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดแล้วเลือกเอาเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์เพื่อจะนำไปวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำกับข้อมูลที่รวบรวมมาได้ตามขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วบันทึกข้อมูลลงในเครื่องคอมพิวเตอร์
3. วิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยนี้จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows version 11.5 วิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มรวม และจำแนกตามประเภทโรงเรียน ดังต่อไปนี้

1. คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน เพื่อบรรยายลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรต่างๆ เพื่อหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation) เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม
3. ใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อทำนายบทบาททางเพศชายจาก อัตมโนทัศน์ของนักเรียนชาย บทบาทของบิดาต่อบทบาททางเพศ อิทธิพลจากครู อิทธิพลจากเพื่อน อิทธิพลจากสื่อ และลักษณะชีวสังคมของนักเรียนชาย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{x}	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S.D	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน
R	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	สัมประสิทธิ์การทำนาย
β	แทน	สัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที
X_1	แทน	ลำดับการเกิดของบุตร
X_2	แทน	อายุของบิดา
X_3	แทน	ระดับการศึกษาของบิดา
X_4	แทน	อัฒมโนทัศน์ด้านการเรียนของนักเรียนชาย
X_5	แทน	อัฒมโนทัศน์ด้านความสัมพันธ์ของนักเรียนชาย
X_6	แทน	อัฒมโนทัศน์ด้านอารมณ์ของนักเรียนชาย
X_7	แทน	บทบาทของบิดาต่อบทบาททางเพศ
X_8	แทน	อิทธิพลจากเพื่อน
X_9	แทน	อิทธิพลจากครู
X_{10}	แทน	อิทธิพลจากสื่อมวลชน
Y	แทน	บทบาททางเพศของนักเรียนชาย

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัย โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ตอน ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งแบ่งตามลักษณะทางชีวสังคมของนักเรียน บทบาททางเพศของนักเรียนชาย อัตมโนทัศน์ของนักเรียนชาย บทบาทบิดา ต่อบทบาททางเพศ อิทธิพลจากครู อิทธิพลจากเพื่อน และอิทธิพลจากสื่อมวลชน ปรากฏผลการวิเคราะห์ดังตาราง 2-3

ตาราง 2 จำนวนคน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานทางชีวสังคม

ข้อมูลพื้นฐานทางชีวสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ลำดับการเกิดของบุตร		
บุตรคนที่ 1	165	49.1
บุตรคนที่ 2	114	33.9
บุตรคนที่ 3 ขึ้นไป	57	17.0
รวม	336	100.0
2. อายุของบิดา		
30 – 40 ปี	45	13.4
41 – 50 ปี	208	61.9
มากกว่า 50 ปี	83	24.7
รวม	336	100.0
$\bar{x} = 47$ ปี S.D = 6.09 Max = 74 ปี Min = 33 ปี		

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐานทางชีวสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษาของบิดา		
ระดับประถมศึกษา	46	13.7
มัธยมศึกษา /ปวช.	122	36.3
ปวส. /อนุปริญญา	52	15.5
ปริญญาตรี	83	24.7
สูงกว่าปริญญาตรี	33	9.8
รวม	336	100.0

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีอายุ 14-15 ปี จำนวน 336 คน นั้น ส่วนใหญ่เป็นบุตรคนที่ 1 มีจำนวนร้อยละ 49.1 รองลงมาคือเป็นบุตรคนที่ 2 จำนวนร้อยละ 33.9 และบุตรคนที่ 3 ขึ้นไป จำนวนร้อยละ 17.2 สำหรับอายุของ บิดา พบว่า ส่วนใหญ่บิดามีอายุอยู่ในช่วง 41 – 50 ปี มีจำนวนร้อยละ 61.9 รองลงมาคือ บิดาอายุ มากกว่า 50 ปี จำนวนร้อยละ 24.7 และบิดา อายุ 30 – 40 ปี จำนวนร้อยละ 13.4 และการศึกษาของบิดา พบว่า ส่วนใหญ่บิดามีการศึกษาในระดับ มัธยมศึกษา/ปวช. มีจำนวนร้อยละ 36.3 รองลงมาคือ ปริญญาตรี จำนวนร้อยละ 24.7 ระดับ ประถมศึกษา จำนวนร้อยละ 13.7 ตามลำดับ

ตาราง 3 คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร จำแนกตามประเภทโรงเรียน และกลุ่มรวม

	โรงเรียนชายล้วน			โรงเรียนสหศึกษา			กลุ่มรวม		
	n	\bar{x}	S.D	n	\bar{x}	S.D	n	\bar{x}	S.D
บาทบาททางเพศ									
ลักษณะความเป็นชายสูงหญิงต่ำ	175	4.19	.44	161	3.97	.51	336	4.09	.49
อึดมโนทัศน์ของนักเรียนชาย									
ด้านการเรียน	175	4.02	.62	161	3.82	.68	336	3.92	.66
ด้านความสัมพันธ์	175	4.33	.74	161	4.17	.65	336	4.25	.71
ด้านอารมณ์	175	3.73	.70	161	3.85	.77	336	3.79	.74

ตาราง 3 (ต่อ)

	โรงเรียนชายล้วน			โรงเรียนสหศึกษา			กลุ่มรวม		
	n	\bar{x}	S.D	n	\bar{x}	S.D	n	\bar{x}	S.D
สภาพแวดล้อมทางสังคม									
บทบาทของบิดาต่อบทบาททางเพศ	175	5.00	.46	161	4.89	.60	336	4.94	.54
อิทธิพลจากครู	175	4.42	.57	161	4.39	.66	336	4.41	.61
อิทธิพลจากเพื่อน	175	3.65	.64	161	3.79	.65	336	3.71	.65
อิทธิพลจากสื่อมวลชน	175	3.74	.70	161	3.68	.81	336	4.94	.54

จากตาราง 3 พบว่า ในเรื่องบทบาททางเพศของนักเรียนชายในกลุ่มรวม มีลักษณะความเป็นชายสูงหญิงต่ำ ($n = 336$) โดยในโรงเรียนชายล้วนมีคะแนนเฉลี่ยของบทบาททางเพศชาย (ลักษณะความเป็นชายสูงหญิงต่ำ) มากกว่านักเรียนชายในโรงเรียนสหศึกษา ($\bar{x}_{\text{ชายล้วน}} = 4.19$, $\bar{x}_{\text{สหศึกษา}} = 3.97$) ส่วนในเรื่องการรับรู้บทบาทของบิดาต่อบทบาททางเพศนักเรียนชายในโรงเรียนชายล้วนมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่านักเรียนชายในโรงเรียนสหศึกษา ($\bar{x}_{\text{ชายล้วน}} = 5.00$, $\bar{x}_{\text{สหศึกษา}} = 4.89$) ส่วนเรื่องอัตมโนทัศน์ของนักเรียนชาย พบว่านักเรียนชายมีอัตมโนทัศน์ด้านความสัมพันธ์สูงสุด โดยนักเรียนชายในโรงเรียนชายล้วนมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่านักเรียนชายในโรงเรียนสหศึกษา ($\bar{x}_{\text{ชายล้วน}} = 4.33$, $\bar{x}_{\text{สหศึกษา}} = 4.17$) ส่วนเรื่องการรับรู้อิทธิพลจากครู นั้นนักเรียนชายในโรงเรียนชายล้วนมีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่านักเรียนชายในโรงเรียนสหศึกษา ($\bar{x}_{\text{ชายล้วน}} = 4.42$, $\bar{x}_{\text{สหศึกษา}} = 4.39$) ส่วนเรื่องการรับรู้อิทธิพลจากเพื่อน นักเรียนชายในโรงเรียนชายล้วนมีคะแนนเฉลี่ย น้อยกว่านักเรียนชายในโรงเรียนสหศึกษา ($\bar{x}_{\text{ชายล้วน}} = 3.65$, $\bar{x}_{\text{สหศึกษา}} = 3.79$) และการรับรู้อิทธิพลจากสื่อมวลชน นักเรียนชายในโรงเรียนชายล้วนมีคะแนนเฉลี่ย มากกว่านักเรียนชายในโรงเรียนสหศึกษา ($\bar{x}_{\text{ชายล้วน}} = 3.74$, $\bar{x}_{\text{สหศึกษา}} = 3.68$)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 “ปัจจัยด้านลักษณะชีวสังคมของนักเรียนชายมีความสัมพันธ์กับบทบาททางเพศของนักเรียนชายทั้งในกลุ่มจำแนกประเภทโรงเรียนและกลุ่มรวม”

จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ตัวแปรบทบาททางเพศชาย กับตัวแปรปัจจัยลักษณะชีวสังคมของนักเรียนชายในกลุ่มรวม และวิเคราะห์จำแนกตามประเภทโรงเรียนปรากฏผลดังตาราง 4

ตาราง 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างลำดับการเกิดของบุตร อายุของบิดา และการศึกษาของบิดา กับบทบาททางเพศของนักเรียนชาย เมื่อจำแนกตามประเภทโรงเรียน และกลุ่มรวม

ตัวแปร	บทบาททางเพศของนักเรียนชาย		
	โรงเรียน	โรงเรียน	กลุ่มรวม
	ชายล้วน	สหศึกษา	
	(n=175)	(n=161)	(n=336)
ลำดับการเกิดของบุตร	-.056	-.057	.019
อายุของบิดา	-.207*	.153	.023
ระดับการศึกษาของบิดา	-.063	.064	.019

* $p < .05$

จากตาราง 4 พบว่า ในกลุ่มรวมบทบาททางเพศของนักเรียนชาย ไม่มีความสัมพันธ์กับลำดับการเกิดของบุตร อายุของบิดา และระดับการศึกษาของบิดา ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 แต่เมื่อพิจารณานักเรียนชายในโรงเรียนชายล้วนนั้นพบว่า บทบาททางเพศชายมีความสัมพันธ์ทางลบกับอายุของบิดา ($r = -.182$) อย่างมีนัยสำคัญที่ .05 กล่าวคือ ถ้าบิดามีอายุมาก นักเรียนชายก็จะมีบทบาททางเพศชายต่ำ ตามไปด้วย และเมื่อพิจารณานักเรียนชายในโรงเรียนสหศึกษา พบว่า บทบาททางเพศของนักเรียนชายในโรงเรียนสหศึกษามีความสัมพันธ์กับลำดับการเกิดของบุตร อายุของบิดา และระดับการศึกษาของบิดา อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 “อัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์กับบทบาททางเพศของนักเรียนชายทั้งในกลุ่มจำแนกประเภทโรงเรียน และในกลุ่มรวม”

ผลการทดสอบสมมติฐานได้ปรากฏผล ดังตาราง 5

ตาราง 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์ของนักเรียนชาย กับบทบาททางเพศของนักเรียนชาย เมื่อจำแนกตามประเภทโรงเรียน และในกลุ่มรวม

ตัวแปร	บทบาททางเพศของนักเรียนชาย		
	โรงเรียน	โรงเรียน	กลุ่มรวม
	ชายล้วน (n=175)	สหศึกษา (n=161)	(n=336)
อัตมโนทัศน์ของนักเรียนชาย			
ด้านการเรียน	.216**	.470**	.392**
ด้านความสัมพันธ์	.185**	.313**	.278**
ด้านอารมณ์	-.071	.191**	.053
รวม	.152*	.409**	.318**

* $p < .05$, ** $p < .01$

จากตาราง 5 พบว่า ในภาพรวมอัตมโนทัศน์ของนักเรียนชาย กับบทบาททางเพศของนักเรียนชาย ทั้งในกลุ่มจำแนกประเภทโรงเรียน และในกลุ่มรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($r = .318_{รวม}, .152_{ชายล้วน}, .409_{สหศึกษา}$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 โดยบทบาททางเพศของนักเรียนชายมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ด้านการเรียนสูงสุด ($r = .392_{รวม}, .470_{ชายล้วน}, .216_{สหศึกษา}$) และมีความสัมพันธ์รองลงมา กับอัตมโนทัศน์ด้านความสัมพันธ์ ($r = .278_{รวม}, .185_{ชายล้วน}, .313_{สหศึกษา}$) กล่าวคือ ถ้านักเรียนวัยชายมีอัตมโนทัศน์สูง ก็จะบทบาททางเพศชายสูง ตามไปด้วย

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 “ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมของนักเรียนชายมีความสัมพันธ์กับบทบาททางเพศของนักเรียนชายทั้งในกลุ่มจำแนกประเภท และในกลุ่มรวม”

จากการทดสอบสมมติฐาน ปรากฏผลดังตาราง 6

ตาราง 6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางสังคม กับบทบาททางเพศของนักเรียนชาย เมื่อจำแนกตามประเภทโรงเรียน และในกลุ่มรวม

ตัวแปร	บทบาททางเพศของนักเรียนชาย		
	โรงเรียน	โรงเรียน	กลุ่มรวม
	ชายล้วน (n=175)	สหศึกษา (n=161)	(n=336)
สภาพแวดล้อมทางสังคม			
บทบาทของบิดาต่อบทบาททางเพศ	.118	.444**	.340**
อิทธิพลจากครู	.364**	.440**	.424**
อิทธิพลจากเพื่อน	.280**	.380**	.315**
อิทธิพลจากสื่อมวลชน	.279**	.491**	.410**

** p<.01

จากตาราง 6 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของบิดาต่อบทบาททางเพศ กับบทบาททางเพศของนักเรียนชายในกลุ่มรวม พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลจากครู กับบทบาททางเพศของนักเรียนชาย พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลจากเพื่อน กับบทบาททางเพศของนักเรียนชาย พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลจากสื่อมวลชน กับบทบาททางเพศของนักเรียนชาย พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยบทบาททางเพศชาย มีความสัมพันธ์กับ อิทธิพลจากครูสูงสุด ($r = .424_{รวม}, .364_{ชายล้วน}, .440_{สหศึกษา}$) และมีความสัมพันธ์รองลงมา กับ อิทธิพลจากสื่อมวลชน ($r = .410_{รวม}, .279_{ชายล้วน}, .491_{สหศึกษา}$) ซึ่งผลการศึกษาวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐานที่ 3 กล่าวคือ เมื่อนักเรียนชาย มีการรับรู้บทบาทของบิดาต่อบทบาททางเพศสูง ได้รับอิทธิพลจากครูสูง มีได้รับอิทธิพลจากเพื่อนสูง ได้รับอิทธิพลจากสื่อมวลชนสูง ก็จะมีการบทบาททางเพศชายสูง ตามไปด้วย

การทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 4 “ปัจจัยด้านลักษณะทางชีวสังคม อัตมโนทัศน์ และสภาพแวดล้อมทางสังคมของนักเรียนชายสามารถร่วมกันทำนายบทบาททางเพศของนักเรียนชายในกลุ่มรวม

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาปรากฏผลดังตาราง 7

ตาราง 7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยด้านลักษณะทางชีวสังคม อัตมโนทัศน์ และสภาพแวดล้อมทางสังคมของนักเรียนชาย กับบทบาททางเพศของนักเรียนชายในกลุ่มรวม

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	Y
X ₁	1	-.412**	.091	.040	.050	.102*	.094	.059	-.099*	.020	.003
X ₂		1	.041	.083	-.014	-.014	.054	-.064	-.109*	-.081	.023
X ₃			1	-.024	-.023	.043	.038	-.055	-.041	-.093	.018
X ₄				1	.288**	.218**	.154**	.204**	.031	.101*	.372**
X ₅					1	.445**	.296**	.097	-.023	.033	.256**
X ₆						1	.196**	.045	-.010	.065	.052
X ₇							1	.399**	.184**	.165**	.319**
X ₈								1	.484**	.506**	.399**
X ₉									1	.510**	.301**
X ₁₀										1	.390**

** p<.01 , * p<.05

จากตาราง 7 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ กับตัวแปรตาม พบว่า ตัวแปรด้านปัจจัย ที่มีความสัมพันธ์กับ ตัวแปรบทบาททางเพศของนักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีทั้งหมด 6 ตัว ได้แก่ อัตมโนทัศน์ด้านการเรียน (X₄) อัตมโนทัศน์ด้านความสัมพันธ์ (X₅) บทบาทของบิดาต่อบทบาททางเพศ (X₇) อิทธิพลจากครู (X₈) อิทธิพลจากเพื่อน (X₉) และอิทธิพลจากสื่อมวลชน (X₁₀) ด้วยค่า r เท่ากับ .372, .256, .319, .301, .399 และ .390 ตามลำดับ

และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรปัจจัย ทั้ง 10 ตัว พบว่า มีระดับความสัมพันธ์ กันในระดับที่ค่อนข้างต่ำ (r < 0.6) ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลง ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นต่อน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ซึ่งมีตัวที่ใช้ในการวิเคราะห์ ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ ได้แก่ ตัวแปรปัจจัยด้านลักษณะทางชีวสังคม อัตมโนทัศน์ของนักเรียนชาย บทบาทของบิดาต่อบทบาททางเพศ อิทธิพลจากครู อิทธิพลจากเพื่อน และอิทธิพลจากสื่อมวลชน และตัวแปรตามคือ บทบาททางเพศของนักเรียนชาย ปรากฏผลวิเคราะห์ข้อมูลดังตาราง 8

ตาราง 8 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) ค่าสถิติ t ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) และสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) บทบาททางเพศของนักเรียนชายในกลุ่มรวม และจำแนกตามประเภทโรงเรียนในกลุ่มรวม

ตัวแปรทำนาย	โรงเรียน ชายล้วน (n=175)		โรงเรียน สหศึกษา (n=161)		กลุ่มรวม (n=336)	
	β	t	β	t	β	t
	อัตมโนทัศน์ด้านการเรียน	.182	2.602*	.313	5.123**	.272
อัตมโนทัศน์ด้านความสัมพันธ์	-	-	.134	2.181*	.179	3.491**
อัตมโนทัศน์ด้านอารมณ์	-	-	-	-	-.136	-2.758**
บทบาทของบิดาต่อบทบาททางเพศ	-	-	.234	3.778**	.152	3.015**
อิทธิพลจากครู	.265	3.474*	-	-	.144	2.577*
อิทธิพลจากเพื่อน	.184	2.440*	-	-	-	.-
อิทธิพลจากสื่อมวลชน	-	-	.398	6.907**	.276	5.440**
R	R = .437		R = .519		R = .612	
R^2	$R^2 = .191$		$R^2 = .720$		$R^2 = .375$	

** p < .01 * p < .05

จากตาราง 8 เมื่อพิจารณาในกลุ่มรวม พบว่า อิทธิพลจากสื่อมวลชนเป็นตัวทำนายบทบาททางเพศของนักเรียนชายที่ดีที่สุด ($\beta = .276$, $t = 5.440$) รองลงมาคือ อัจฉริยะด้านวิชาการ ($\beta = .272$, $t = 5.811$) อัจฉริยะด้านความสัมพันธ์ ($\beta = .179$, $t = 3.491$) บทบาทของบิดาต่อบทบาททางเพศ ($\beta = .152$, $t = 3.015$) อิทธิพลจากครู ($\beta = .144$, $t = 2.577$) และอัจฉริยะด้านอารมณ์ ($\beta = -.136$, $t = -2.758$) ตามลำดับ โดยตัวแปรทั้ง 6 ตัว สามารถร่วมกันทำนายบทบาททางเพศของนักเรียนชายในกลุ่มรวมได้ร้อยละ 37.5

เมื่อพิจารณากลุ่มนักเรียนชายในโรงเรียนชายล้วน พบว่า อิทธิพลจากครูเป็นตัวทำนายบทบาททางเพศของนักเรียนชาย ที่ดีที่สุด ($\beta = .265$, $t = 3.474$) รองลงมาคือ อิทธิพลจากเพื่อน ($\beta = .184$, $t = 2.440$) และอัจฉริยะด้านวิชาการ ($\beta = .182$, $t = 2.602$) ตามลำดับ โดยตัวแปรทั้ง 3 ตัว สามารถร่วมกันทำนายบทบาททางเพศของนักเรียนชายในโรงเรียนชายล้วนได้ร้อยละ 19.1

เมื่อพิจารณากลุ่มนักเรียนชายในโรงเรียนสหศึกษา พบว่า อิทธิพลจากสื่อมวลชนเป็นตัวทำนายบทบาททางเพศของนักเรียนชาย ที่ดีที่สุด ($\beta = .398$, $t = 6.907$) รองลงมาคือ อัจฉริยะด้านวิชาการ ($\beta = .313$, $t = 5.123$) บทบาทของบิดาต่อบทบาททางเพศ ($\beta = .234$, $t = 3.778$) และอัจฉริยะด้านความสัมพันธ์ ($\beta = .134$, $t = 2.181$) ตามลำดับ โดยตัวแปรทั้ง 4 ตัว สามารถร่วมกันทำนายบทบาททางเพศของนักเรียนชายในโรงเรียนสหศึกษาได้ร้อยละ 72.0

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยเรื่อง “บทบาทของบิดา และอัครมโนทัศน์ ที่มีอิทธิพลต่อบทบาททางเพศตามการรับรู้ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร” มีความมุ่งหมายของการวิจัย สมมติฐาน และวิธีการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านชีวสังคมของนักเรียนชายคือ ลำดับการเกิดของบุตร อายุของบิดา ระดับการศึกษาของบิดา ลักษณะทางจิต คือ อัครมโนทัศน์ และลักษณะทางสังคม คือบทบาทบิดาต่อบทบาททางเพศ อิทธิพลครู อิทธิพลจากเพื่อน และอิทธิพลจากสื่อต่อบทบาททางเพศของนักเรียนชายทั้งในกลุ่มจำแนกประเภทโรงเรียน และกลุ่มรวม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยสำคัญที่สามารถร่วมกันทำนายบทบาททางเพศของนักเรียนชายในกลุ่มจำแนกประเภทโรงเรียน และกลุ่มรวม

สมมติฐานการวิจัย

1. ตัวแปรในกลุ่มปัจจัยด้านลักษณะชีวสังคมของนักเรียนชายมีความสัมพันธ์กับบทบาททางเพศของนักเรียนชายทั้งในกลุ่มจำแนกประเภทโรงเรียน และกลุ่มรวม
2. ตัวแปรอัครมโนทัศน์ของนักเรียนชายมีความสัมพันธ์กับบทบาททางเพศของนักเรียนชายกลุ่มจำแนกประเภทโรงเรียน และกลุ่มรวม
3. ตัวแปรในกลุ่มปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมของนักเรียนชายมีความสัมพันธ์กับบทบาททางเพศของนักเรียนชายกลุ่มจำแนกประเภทโรงเรียน และกลุ่มรวม
4. ปัจจัยด้านลักษณะทางชีวสังคม อัครมโนทัศน์ของนักเรียนชาย และสภาพแวดล้อมทางสังคมของนักเรียนชายสามารถร่วมกันทำนายบทบาททางเพศของนักเรียนชายในกลุ่มจำแนกประเภทโรงเรียนและกลุ่มรวม

วิธีการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรคือ นักเรียนชายอายุ 14 -15 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนชายล้วนและโรงเรียนสหศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 27,035 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชายอายุ 14 - 15 ปี ที่อาศัยอยู่ร่วมกับบิดาเพียงลำพัง หรืออาศัยอยู่กับทั้งบิดามารดา และกำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 336 คน โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวัดเป็นแบบสอบถาม ได้แก่ แบบสอบถามบทบาททางเพศของนักเรียนชาย มีค่าความเชื่อมั่นฉบับบใช้จริง เท่ากับ .800 แบบสอบถามอัตมโนทัศน์ของนักเรียนชาย มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .731 แบบสอบถามบทบาทของบิดาต่อบทบาททางเพศ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .682 แบบสอบถามอิทธิพลจากครู มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .727 แบบสอบถามอิทธิพลจากเพื่อน มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .775 และแบบสอบถามอิทธิพลจากสื่อมวลชน มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .816

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยที่โรงเรียนทั้ง 10 แห่ง โดยนำหนังสือขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยติดต่อประสานงานกับทางฝ่ายวิชาการ ฝ่ายธุรการ ฝ่ายแนะแนว ของแต่ละโรงเรียน เมื่อได้รับอนุญาตแล้วผู้วิจัยจึงประสานงานกับครูประจำชั้นหรือครูผู้ประสานงานเพื่อกำหนดวัน เวลา ในการเก็บข้อมูล โดยการดำเนินการเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างใช้เวลา 4 สัปดาห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows version 11.5 โดยใช้สถิติพื้นฐาน (Descriptive statistic) คือ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) สำหรับสถิติอนุมาน (Inferential statistic) ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) และสถิติการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้มีผลการวิจัยโดยสรุปดังต่อไปนี้

1. บทบาททางเพศของนักเรียนชาย มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญกับลำดับการเกิดของบุตร อายุของบิดา และระดับการศึกษาของบิดา แต่นักเรียนชายในโรงเรียนชายล้วนนั้น พบว่า บทบาททางเพศชายมีความสัมพันธ์ทางลบกับอายุของบิดา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และนักเรียนชายในโรงเรียนสหศึกษานั้น พบว่า บทบาททางเพศของนักเรียนชายในโรงเรียนสหศึกษามีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 กับลำดับการเกิดของบุตร อายุของบิดา และระดับการศึกษาของบิดา

2. บทบาททางเพศของนักเรียนชายในกลุ่มรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 กับอัตมโนทัศน์ด้านการเรียน และมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 กับอัตมโนทัศน์ด้านความสัมพันธ์ กล่าวคือ ถ้านักเรียนชายมีอัตมโนทัศน์สูง จะมีบทบาททางเพศชายสูงด้วย

3. บทบาทของบิดาต่อบทบาททางเพศ อิทธิพลจากครู อิทธิพลจากเพื่อน และอิทธิพลจากสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 กับบทบาททางเพศของนักเรียนชายในกลุ่มรวม

4. อิทธิพลจากสื่อมวลชน อัตมโนทัศน์ด้านการเรียน อัตมโนทัศน์ด้านความสัมพันธ์ บทบาทของบิดาต่อบทบาททางเพศชาย อิทธิพลจากครู และอัตมโนทัศน์ด้านอารมณ์ สามารถร่วมกันทำนาย บทบาททางเพศของนักเรียนชายได้ร้อยละ 37.5 สำหรับกลุ่มนักเรียนชายในโรงเรียนชายล้วน พบว่า อิทธิพลจากครู อิทธิพลจากเพื่อน และอัตมโนทัศน์การเรียน สามารถร่วมกันทำนายบทบาททางเพศของนักเรียนชายได้ร้อยละ 19.1 และสำหรับกลุ่มโรงเรียนสหศึกษา พบว่าอิทธิพลจากสื่อมวลชน อัตมโนทัศน์ด้านการเรียน บทบาทของบิดาต่อบทบาททางเพศและอัตมโนทัศน์ด้านความสัมพันธ์ สามารถร่วมกันทำนายบทบาททางเพศของนักเรียนชายได้ร้อยละ 72.0

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ได้รวบรวมข้อคิดเห็นต่างๆ ตลอดจนผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการอภิปราย ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านลักษณะชีวสังคมของนักเรียนชายมีความสัมพันธ์กับบทบาททางเพศของนักเรียนชาย ในกลุ่มจำแนกประเภทโรงเรียน และกลุ่มรวม

จากการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมบทบาททางเพศของนักเรียนชาย มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 กับลำดับการเกิดของบุตร อายุของบิดา และระดับการศึกษาของบิดา ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ข้อที่ 1 สามารถอภิปรายได้ดังนี้ คือ

ในด้านของลำดับการเกิดของบุตรนั้น จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าบทบาททางเพศของนักเรียนชายที่เป็นกลุ่มตัวอย่างรวม มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 กับลำดับการเกิดของบุตร อายุของบิดา และระดับการศึกษาของบิดาแต่อย่างใด ซึ่งอธิบายเหตุผลได้ว่า

ในด้านลำดับของจำนวนพี่น้องท้องเดียวกันของนักเรียนนั้นเป็นเพียงลักษณะพื้นฐานทางชีวสังคมที่ไม่มีผลโดยตรงต่อบทบาททางเพศของนักเรียนชาย ซึ่งอาจจะส่งผลทางอ้อม จากปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมแทน และกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นบุตรคนแรก ซึ่งอาจจะทำให้ ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องอันจะนำไปสู่การพัฒนาบทบาททางเพศชาย ดังที่ กฤตยา ประพันธ์โกศล (2549 : 31) กล่าวไว้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องมีผลต่อการพัฒนาบทบาททางเพศ กล่าวคือ ถ้าพี่สาวปฏิบัติตนเหมือนผู้ชาย หรือพี่ชายทำตัวแข็งแกร่งเกินไป ถ้าบุคคลนั้นไม่มีความศรัทธาในตัวพี่สาวหรือพี่ชาย ก็จะมีปฏิบัติตัวในทางตรงกันข้ามเหล่านี้เป็นต้น

ในด้านของอายุของบิดา โดยผลการวิจัยนั้นพบว่า มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 กับบทบาททางเพศของนักเรียนชายในกลุ่มรวม ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการศึกษาของกมลพรรณ จันทพยอม (2550: 52) พบว่า อายุของบิดา มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จงกมลณี ต้อยเจริญ (2540 : 116-117) ที่ได้ศึกษาพบว่า อายุของบิดาที่แตกต่างกัน มีคะแนนการปรับตัวไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่า การที่บิดามีอายุมากหรือน้อยไม่เกี่ยวข้องกับภาวะด้านอารมณ์ การปรับตัว รวมทั้งบทบาททางเพศ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการปรับตัว และภาวะด้านอารมณ์ แต่ที่พบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 กับ บทบาททางเพศของนักเรียนชาย ในโรงเรียนชายล้วน ซึ่งการศึกษาของ โสพิน สุวรรกุล (2535) ที่พบว่า อายุของบิดามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติบทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตร และงานวิจัยของ อำไพ วรรณเศรษฐอิสรา (2537: 44) ที่พบว่า บิดาที่มีอายุสูง มีการรับรู้บทบาทในการเลี้ยงดูบุตรสูงกว่าบิดาที่มีอายุต่ำ แสดงว่า การที่บิดามีอายุมากหรือน้อย นักเรียนในโรงเรียนชายล้วนนั้นมีการรับรู้ในการอบรมเลี้ยงดูของบิดาที่ดีกว่านักเรียนโรงเรียนสหศึกษา ดังนั้นอายุของบิดาจึงเกี่ยวข้องกับบทบาททางเพศเฉพาะในโรงเรียนชายล้วน

ในด้านระดับการศึกษาขั้นสูงสุดที่บิดาได้รับ จากซึ่งผลการวิจัยพบว่าระดับการศึกษาของบิดาในกลุ่มตัวอย่างรวมนั้นมีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 กับบทบาททางเพศของนักเรียนชาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะระดับการศึกษาจะมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความประพฤติ และอบรมสั่งสอนต่างๆ ที่บิดาพึงจะถ่ายทอดให้นักเรียนชายมากกว่าด้านอื่นๆ และอาจเป็น

เพราะว่ากลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้ศึกษานั้นจัดเป็นนักเรียนชายในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แต่ระดับการศึกษาของบิดาที่มีความสัมพันธ์กับเจตคติบทบาททางเพศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมปลาย ดังผลการวิจัยของ วรธนาภ ลิพิทักษ์วัฒนา (2541:167) ได้ศึกษา พบว่า นักเรียนที่บิดามีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีเจตคติเรื่องบทบาทชายหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยที่บิดาที่มีการศึกษาสูง กว่าจะมีเจตคติต่อบทบาทชายหญิงแบบสมัยใหม่กว่าบิดาที่มีการศึกษาต่ำ กล่าวคือ บิดาที่มีการศึกษาสูงนั้นเข้าใจและรับรู้ว่บทบาทชายหญิง นั้นไม่จำเป็นต้องแสดงบทบาทที่สอดคล้องกับเพศเท่านั้น

สมมติฐานที่ 2 อัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์กับบทบาททางเพศของนักเรียนชายในกลุ่มจำแนกประเภทโรงเรียน และกลุ่มรวม

จากการศึกษา พบว่า อัตมโนทัศน์ทั้ง 3 ด้าน ของนักเรียนชายในกลุ่มโรงเรียนสหศึกษา กับบทบาททางเพศของนักเรียนชายมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 เพียงบางส่วน โดยสอดคล้องกับ งานวิจัยของ สมอลเลย์และคณะ (Eric.ed.gov.2007: online; citing Smalley ; et al. 1992) ที่ได้ศึกษาเรื่อง บทบาททางเพศและอัตมโนทัศน์ของวิทยาลัย โสโพนอร์ (The gender role/self-concept link : looking beyond the college Sophomore) พบว่า อัตมโนทัศน์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะทางเพศชาย (Masculine) ในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชายด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ โสภภาพรรณ เวียงเพิ่ม (2541) ที่พบว่า นักเรียนวัยรุ่นที่มีอัตมโนทัศน์ดีจะมีบทบาททางเพศที่เหมาะสมกับเพศของตน หรือในทางตรงกันข้ามนักเรียนวัยรุ่นที่มีอัตมโนทัศน์ไม่ดีหรือมีความคิดที่ติดต่อกับตนเอง การมองตนเองไม่ดีก็จะแสดงบทบาททางเพศไม่เหมาะสมเช่นกัน แต่อัตมโนทัศน์ด้านอารมณ์ นั้นในกลุ่มนักเรียนชายล้วน และกลุ่มรวม มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เพราะว่า การรับรู้ความนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในเรื่องความกดดันทางอารมณ์ ความวิตกกังวล ความสุข ความเครียด ความเบื่อหน่าย ในโรงเรียนชายล้วนนั้น อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ความแตกต่างระหว่างเพศ ซึ่งงานวิจัยของ วรธนาภ ลิพิทักษ์วัฒนา (2541: 153) ที่ศึกษาพบว่า เพศ ความแตกต่างระหว่างเพศนั้น มีผลต่อเจตคติ เรื่องบทบาทชายหญิง ดังนั้นอัตมโนทัศน์เรื่องอารมณ์ ของนักเรียนโรงเรียนชายล้วน จึงไม่เกี่ยวข้องกับบทบาททางเพศ

สรุปได้ว่า อัตมโนทัศน์ของนักเรียนชายนั้นมีความสำคัญมากต่อบทบาททางเพศทั้งนี้ เพราะการที่นักเรียนชายมีอัตมโนทัศน์ เป็นการรับรู้เกี่ยวกับตนเอง เป็นความรู้สึกนึกคิด ทศนคติที่มีต่อตนเอง ก็จะมีควมรู้สึกและรับรู้ได้ถึงบทบาททางเพศของนักเรียนชายด้วยเช่นกัน

สมมุติฐานข้อที่ 3 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมของนักเรียนชายมีความสัมพันธ์กับ บทบาททางเพศของนักเรียนชาย ในกลุ่มจำแนกประเภทโรงเรียน และกลุ่มรวม

จากการศึกษาดังกล่าว พบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ บทบาทของบิดา ต่อบทบาททางเพศ อิทธิพลจากครู ด้านอิทธิพลจากเพื่อน และอิทธิพลจากสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 กับบทบาททางเพศของนักเรียนชายในกลุ่มรวมและนักเรียนโรงเรียนสหศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ 3 เพียงบางส่วน โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้คือ

ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมด้านบทบาทของบิดาต่อบทบาททางเพศ พบว่า เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของบิดาต่อบทบาททางเพศ กับบทบาททางเพศของนักเรียนชายในกลุ่มโรงเรียนชายสหศึกษา และกลุ่มรวม พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ อัจฉรา สุขารมณ (อัจฉรา สุขารมณ. 2544 : 35-36 ; อ้างอิงจาก Hurlock. 1980 : 653) ได้กล่าวถึงว่า บิดานั้นมีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็กแตกต่างจากมารดา เด็กที่มีปัญหาด้านพฤติกรรมมักเนื่องมาจากมารดา ส่วนด้านบุคลิกภาพทั่วไปมาจากบิดา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เคิร์กเพทริค (วิมลลักษณ์ ชูชาติ. 2534 : 117 ; อ้างอิงจาก Kirkpatrick. 1979 : 237-244) ได้ศึกษาลักษณะบทบาททางเพศ (Sex-role classification) ของวัยรุ่นกับลักษณะบิดาตามการรับรู้ของเด็กวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 13-19 ปี พบว่า วัยรุ่นชายส่วนใหญ่มีลักษณะความเป็นชายสูง และรู้ว่าบิดาของตนมีลักษณะความเป็นชายสูง ดังนั้นการรับรู้บทบาทเพศชายจากบิดาของวัยรุ่นชายจะทำให้วัยรุ่นมีความเป็นเพศชายสูง ซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามบทบาททางเพศชาย ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ พิจิตรา ชัยสิงห์ประสาท (2537 : 79) ที่พบว่า ทักษะคติของบิดาต่อบทบาททางเพศมีความสัมพันธ์ทางบวกกับบทบาททางเพศของนักเรียนชาย คือ บิดาจะเป็นตัวแทนของการใช้บทบาททางเพศที่ถูกต้อง บิดาจะเป็นตัวแทนในการใช้กำลังหรือเครื่องจักรกลต่างๆ และทัศนคติทางเพศแบบดั้งเดิม บุตรชายจะเรียนรู้แยกบทบาทที่ชัดเจนและมีโอกาสพัฒนาบทบาททางเพศของนักเรียนชายได้ถูกต้อง บทบาททางเพศของบิดาเป็นลักษณะที่สำคัญที่ทำให้เด็กได้รวบรวมข้อมูล ลอกแบบ รับรู้และเรียนรู้พฤติกรรมทางเพศของลักษณะความเป็นชาย และลักษณะความเป็นหญิงที่เหมาะสม เพื่อพิจารณาเป็นบทบาททางเพศของตนเอง (พิจิตรา ชัยสิงห์ประสาท. 2537 : 79 ; อ้างอิงจาก Clunn. 1991 : 293; citing Bielenky; & et al.1986 ; Kohlberg. 1966 ; Phillip. 1969) และการที่บิดาให้ความรัก ความอบอุ่น เอาใจใส่ ดูแลให้เหตุผลแก่บุตร ให้คำแนะนำ สั่งสอน จึงทำให้เด็กมีลักษณะความเป็นชายสูงนำไปสู่การที่นักเรียนชายมีบทบาททางเพศที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องของ เฮอร์ลอค (อัจฉรา สุขารมณ. 2534 : 38 ; อ้างอิงจาก Hurlock . 1964) ที่ได้กล่าวกล่าวว่า บิดามีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็กแตกต่างจากมารดา เด็กที่มีปัญหาด้านพฤติกรรม

มักเนื่องมาจากมารดา ส่วนเด็กที่มีปัญหาด้านบุคลิกภาพโดยทั่วไปมักเนื่องมาจากบิดา พรอมม์ (อัจฉรา สุชารมณี. 2534 : 38 ; อ้างอิงจาก Logo; & Hurshey. 1976 : 150 – 194 ; citing Fromm.1974) ได้วิเคราะห์ให้เห็นว่า ความรักของบิดาเป็นความรักแบบมีเงื่อนไข เด็กจะเรียนรู้ที่จะปฏิบัติตามที่บิดาต้องการจึงจะได้ความรักจากบิดา เด็กจะถูกฝึกหัดในด้านการเรียนรู้ระเบียบวินัยซึ่งเป็นส่วนสำคัญสำหรับสังคม ดังนั้นการที่เด็กจะเติบโตขึ้นมาเป็นคนที่รู้จักอะไรควร อะไรไม่ควร ขึ้นอยู่กับที่บิดาสั่งสอน โดยเฉพาะ นักเรียนชายที่ย่างเข้าสู่วัยรุ่นจะได้รับแบบอย่างที่ดีจากบิดา สอดคล้องกับ วัลลภ ตั้งคณานุรักษ์ (ธารินี มิ่งวงศ์. 2532 : 123 ; อ้างอิงจาก วัลลภ ตั้งคณานุรักษ์. 2531: 133) ได้ศึกษาวิจัยพบว่า ในวัยรุ่นชายที่บิดามีบทบาทในการนำครอบครัว วัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมเหมาะสมกับเพศ มีสุขภาพจิตดีกว่า และมีอาการผิดปกติทางจิตน้อยกว่า วัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศ ที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะ วัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศมีพื้นฐานมาจาก “บทบาทของบิดา” ค่อนข้างมาก ดังนั้นบทบาทบิดาจึงมีความสัมพันธ์กับบทบาททางเพศของนักเรียนชายโดยตรง

สำหรับนักเรียนในโรงเรียนชายล้วนนั้น บทบาทของบิดาต่อบทบาททางเพศมีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เนื่องจากว่าผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า อิทธิพลจากครู เป็นปัจจัยที่มีระดับความสัมพันธ์สูงสุด รองลงมาคือ อิทธิพลจากเพื่อน และอิทธิพลจากสื่อมวลชน ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนของนักเรียนชายในโรงเรียนชายล้วน ส่วนใหญ่เป็นเพศเดียวกับตน ดังนั้นนักเรียนจึงหันไปมีความสัมพันธ์กับปัจจัยอื่นแทน ซึ่งอาจจะมีบุคคลใกล้ชิดที่ต่างเพศบ้าง จึงทำให้บทบาทของบิดา จึงไม่เกี่ยวข้องกับบทบาททางเพศ ด้วยเหตุผลดังกล่าว

ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมด้านอิทธิพลจากครู พบว่า อิทธิพลจากครู กับบทบาททางเพศของนักเรียนชาย ทั้งในกลุ่มจำแนกประเภทโรงเรียน และกลุ่มรวม มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.05 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ รุ่งกานดา พงศ์ธรรกุลพานิช (2530 : 75) ที่พบว่า ครู อาจารย์ ควรเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำหาแนวทางช่วยแก้ไขพฤติกรรม ตลอดจนการลงโทษ จำกัดพฤติกรรม ขณะเดียวกันก็ไม่ควรส่งเสริมพฤติกรรม การแสดงต่างๆ ที่เลียนแบบพฤติกรรมของหญิงในนักเรียนชาย ซึ่งสอดคล้องกับ เพ็ญศิริ สิมารักษ์ (กฤตยา ประพันธ์โกมล. 2549 : 31 ; อ้างอิงจาก เพ็ญศิริ สิมารักษ์. 2531 : 2-3) ที่ศึกษาพบว่า การล้อเลียนนักเรียนชายจะทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศได้ เพราะเมื่อถูกล้อเลียนบ่อยเข้าเด็กชายก็อาจเกิดความรู้สึกสับสนจนเกิดความสงสัยตัวเองถึงกับขาดความเชื่อมั่นในด้านการเรียนรู้บทบาททางเพศกันมากขึ้น อีกทั้งพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศของนักเรียนชายยังเกิดจาก การที่ครูบางคน รู้เท่าไม่ถึงการณ์เมื่อเห็นเด็กที่หน้าตาดี น่ารัก ก็จับเด็กชายคนนั้นมาแต่งตัวแสดงเป็นบทบาทผู้หญิงเมื่อมีการจัดแสดงละคร หรือการแสดงต่างๆ บนเวทีกันบางแห่งถึงกับมีการประกวดเทพีชายประเภทสอง ให้แต่งตัวเป็นผู้หญิง

หรือเป็นเชียร์ลีดเดอร์ เป็นคนเด่น ฯลฯ เด็กชายซึ่งไม่เคยได้รับความสนใจเมื่อปฏิบัติตัวเป็นชาย ก็หันมาปฏิบัติตัวหรือแสดงกริยาท่าทางเป็นผู้หญิง เพราะมีแต่คนสนใจชื่นชมซึ่งอาจทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตัวเองว่ามีคุณค่าและเป็นความรู้สึกเด่นก็เลยแสดงต่อไปจนติดเป็นนิสัยและไม่อยากเป็นผู้ชายหรือแสดงท่าทางเป็นผู้ชายอีกต่อไป ซึ่งจะส่งผลเสียต่อนักเรียนชายต่อไปในอนาคต ดังนั้นครูจึงควรสั่งสอนนักเรียนให้เหมาะสมกับลักษณะทางเพศของนักเรียนชายและไม่ควรมีอคติกับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ วรธรรมา ลีพิทักษ์วัฒนา (2541 : 148) ยังพบอีกว่า การที่ครูปฏิบัติต่อนักเรียนเท่าเทียมกันไม่มีอคติ กิจกรรมที่จัดมีความเสมอภาคทางเพศ โดยให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถามและแบ่งกลุ่มทำงานกันเองตามความสมัครใจ และมีการร่วมมือกันทำงานอย่างเข้มแข็ง ในแบบเรียนมีเนื้อหาบางส่วนที่ส่งเสริมให้นักเรียนหญิงและชายมีความเสมอภาคทางเพศมากขึ้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าครูมีอิทธิพลกับบทบาททางเพศของนักเรียนเป็นอย่างมาก และการที่ครูอาจารย์ให้คำปรึกษา คอยแนะนำ ให้ความช่วยเหลือแก้ไขพฤติกรรมทางเพศ และส่งเสริมให้นักเรียนชายวัยรุ่นมีการจัดกิจกรรมที่เสมอภาคทางเพศ โดยให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถามและแบ่งกลุ่มการทำงานจะทำให้ให้นักเรียนมีความเสมอภาคทางเพศและมีเจตคติที่ดีต่อเพศของตน ดังนั้น จะเห็นได้ว่าครูมีอิทธิพลในการส่งเสริมบทบาททางเพศชายของเด็ก ทำให้เด็กมีความมั่นใจและแสดงบทบาททางเพศชายได้ถูกต้อง

ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมด้านอิทธิพลจากเพื่อน พบว่า อิทธิพลจากเพื่อน กับบทบาททางเพศของนักเรียนชาย ทั้งกลุ่มจำแนกประเภทโรงเรียน และกลุ่มรวม มีความสัมพันธ์กันสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งจะเห็นได้จากงานวิจัยของ เพ็ญศิริ สิมารักษ์ (กฤตยา ประพันธ์ โภทล. 2549 : 32 ; อ้างอิงจาก เพ็ญศิริ สิมารักษ์. 2531 : 2-3) พบว่า ในด้านของความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนด้วยกัน ถ้าเด็กชายที่มีแนวโน้มคล้ายผู้หญิงตั้งแต่อยู่ที่บ้าน เมื่อเข้ามาโรงเรียนก็มีแนวโน้มอยากใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้หญิงมากกว่าผู้ชายอยู่แล้ว ถ้าเด็กผู้หญิงยอมรับเข้ามาอยู่ในกลุ่มด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเด็กผู้ชายคนนั้นเคยถูกปฏิเสธ ถูกรังแกจากกลุ่มเพื่อนชายด้วยกันซึ่งเป็นลักษณะการซ้ำเติมให้เกิดความเกรงกลัวผู้ชายมากขึ้นมาก่อนก็จะมีลักษณะเป็นผู้หญิงมากขึ้น และการที่เด็กนักเรียนวัยรุ่นอยู่ในกลุ่มที่มีแนวโน้มเป็นรักร่วมเพศเหมือนกัน เพราะการไม่สามารถเข้ากลุ่มผู้ชายที่ปฏิเสธและคอยแต่รังแกตนเองจึงต้องจับกลุ่มอยู่ด้วยกันก็ยิ่งทำให้เกิดความรู้สึกมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศมากขึ้น และเนื่องจากเป็นวัยที่อยู่ในช่วงพัฒนาการของการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน บุคลิกภาพจึงขึ้นอยู่กับกลุ่มเพื่อนที่สนิทสนมด้วยกัน เมื่อมารวมตัวกันอยู่เป็นกลุ่ม ความสนุกสนานก็ยิ่งมากขึ้นเป็นจุดเด่นมากขึ้น การแสดงตัวกันแปลกๆ เพื่อดึงดูดความสนใจจากคนอื่นก็จะเปิดเผยมากขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสาเหตุของพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวทำให้เราเห็นได้ว่าเพื่อนมีอิทธิพลต่อบทบาททางเพศชายของนักเรียนชายสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

ดูดยา จิตตะยโคธ (2537 : 95) พบว่า ความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเพื่อนสนิทเพศเดียวกันของเด็กก่อนวัยรุ่นเพศชายที่มีบทบาทแบบมีความเป็นชายสูง แตกต่างกับคะแนนความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเพื่อนสนิทเพศเดียวกันของวัยรุ่นหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า .01 ซึ่งจากงานวิจัยข้างต้นดังกล่าวสรุปได้ว่า อิทธิพลจากเพื่อนสามารถส่งเสริมบทบาททางเพศของนักเรียนวัยรุ่นชายได้ ซึ่งพบว่า เพื่อนในกลุ่มของตนนั้นมีพฤติกรรมรักร่วมเพศ ควรปรับพฤติกรรมโดยการไม่ควรล้อเลียนเพื่อนให้เป็นเรื่องขบขัน และนักเรียนวัยรุ่นชายสามารถเป็นแบบอย่างของผู้ชายให้เพื่อนเข้าใจความเหมาะสมทางเพศได้ นักเรียนชายนั้นจะมีความใกล้ชิดกับเพื่อนและดูแลแบบอย่างเพศชายจากเพื่อนได้

ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมด้านอิทธิพลจากสื่อมวลชน พบว่า อิทธิพลจากสื่อมวลชนกับบทบาททางเพศของนักเรียนชาย ทั้งกลุ่มจำแนกประเภทโรงเรียน และกลุ่มรวม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของเข็มทิพย์ ภาวะตะศิลาปิน (2547 : 124 - 125) ได้ศึกษาวิจัย พบว่า ภาพยนตร์โฆษณาต่างๆ ได้นำเสนอบทบาทเพศชายผ่านทางโฆษณาขายสินค้าประเภทเครื่องดื่ม สินค้าเครื่องสำอางบางประเภท / สินค้าส่วนบุคคล สินค้าประเภทธุรกิจบริการ สินค้าประเภทอาหาร สินค้าประเภทรถยนต์ สินค้าประเภทอินเทอร์เน็ตและการสื่อสาร (โทรศัพท์มือถือ) เครื่องใช้ไฟฟ้า วัสดุก่อสร้าง บ้านเท็งและท่องเที่ยว ยา และเป็นในทิศทางเดียวกันกับงานวิจัยของ วรธรรณา ลิพิทักษ์วัฒนา (2541 : 149) ได้ศึกษาพบว่า ในด้านการรับรู้บทบาทหญิงชายจากสื่อมวลชน พบว่านักเรียนมีการรับรู้บทบาทหญิงชายจากสื่อมวลชน บทบาทของผู้ชายส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าครอบครัว การนำเสนอภาพลักษณ์ของผู้ชายส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าครอบครัว ซึ่งเป็นการเสนอภาพบทบาทของผู้ชายที่มีอำนาจเหนือผู้หญิง และจากการศึกษาวิจัยของ กฤตยา ประพันธ์โกมล (2549 : 83 - 95) ยังพบอีกว่า นักเรียนที่ได้รับอิทธิพลจากโทรทัศน์เกี่ยวกับพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศและนักเรียนที่ได้รับอิทธิพลจากอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศ มีเจตคติต่อเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศแตกต่างกันแสดงว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับอิทธิพลจากโทรทัศน์เกี่ยวกับพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศมีเจตคติทางบวกต่อเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศมากกว่านักเรียนที่ได้รับอิทธิพลจากอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศ

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า ในปัจจุบันสื่อโฆษณาต่างๆ จะนำเสนอบทบาททางเพศชายที่ถ่ายทอดถึงความเข้มแข็ง รักอิสระ โฆษณาเหล่านี้จะผ่านสื่อประเภทโทรทัศน์ สื่อวีดิทัศน์ สื่ออินเทอร์เน็ต หนังสือ ซึ่งในด้านของสื่อประเภทโทรทัศน์นั้นจะมีการนำเสนอบทบาทเพศชายที่เป็นเพศที่สามผ่านรูปแบบของตัวละครผ่านบทโทรทัศน์ และรายการต่างๆ ก่อให้เกิดนักเรียนวัยรุ่นเกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด ทั้งนี้เพราะเป็นสื่อที่แสดงให้เห็นทั้งภาพ แสง สี และเสียง สื่อโทรทัศน์หรือโทรทัศน์นั้น ยังก่อให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบในเด็กวัยรุ่นมากที่สุด ซึ่งทำให้วัยรุ่นชายมีแนวโน้มแสดง

พฤติกรรมตามได้ นอกจากนั้นสื่อที่เป็นที่นิยมในปัจจุบันและควบคุมยากที่สุด คือ สื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งในปัจจุบันมีการเผยแพร่ข้อมูลทางเพศมากที่สุดเพราะเป็นการสื่อสารที่สะดวก รวดเร็ว สามารถพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้ ดังนั้น หากนักเรียนวัยรุ่นชายได้เรียนรู้จากสื่อที่เผยแพร่แต่สิ่งที่เป็นเบี่ยงเบนและไม่เหมาะสมทางเพศ นักเรียนวัยรุ่นชายก็จะมีพฤติกรรมที่ผิดเพี้ยน และมีบทบาททางเพศที่เปลี่ยนแปลงไปได้

สมมุติฐานข้อที่ 4 ปัจจัยด้านลักษณะทางชีวสังคม อัตมโนทัศน์ และสภาพแวดล้อมทางสังคมของนักเรียนชายสามารถร่วมกันทำนายบทบาททางเพศของนักเรียนชาย ทั้งในกลุ่มจำแนกประเภทโรงเรียน และกลุ่มรวม

จากการศึกษานักเรียนชายในกลุ่มรวม พบว่า อิทธิพลจากสื่อมวลชนเป็นตัวทำนายบทบาททางเพศของนักเรียนชาย ที่ดีที่สุด รองลงมาคือ อัตมโนทัศน์ด้านการเรียน อัตมโนทัศน์ด้านความสัมพันธ์ บทบาทของบิดาต่อบทบาททางเพศชาย อิทธิพลจากครู และอัตมโนทัศน์ด้านอารมณ์ตามลำดับ โดยตัวแปรทั้ง 6 ตัว สามารถร่วมกันทำนายบทบาททางเพศของนักเรียนชายได้ร้อยละ 37.5 โดยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลที่จะส่งผลต่อบทบาททางเพศของนักเรียนชายมากที่สุดนั้นคือ อิทธิพลจากสื่อมวลชน ซึ่งสอดคล้องกับ วัลลภ ปิยะมโนธรรม (2531: 8-9) ได้กล่าวว่า จัดเป็นตัวกระตุ้นสาเหตุใหญ่ทางสังคม คือ เป็น แบบอย่างเพศที่สามจากด้านสื่อมวลชน โดยเฉพาะจากตัวแสดงในโทรทัศน์ ภาพยนตร์ หรือในหนังสือ เมื่อคนแสดงชายทำท่าทางดัดจริตเหมือนผู้หญิง ซึ่งมักทำให้คนรู้สึกชอบใจ พอใจ สนุกสนาน เรียกร้องความสนใจเป็นเรื่องเด่นได้ นักเรียนชายที่ขาดแบบอย่างจากผู้ชายจากผู้ที่เป็บิดา ผู้เป็นครูผู้ชายอยู่แล้ว ก็อาจเลือกแบบคนแสดงชายแต่ทำท่าทางกระตุ้งกระตั้งขึ้นมาเป็นแบบอย่างของตนเองไว้ เพราะความมีแนวโน้มอยู่ก่อนแล้ว โดยเฉพาะถ้าคนแสดงนั้นมีชื่อเสียง มีคนชื่นชมมาก เช่น แสดงเก่ง ร้องเพลงเก่ง พุดเก่ง หรือเป็นคนมีความสามารถเฉพาะทางเก่ง เด็กก็จะยิ่งเกิดการจำแบบอย่างได้มาก และยิ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ กฤตยา ประพันธ์โกมล (กฤตยา ประพันธ์โกมล. 2549 : 33 ; อ้างอิงจาก เพ็ญศิริ สิมารักษ์. 2531 : 2-3) ที่ได้อธิบายถึงสาเหตุของพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศว่า สาเหตุหนึ่งของแบบอย่างเพศที่สามจากด้านสื่อมวลชนโดยเฉพาะจากตัวแสดงในโทรทัศน์ ภาพยนตร์หรือในหนังสือ เด็กก็จะยิ่งเกิดจากจำแบบอย่างได้มากขึ้น

นอกจากอิทธิพลด้านสื่อมวลชนแล้วนั้น อัตมโนทัศน์ด้านการเรียน อัตมโนทัศน์ด้านความสัมพันธ์ อัตมโนทัศน์ด้านอารมณ์ ก็มีความสำคัญเป็นอย่างมากที่สามารถทำนายบทบาททางเพศของนักเรียนชายได้ ทั้งนี้เพราะอัตมโนทัศน์ หมายถึง การรับรู้ที่บุคคลมีต่อตนเอง รวมทั้งความรู้สึก

นึกคิด ทักษะคิด การยอมรับเกี่ยวกับตนเอง ทางทางร่างกาย และจิตใจ ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้ทั้งดีและไม่ดีขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมที่บุคคลนั้นเกี่ยวข้องอยู่ และการที่นักเรียนชายมีอัตมโนทัศน์ที่ดีต่อบทบาททางเพศของตนเองก็จะมี การปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง

ในด้านของปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมทั้งทางด้านบทบาทของบิดาต่อบทบาททางเพศ อิทธิพลจากครู โดยตัวสามารถทำนายบทบาททางเพศของนักเรียนชายกลุ่มรวม ได้ ทั้งนี้เพราะ ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม (Environment factor) เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างของเพศชายและเพศหญิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมและวัฒนธรรม การอบรมเลี้ยงดูและเงื่อนไขทางสังคมและมีอิทธิพลต่อพัฒนาการของความเป็นชาย และความเป็นหญิง (วิมลลักษณ์ ชูชาติ. 2534 : 20 ; อ้างอิงจาก Woods.1978 : 203-205) ซึ่งสอดคล้องกับ บุญผา ศิริวิศมี (2546 : 13) ที่ได้กล่าวถึง ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมว่า เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออารมณ์ที่รุนแรงของเด็กมากกว่าปัจจัยทางด้านร่างกาย ในระยะการปรับตัวของช่วงวัยรุ่นนี้ วัยรุ่นมีอารมณ์เปลี่ยนแปลงไปจากวัยเด็กจากการเติบโตขึ้น ประถมศึกษาเข้าสู่ชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งต้องมีภาระรับผิดชอบมากขึ้น เด็กเริ่มต้องการเป็นอิสระจากพ่อแม่ ซึ่งระยะนี้เป็นระยะที่เด็กมีความขัดแย้งกับผู้ปกครองจากสาเหตุหลายประการ จะเห็นได้ว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมจึงมีความสำคัญมากต่อบทบาททางเพศของนักเรียนชาย ดังนั้น ปัจจัยที่ทำให้เด็กชายมีบทบาททางเพศที่สมบุรณ์ จึงมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม คือ บทบาทของบิดา อิทธิพลจากครู อิทธิพลจากเพื่อน และอิทธิพลจากสื่อมวลชนต่างๆ และชีวิตสังคมของเด็ก และตัวเด็กเอง คือ อัตมโนทัศน์ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จัดได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อพัฒนาบทบาททางเพศของนักเรียนชาย

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยครั้งนี้ได้ค้นพบเกี่ยวกับ ตัวแปรที่มีผลต่อบทบาททางเพศของนักเรียนชาย โดยเฉพาะที่สำคัญคือ อิทธิพลจากสื่อมวลชน อัตมโนทัศน์ด้านการเรียน อัตมโนทัศน์ด้านความสัมพันธ์ บทบาทของบิดา อิทธิพลจากครู และอัตมโนทัศน์ด้านอารมณ์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ด้านครอบครัว จากผลการวิจัยพบว่า บิดา มีความสำคัญต่อบทบาททางเพศชาย ดังนั้น ควรจัดโครงการสัมมนาบทบาทของบิดา ต่อการพัฒนาบทบาททางเพศชาย ของบุตร เพื่อให้บิดา เข้าใจถึงบทบาทที่เหมาะสม และเนื่องจากผลการวิจัยยังพบว่า สื่อนั้นมีอิทธิพลอย่างมากต่อบทบาททางเพศชาย ผู้ปกครอง พ่อแม่ สมาชิกในครอบครัวควรมีการดูแลเอาใจใส่ ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนชายให้การแนะนำ เป็นที่ปรึกษาและกลั่นกรองเกี่ยวกับการบริโภคสื่อของนักเรียนชายเพื่อจะ

ได้ส่งเสริมให้เด็กสามารถเรียนรู้บทบาททางเพศชายจากสื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีบทบาททางเพศชายที่สมบูรณ์

2. ด้านโรงเรียน เนื่องจากว่า นักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น นั้นยังเป็นวัยที่ต้องเรียนรู้อยู่ในสังคมโรงเรียน ความสัมพันธ์กับครู และความสัมพันธ์กับเพื่อน จัดว่าเป็นสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิดกับนักเรียนชายวัยนี้เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะนักเรียนชายที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนชายล้วน นั้นพบว่า อิทธิพลจากครู และจากเพื่อนนั้น มีผลต่อบทบาททางเพศชายอย่างมาก ดังนั้น ครู ควรจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับเพื่อนชายด้วยกัน หรือจัดค่ายให้เด็กได้พบปะกับเพื่อนต่างเพศหรือเพศเดียวกัน เพื่อเขาจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับบทบาททางเพศชาย ซึ่งจะช่วยให้ส่งเสริมบทบาททางเพศชาย สำหรับในเรื่องการเรียนการสอน นั้นควรบรรจุเนื้อหาการพัฒนาบทบาททางเพศชาย ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาททางเพศชาย เพื่อให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจ เพื่อจะได้พัฒนาบทบาททางเพศที่ให้สมบูรณ์มากขึ้น

3. ด้านผู้ที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนต่างๆ ควรตระหนักเกี่ยวกับการนำเสนอสื่อ และมีการกลั่นกรอง เพราะการบริโภคสื่อในปัจจุบันนั้นสามารถเข้าถึงได้ง่าย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นนั้นยังเป็นวัยที่ยังไม่สามารถกลั่นกรอง หรือแยกแยะว่าสิ่งใดเหมาะสมไม่เหมาะสม เพื่อช่วยให้เขาเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นการส่งเสริมบทบาททางเพศชายได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษากับกลุ่มนักเรียนชายในระดับชั้นอื่น ๆ ที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย เนื่องจากอัตมโนทัศน์เป็นการรับรู้เกี่ยวกับตนเองในบทบาทเพศตั้งแต่ช่วงเข้าสู่วัยรุ่น

2. ควรศึกษาบทบาททางเพศ ของนักเรียนชาย โดยเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่อาศัยอยู่ต่างจังหวัด กับกรุงเทพฯ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปริมาณเวลาที่บุตรอาศัยอยู่ร่วมกับบิดา และช่วงอายุบิดาในปัจจุบัน กับอายุของบิดาที่แต่งงาน ซึ่งอาจมีผลต่อการพัฒนาบทบาททางเพศที่ต่างกันได้

3. ควรศึกษาบทบาททางเพศรูปแบบอื่นด้วย นอกจากบทบาททางเพศชายที่มีลักษณะความเป็นชายสูง และลักษณะความเป็นหญิงต่ำ เพื่อให้เห็นความแตกต่างของปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบบทบาททางเพศที่ต่างกัน เช่นศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาททางเพศชายที่มีลักษณะความเป็นชายสูง และลักษณะความเป็นหญิงสูง เพราะเป็นบทบาททางเพศที่มีความยืดหยุ่นสูง และถือว่าเป็นบทบาททางเพศที่เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรแก้ว คงเดชา. (2544). การรับรู้บทบาทหญิงชายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- กฤตยา ประพันธ์โกมล. (2549). เจตคติเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนวัดสุทธิวราราม เขตสาทร กรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กมลพรรณ จันทรพิยอม. (2550). สภาพแวดล้อมทางครอบครัว โรงเรียน และบุคลิกภาพที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น. ปริญญาานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กัณฑ์เทศ เทศแก้ว. (2543). พุทธธรรมกับพฤติกรรมรักเพศเดียวกัน : กรณีศึกษาทัศนคติของนักเรียนชาย มหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาเปรียบเทียบ. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- กำจร หลุยยะพงศ์. (2539). การวิเคราะห์เนื้อหาการนำเสนอภาพของความเป็นชายในโฆษณา เบียร์สิงห์. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เข้มทิพย์ ภาวะเศศิปปิน. (2547). ทัศนคติของผู้บริโภคต่อการนำเสนอภาพบทบาทเพศชายในภาพยนตร์โฆษณา. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ (สาขาวิชาการโฆษณา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- จรรยา สุวรรณทัต. (2534, ธันวาคม). บทบาทของบิดาต่อการพัฒนาเด็กในครอบครัวไทย. วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา. ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 หน้า 3 -11. กรุงเทพฯ :
- จันทรวงศ์ ล้อประเสริฐพร. (2544). ความต้องการ ความคาดหวัง และอัตมโนทัศน์ของนิสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ชลอศักดิ์ ลักษณะวงศ์ศรี. (2534). พฤติกรรมทางเพศและเจตคติของนักเรียนวัยรุ่น : กรณีศึกษาพฤติกรรมรักร่วมเพศ. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (จิตวิทยาคลินิก). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

- ชาติวุฒิ วัจวล. (2542). อิทธิพลของสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีต่อความรู้และทัศนคติเรื่องเพศศึกษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสหศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์). ถ่ายเอกสาร.
- ชื่นสุข ฤกษ์งาม. (2537). บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงของพ่อในมุมมองของวัยรุ่นศึกษากรณีนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตร์ (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ณภัทร ทรัพย์อำนาจโชค. (2545). การศึกษากรณีของนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดุลยา จิตตะยโสธร. (2537). ความแตกต่างของบทบาททางเพศกับความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเพื่อนสนิทของนักเรียนก่อนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ทิพย์วัลย์ สุทิน. (2550). ตัวตนและอัตมโนทัศน์กับบุคลิกภาพ. สืบค้นเมื่อ 30 กรกฎาคม 2550, จาก <http://webhost.wu.ac.th/stipawan/index/chapter/chapter4/index.html>
- ธารินี มิ่งวงศ์. (2532). การเปรียบเทียบสุขภาพจิตของนักเรียนชายที่มีพฤติกรรมเหมาะสมกับเพศกับวัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิത്യกุล อรรถนุพรรณ. (2530). ลักษณะของชายและหญิงในปัจจุบัน และลักษณะที่พึงปรารถนาของชายและหญิงตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์(ครุศาสตร์บัณฑิต). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- บุปผา ศิริรัมย์. (2546). รายงานวิจัยเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาโปรแกรมการให้ความรู้ด้านอนามัยการเจริญพันธุ์สำหรับนักเรียนชาย-หญิงที่เริ่มเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ปณตพร พงษ์อนันตโยธิน. (2544). การเปรียบเทียบพฤติกรรมการเผชิญกับปัญหาของผู้ใหญ่วัยทำงานที่มีบทบาททางเพศแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- ปริศนา เกตรา. (2544). *ผลของการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวแอคเลอร์ที่มีต่ออัตมโนทัศน์และสัมพันธภาพระหว่างของคลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์. วท.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- ปรีชา อรุณสวัสดิ์. (2531). *การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพความเป็นชายและความเป็นหญิงสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ผ่องพัศตร์ จีงวิมุตติพันธ์. (2541). *องค์ประกอบบางประการที่เกี่ยวข้องกับลักษณะความเป็นชายและความเป็นหญิงในวัยรุ่น*. ปริญญาานิพนธ์ (กศ.ม.) (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พงษ์สุดา รัตนมาศมงคล. (2533). *ทัศนคติของบิดาต่อบทบาทการเป็นบิดาและความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพด้านการปรับตัวของบุตรวัยรุ่น*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พลินี อากาศ. (2543). *บทบาททางเพศแบบยืดหยุ่นในวัยเด็กตอนปลายถึงวัยรุ่นใหญ่ตอนต้น*. ปริญญาานิพนธ์ (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พาณี บุตรนิพันธ์. (2540). *บทบาทการเป็นบิดาในมุมมองของวัยรุ่นในจังหวัดอุบลราชธานี*. ภาคนิพนธ์. (พัฒนาสังคม). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- พิจิตรา ชัยสิงห์ปราสาท. (2537). *ผลขององค์ประกอบทางจิตที่มีผลต่อเอกลักษณ์ทางเพศของเด็กชายวัยรุ่น*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พิทักษ์ ศิริวงศ์. (2543). *การสร้างและการปรับเปลี่ยนความเป็นเพศและจินตนาการทางเพศในกลุ่มวัยรุ่นชาย*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ด. (พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พิมลรัตน์ สมบูรณ์ธนผล. (2546). *ความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์ในการทำงานและค่านิยมในการทำงานที่มีผลต่อความผูกพันในองค์กรของพนักงานคนไทยและคนญี่ปุ่น ศึกษากรณีร่วมทุนไทย-ญี่ปุ่น*. วิทยานิพนธ์. วท.ม. (จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.

- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2545). *ประมวลสาระชุดวิชา การศึกษาบทบาทชายหญิง*.
บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- รัจรี นพเกตุ. (2542). *มนุษย์จิตวิทยาทางเพศ*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ประกายพริก.
- รุ่งกานดา พงศ์ธรรกุลพานิช. (2530). *ความคิดเห็นของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
ต่อพวกรักร่วมเพศชาย กรณีศึกษา : กลุ่มโรงเรียนที่ 1 ของกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์
(สังคมสงเคราะห์ศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- วัลลภ ปิยะมโนธรรม. (2529). *พวกรักร่วมเพศ*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วรรณภา เพชรพานิช. (2534). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์บทบาททางเพศของ
วัยรุ่นกับเอกลักษณ์บทบาททางเพศของพ่อแม่ตามการรับรู้ของตนเอง*. วิทยานิพนธ์
(ภาควิชาจิตวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณภา ลีพิทักษ์วัฒนา. (2541). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตคติเรื่องบทบาทหญิงชายของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ จ.สุพรรณบุรี*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- วันเพ็ญ บุญประกอบ. (2532, เมษายน - มิถุนายน). *Feminine*. *วารสารจิตแพทย์แห่งประเทศไทย*.
34 (2) : 139-149.
- สมคิด โพธิ์ชนะพันธุ์ และคณะ. (2538, มกราคม - มีนาคม). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบาง
ประการ การสนับสนุนทางสังคม พฤติกรรมการดูแลตนเอง และคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ*.
วารสารมหาวิทยาลัยมหิดล. 2(1): 93 – 95.
- วิมลลักษณ์ ชูชาติ. (2534). *การเปรียบเทียบความเป็นชายของนักเรียนวัยรุ่นในเขต
กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2539). *ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ ฉบับรู้เขา รู้เรา*. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.
- สุพัทธรา สุภาพ. (2545). *สังคมวิทยา*. พิมพ์ครั้งที่ 22. กรุงเทพฯ : บริษัท โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
จำกัด.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2545). *จิตวิทยาการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2538) *การประเมินหนังสือเรียนและหนังสืออ่านประกอบการเรียนรู้เชิง
ถ่ายถอดค่านิยมเกี่ยวกับบทบาทหญิงชาย*. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- อัฉรา สุชารมณี. (2544, พฤษภาคม). บทบาทของบิดาต่อการอบรมเลี้ยงดูลูก.
วารสารพฤติกรรมศาสตร์. 7 (1) : 35-41.
- อัฉรา สุชารมณี ; และ อรพินทร์ ชูชม (2532). *องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียน
วัยรุ่น*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Archer, John and Lloyd, Barbara. (2002). *Sex and Gender*. Second Edition.
Printed in the United Kingdom at the University Press, Cammbridge.
simultaneously in Canada by little, Brown & Company (Canada) Limited.
- Bem, S.L. (1981). A Gender schema theory : A cognitive account of sex typing.
Psychological Review, 88, 354-364.
- Bem Sex Role Inventory*. (2007). Retrieved July 30,2007,
From <http://www.neiu.edu/~tschuepf/bsri.html>.
- Berns, M. Roberta. (1997). *Child, Family, School, Community Socialization and Support*.
4th ed. United States of America : Harcourt Brace College Publishers.
- Carroll, L. Janell.; & Wolpe ,Paul Root. (1996). *Sexuality and Gender in Society*.
United States of America : HarperCollins College Publishers.
- The Gender Role/Self-Concept Link :Looking beyond the college Sophomore. (2007)
Retrieved July 30,2007, From <http://www.erik.du.gov>.
- Ehrhardt, A. Anke. (1972). *Woman Girl and Dimorphism of conception to maturity*.
8th ed. United States of America : The Johns Hopkins University Press.
- Erikson, H. Erik. (1959). *Identity and Life Cycle*. New York :International Universities Press,
Inc.
- Erikson, H. Erik (1968). *Identity Youth and Crisis*. W.W.Norton & Company, Inc.
Printed in the United States of America : Published simultaneously in Canada by
George J.McLeod Limited, Toronto.
- Self-concept (2007) Retrieved July 30,2007, From <http://www.thefreedictionary.com/self-Concept>.

- Lamb, E. Michael. (2004). *The Role of The Father in Child Development*. 4th ed.
John Wiley & Sons, Inc. Canada : Published Simultaneously.
- Kaplan, G. Alexandra. ; & Mary Anne Sedney. (1980). *Psychology and Sex Roles :
An Androgynous Perspective*. United States of America : Published.
- Sullivan, J. Thomas. (2004). *Sociology : concepts in a diverse world*. 6th ed. Boston:
Pearson Education, Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ฐเนศ วงศ์ยานนาวา	คณะรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2. ว่าที่ร้อยตรี ดร.มนัส บุญประกอบ	สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร.สุภาพร ณะชานันท์	สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข
รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียนสหศึกษา

1. โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี
2. โรงเรียนศรีอยุธยาในพระอุปถัมภ์
3. โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์) สิงหเสนี ๔
4. โรงเรียนดอนเมืองจาตุรจินดา
5. โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง

โรงเรียนชายล้วน

1. โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
2. โรงเรียนเทพศิรินทร์
3. โรงเรียนวัดสุทัศนวราราม
4. โรงเรียนวัดราชบพิธ
5. โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเรื่อง “แนวคิดและบทบาทของฉันในสังคม”

นักเรียนกรุณากรอกข้อความในแต่ละข้อตามความจริงของนักเรียน และกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

แบบสอบถาม “แนวคิดและบทบาทของฉันในสังคม” ประกอบด้วย 5 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 4 ข้อ

ตอนที่ 2 ลักษณะตัวของฉัน มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 60 ข้อ

ตอนที่ 3 สิ่งที่คุณรับรู้เกี่ยวกับตนเอง มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 23 ข้อ

ตอนที่ 4 บิดาของฉัน มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 20 ข้อ

ตอนที่ 5 สิ่งรอบ ๆ ตัวของฉัน มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 39 ข้อ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้น

คำชี้แจงให้เขียน กรอกข้อมูลหรือขีด / ลงในช่อง ตามความเป็นจริง

1. ปัจจุบันนักเรียนอายุปี
2. นักเรียนเป็นบุตรคนที่.....
3. ปัจจุบันบิดาของนักเรียนมีอายุ.....ปี
4. บิดาของนักเรียนจบการศึกษาระดับใด
 - ระดับประถมศึกษา
 - มัธยมศึกษา / ปวช.
 - ปวส. / อนุปริญญา
 - ปริญญาตรี
 - สูงกว่าปริญญาตรี

แบบสอบถามเรื่อง ลักษณะตัวของฉัน มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 60 ข้อ

ตาราง 9 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ของแบบวัดบทบาททางเพศของนักเรียนชาย

ข้อ	ข้อคำถาม	ค่าอำนาจจำแนก
1	มีความมั่นใจในตนเอง	.440
2	ปกป้องความเชื่อของตนเอง	.423
3	การฟังตนเอง ไม่ขึ้นต่อใคร	.274
4	มีความเป็นนักกีฬา	.221
5	มีทรนงตน กล้ายืนหยัด	.434
6	มีบุคลิกภาพเข้มแข็ง	.382
7	ชอบใช้กำลัง	.206
8	ช่างพินิจพิเคราะห์	.296
9	ความสามารถเป็นผู้นำได้	.501
10	ชอบเสี่ยง (กล้าได้กล้าเสีย)	.325
11	สามารถตัดสินใจได้โดยง่าย	.436
12	ความเพียงพอในตน	.281
13	แสดงความมีอำนาจเหนือ	.466
14	มีลักษณะเป็นผู้ชาย (เช่น ตัดสินใจเด็ดขาด และตัดสินใจด้วยปัญญา มีความเป็นอิสระ หรือ มีเลือดนักรู้ เป็นต้น)	.324
15	ตั้งใจแน่วแน่	.388
16	มีพฤติกรรมที่ตอบโต้รุนแรง (มีความรู้สึกหรือ พฤติกรรมที่แสดงออกอย่างรุนแรง ในการตอบโต้กับสถานการณ์ที่ทำให้ตนไม่พึงพอใจ)	.215
17	แสดงฐานะเป็นผู้นำ	.504
18	มีแบบอย่างเฉพาะตัว	.407
19	ชอบการแข่งขัน	.381
20	ทะเยอทะยาน	.433

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	ค่าอำนาจจำแนก
21	ผ่อนปรน หรืออ่อนข้อให้ผู้อื่น	.232
22	รำเริงแจ่มใส มีชีวิตชีวา	.369
23	ซื่อาย (เช่น ไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าหักทนายผู้อื่นก่อน)	.074
24	มีเสน่ห์ เป็นที่รักของบุคคลอื่น	.514
25	ช่างประจบเอาใจ	.430
26	มีความจงรักภักดี	.445
27	มีลักษณะเป็นผู้หญิง (เช่น กิริยานุ่มนวล พูดจาไพเราะ ชอบความสะดวกความงาม เป็นต้น)	.277
28	เห็นอกเห็นใจผู้อื่น	.453
29	อ่อนไหวไปตามความต้องการของผู้อื่น (ไม่มีจุดยืนของตัวเอง)	.224
30	เข้าใจผู้อื่น	.461
31	เมตตากรุณา	.502
32	ชอบปลอบใจผู้อื่น	.482
33	พูดจาสุภาพอ่อนหวาน	.495
34	มีความอบอุ่น	.541
35	มีความนุ่มนวล	.592
36	ไร้เดียงสา ถูกหลอกง่าย	.242
37	พึ่งพาผู้อื่นเสมอ (เหมือนเด็ก)	.142
38	ไม่ใช้ภาษาที่หยาบคาย (พูดจาไพเราะอ่อนหวาน)	.339
39	รักเด็ก	.547
40	อ่อนโยน	.530

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	ค่าอำนาจจำแนก
41	ชอบช่วยเหลือผู้อื่น	.524
42	โกรธง่าย	.186
43	มีมโนธรรมสำนึก	.448
44	ชอบใช้อำนาจ	.246
45	พึงพอใจในสิ่งที่มีอยู่	.282
46	เก็บความรู้สึก ยากต่อการคาดเดา	.243
47	มีความน่าเชื่อถือ	.367
48	อิจฉาเก่ง	.210
49	ซื่อตรง	.404
50	เก็บความลับเก่ง	.327
51	จริงใจ	.330
52	ประกาศหรืออวดในความสามารถของตน	.273
53	สุขภาพเรียบร้อย น่าชื่นชม	.506
54	เคร่งขรึม	.238
55	มีความเป็นมิตร	.295
56	ไร้ประสิทธิภาพ	.047
57	ปรับตัวง่าย	.293
58	ไม่มีระเบียบ	.081
59	มีไหวพริบดี	.433
60	มีระเบียบแบบแผน ตามประเพณีนิยม	.520

α (ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น แบบแอลฟา ของ ครอนบัท) = 0.880

แบบสอบถามเรื่อง สิ่งที่ฉันรับรู้เกี่ยวกับตนเอง มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 23 ข้อ
 ตาราง 10 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ของแบบวัดอัตถิภาวนิยมในทัศนคติของนักเรียนชาย

ข้อ	ข้อคำถาม	ค่าอำนาจจำแนก
1	ข้าพเจ้าเบื่อหน่ายต่อการทำการบ้าน	.042
2	ข้าพเจ้าเป็นคนที่มีความจำดี	.217
3	ข้าพเจ้ารู้ความถนัดของตนเองต่อวิชาที่เรียน	.360
4	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือเรียนได้อย่างรวดเร็ว	.416
5	ข้าพเจ้ามักจะอ่านหนังสือเมื่อใกล้สอบเท่านั้น	.377
6	ข้าพเจ้าเป็นคนที่ตั้งใจเรียน	.517
7	ข้าพเจ้ามักเป็นคนเหม่อลอยในขณะที่เรียน	.238
8	ข้าพเจ้ามีเพื่อนมากมาย	.290
9	ข้าพเจ้าไม่ชอบทำกิจกรรมกลุ่ม	.380
10	ข้าพเจ้าเป็นคนร่าเริงแจ่มใส	.401
11	ข้าพเจ้าเป็นคนพูดน้อย	.428
12	ข้าพเจ้าชอบช่วยเหลือผู้อื่น	.334
13	เมื่อต้องเข้าร่วมกิจกรรมเป็นกลุ่ม ข้าพเจ้ามักเป็นคนสุดท้ายที่เพื่อนเลือก	.479
14	ข้าพเจ้าเป็นคนที่ไม่กล้าท้าทายผู้อื่นก่อน	.326
15	ข้าพเจ้าเป็นคนที่ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย	.308
16	เมื่อมีปัญหา ข้าพเจ้ามักครุ่นคิดอยู่ตามลำพัง	.135
17	ข้าพเจ้าเป็นคนอารมณ์ดี	.124
18	ข้าพเจ้าเสียใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ในอดีต	.118
19	เมื่อเกิดความเครียด ข้าพเจ้ามักผ่อนคลายความเครียดได้เร็ว	.147
20	เมื่อใกล้สอบ ข้าพเจ้ารู้สึกกดดันมาก	.042
21	ข้าพเจ้ามองเห็นความตลก จากความเครียดได้	.217

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	ค่าอำนาจจำแนก
22	เมื่อข้าพเจ้าดูละครที่เศร้า ข้าพเจ้ามักร้องไห้เสมอ	.118
23	เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกโกรธ ข้าพเจ้าสามารถระงับอารมณ์โกรธได้เสมอ	.147

α (ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น แบบแอลฟา ของ ครอนบัท) = .731

แบบสอบถามเรื่อง บิดาของฉัน มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 20 ข้อ

ตาราง 11 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ของแบบวัดบทบาทบิดาต่อบทบาททางเพศ

ข้อ	ข้อคำถาม	ค่าอำนาจจำแนก
1	บิดาของข้าพเจ้ามีรูปร่าง พฤติกรรม ตามลักษณะของผู้ชาย	.426
2	บิดาของข้าพเจ้าเป็นหัวหน้าครอบครัวที่ปกป้องข้าพเจ้าและครอบครัวได้	.658
3	บิดาของข้าพเจ้าเป็นคนที่สามารถทำงานหาเลี้ยงครอบครัวได้	.643
4	บิดาของข้าพเจ้าไม่แสดงความท้อแท้ให้คนในครอบครัวได้เห็น	.546
5	บิดาของข้าพเจ้าเป็นคนกล้าได้กล้าเสีย ชอบเสี่ยง	.295
6	บิดาของข้าพเจ้าชอบกีฬาเป็นชีวิตจิตใจ เช่น ฟุตบอล เทนนิส กอล์ฟ เป็นต้น	.313
7	บิดาของข้าพเจ้าเป็นคนที่ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง	.569
8	บิดาของข้าพเจ้าเป็นสุภาพ	.461
9	บิดาของข้าพเจ้าเป็นคนที่มีความมั่นใจเป็นนักกีฬา	.575
10	บิดาของข้าพเจ้าเป็นคนที่ตั้งใจแน่วแน่ขยันทำงาน แม้งานหนัก	.651
11	บิดาของข้าพเจ้าเป็นคนหนักแน่น มั่นคง และมั่นใจในตนเอง	.699
12	บิดาของข้าพเจ้ามักสอนว่า ลูกผู้ชายต้องกล้ายืนหยัดในความถูกต้อง ซื่อสัตย์ สุจริต	.563
13	บิดาของข้าพเจ้าสนับสนุนให้ข้าพเจ้าเล่นกีฬา กลางแจ้งที่ต้องใช้กำลัง มากกว่ากีฬาในร่ม	.318
14	บิดาของข้าพเจ้าสอนให้ข้าพเจ้ารู้จักพึ่งตนเอง	.585
15	บิดาของข้าพเจ้าเป็นคนที่ถือความคิดและการกระทำของตนเองเป็นใหญ่	.044
16	บิดาของข้าพเจ้าเป็นคนที่มีความชอบเฉพาะตัว ไม่เหมือนใคร	.447
17	บิดาของข้าพเจ้าเป็นคนที่คิดเร็ว และทำเร็ว	.497
18	บิดาของข้าพเจ้าชอบคล้อยตามความคิดของคนอื่น ๆ เสมอ	.098
19	บิดาของข้าพเจ้าบอกว่าจะสนับสนุนด้านการศึกษาเล่าเรียนในระดับที่สูง ที่สุดเท่าที่เขาจะทำได้	.518
20	บิดาของข้าพเจ้าเป็นคนที่ช่างพินิจพิเคราะห์ สุขุมรอบรอบ	.556

α (ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น แบบแอลฟา ของ ครอนบาค) = .852

แบบสอบถามเรื่อง สิ่งรอบ ๆ ตัวของฉันมีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 39 ข้อ
 ตาราง 12 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ของแบบวัดอิทธิพลจากครู

ข้อ	ข้อคำถาม	ค่าอำนาจจำแนก
1	ครูของข้าพเจ้าพร่ำสอนให้ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนมากขึ้นเพื่อเป็นที่พึงให้กับผู้ที่ อ่อนแอกว่า	.401
2	ครูของข้าพเจ้าช่วยเหลือข้าพเจ้าเสมอเมื่อข้าพเจ้าสับสนในการแสดงออก ของความเป็นชาย	.264
3	เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาเกี่ยวกับบุคลิกภาพของตนเองข้าพเจ้าไม่สามารถ ปรึกษาครูได้	.135
4	ครูมักให้ข้าพเจ้าทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนๆ นักเรียนชายเสมอ	.327
5	ครูได้สอนให้ข้าพเจ้ามีจิตใจที่เข้มแข็ง อดทน	.490
6	ครูไม่ส่งเสริมให้ข้าพเจ้าเล่นกีฬา หรือเกมที่ได้ออกแรง เช่น ชกมวย ฟุตบอล เป็นต้น	.112
7	ครูส่งเสริมการปฏิบัติตนให้มีความเป็นลูกผู้ชายให้แก่นักเรียนชายฟังอย่าง สม่ำเสมอ	.424
8	ครูสอนว่าเป็นนักเรียนชายต้องให้เกียรตินักเรียนหญิงก่อน	.464
9	ครูมักให้ทำกิจกรรมร่วมกันทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงเพื่อให้เกิด ความสัมพันธ์ที่ดีซึ่งกันและกัน	.246
10	ครูมักสนับสนุนให้นักเรียนชายสนใจด้าน วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ มากกว่า ทางด้านภาษา วรรณคดี	.375
11	ครูมักบอกเสมอว่าควรแสดงความยินดีกับเพื่อนที่ได้คะแนนสอบมากกว่าเรา	.480
12	ครูมักบอกเสมอว่าเวลาผิดพลาด เช่น สอบตก หรือได้คะแนนน้อยกว่าเพื่อน ควรยอมรับข้อผิดพลาดนั้น และขยันให้มากกว่าเดิม	.362

α (ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น แบบแอลฟา ของ ครอนบัท) = .679

ตาราง 13 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ของแบบวัดอิทธิพลจากเพื่อน

ข้อ	ข้อคำถาม	ค่าอำนาจจำแนก
1	เพื่อนในกลุ่มของข้าพเจ้ามักชอบเล่นกีฬากลางแจ้ง	.252
2	เพื่อนข้าพเจ้าแนะนำให้ข้าพเจ้าคอยช่วยเหลือผู้อื่น	.341
3	เพื่อนสนิทของข้าพเจ้าไม่เคยให้ข้าพเจ้าลออกการบ้านเลย	.286
4	เมื่อข้าพเจ้าผิดหวัง และเสียใจ ข้าพเจ้าไม่สามารถปรึกษากลุ่มเพื่อนได้	.340
5	ข้าพเจ้ามักอาศัยให้เพื่อนช่วยทำงานให้มาโดยตลอด	.402
6	เพื่อนของข้าพเจ้ามักชวนไปทำงานพิเศษเพื่อหารายได้เสริมในระหว่างวันหยุดเสมอ	.431
7	เพื่อนบอกข้าพเจ้าเสมอว่าเป็นลูกผู้ชายต้องช่วยเหลือคนที่อ่อนแอกว่า	.441
8	เพื่อนข้าพเจ้ามักชวนให้ข้าพเจ้าท่องเที่ยวและผจญภัยไปตามสถานที่ต่างๆ	.406
9	เพื่อนในกลุ่มของข้าพเจ้ามักไม่ปฏิบัติตามคำพูด และไม่รักษาสัญญาที่ให้ไว้กับเพื่อนเสมอ ๆ	.447
10	เพื่อนของข้าพเจ้า บอกว่าควรที่จะได้แข่งกับบุคคลอื่น ๆ เช่น ครู หรือเพื่อนด้วยเหตุผลของเรา เพื่อหาข้อสรุปที่ถูกต้องกับเรื่องที่ชัดเจน	.317
11	เพื่อนข้าพเจ้ามักเยาะเย้ยเสมอ เมื่อข้าพเจ้าได้คะแนนสอบน้อยกว่า	.385
12	เพื่อนข้าพเจ้ามักชวนให้ข้าพเจ้าลงแข่งขันกีฬา หรือกิจกรรมการแข่งขันต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นเสมอ	.336
13	เพื่อนข้าพเจ้าสอนวิธีแก้ไขภัยปัญหาแบบฝึกหัด การบ้าน ที่ง่าย ให้แก่ข้าพเจ้าเสมอ	.233

α (ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น แบบแอลฟา ของ ครอนบัท) = .733

ตาราง 14 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ของแบบวัดอิทธิพลจากสื่อมวลชน

ข้อ	ข้อความ	ค่าอำนาจจำแนก
1	พระเอกในภาพยนตร์ต้องแสดงบทบาทที่เข้มแข็ง	.376
2	นางเอกในภาพยนตร์ ต้องแสดงบทที่เด่นกว่าพระเอก	.350
3	ข้าพเจ้าคิดว่าตัวละครในภาพยนตร์เป็นตัวแบบให้ข้าพเจ้าเข้มแข็งขึ้น	.545
4	ข้าพเจ้ามักจะแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับกลุ่มเพื่อนชายทางอินเทอร์เน็ต	.408
5	ข้าพเจ้าชอบอ่านนิตยสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและผจญภัย	.333
6	ข้าพเจ้าไม่ชอบอ่านหนังสือที่เกี่ยวกับเรื่องที่น่ากลัว	.200
7	ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสารกีฬา	.247
8	ในหนังสือแบบเรียนวิชาสังคมของข้าพเจ้า มีเนื้อหาให้เรียนรู่ว่า ผู้ชายต้องเป็นผู้นำ	.474
9	ข้าพเจ้าทุกซึใจ ไม่สามารถปรึกษาใครได้ ข้าพเจ้าจะเชื่อข้อเสนอแนะจากอินเทอร์เน็ต	.428
10	บทบาททางโทรทัศน์หรือภาพยนตร์ที่ข้าพเจ้าชอบมักเป็นประเภท รัก โรแมนติก เบาสมอง	.448
11	ข้าพเจ้ามีดาราในฝันชาย และข้าพเจ้าคิดว่าจะต้องแข่งแกร่งอย่างดาราคนนั้นให้ได้	.507
12	ภาพยนตร์ทำให้ข้าพเจ้าคิดได้ว่า มนุษย์เพศชายต้องปกป้องมนุษย์เพศหญิงหรือผู้อ่อนแอกว่า	.411
13	เมื่อดูภาพยนตร์ที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของชาติไทย เช่น เรื่อง ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช หรือพระเจ้าตากสินมหาราช ทำให้ข้าพเจ้ามีความกล้าหาญ เด็ดเดี่ยว และมีเลือดนักรู้	.419
14	ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตช่วยให้ข้าพเจ้ามีความมั่นใจในความเป็นเพศชายมากขึ้น	.498

α (ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น แบบแอลฟา ของ ครอนบาค) = .784

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล นายอมร กุลด้วง
 วันเดือนปีเกิด กุมภาพันธ์ 2518
 สถานที่เกิด ชัยภูมิ
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 21 ม.3 ต.ทุ่งพระ อ.คอนสาร จ.ชัยภูมิ 36180
 ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน ธุรกิจส่วนตัว

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2536 มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) การศึกษานอกโรงเรียน
 จากจังหวัดขอนแก่น

พ.ศ.2543 วิทยาศาสตร์บัณฑิต วิชาเอกสถิติ วิชาโทเศรษฐศาสตร์
 จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพฯ

พ.ศ.2551 วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
 จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพฯ